

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra psychologie

**OSOBNÍ ZKUŠENOST ÚČASTNÍKŮ DIETY – LÉČEBNÉ METODY
TRADIČNÍ AMAZONSKÉ MEDICÍNY V CENTRU TAKIWASI**

**THE PERSONAL EXPERIENCE OF PARTICIPANTS IN A DIET – THE HEALING METHOD OF
TRADICIONAL AMAZONIAN MEDICINE IN TAKIWASI CENTER**

Magisterská diplomová práce

Autor: Bc. Tereza Rumlerová

Vedoucí práce: PhDr. Olga Pechová, Ph.D.

Olomouc

2018

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci na téma Osobní zkušenost účastníků diety – léčebné metody tradiční amazonské medicíny v centru Takiwasi vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci 28. března 2018

Podpis.....

Poděkování

Mé díky patří Univerzitě Palackého, konkrétně zahraničnímu oddělení a katedře psychologie, jež mi díky finanční podpoře umožnili vyjet do Jižní Ameriky a splnit si tak můj dlouholetý sen. Děkuji centru Takiwasi, že jsem mohla být jeho součástí po dobu osmi měsíců a že mi pomohli s realizací tohoto výzkumu. Děkuji pracovníkům centra, kteří se pro mě stali velkou inspirací. Děkuji jim za jejich cenné rady a za možnost poznat tradiční amazonskou medicínu.

Dále děkuji PhDr. Olze Pechové, Ph.D., za ochotu a cenné připomínky, při psaní této práce. Taktéž děkuji Mgr. Miroslavu Charvátovi, za odborné konzultace.

Děkuji Mgr. Janě Řemínkové za korekturu práce.

V neposlední řadě děkuju svým rodičům, za jejich podporu během studia a mých cest. Děkuji především své mamce, za korekturu práce a za to, že mě vždy vyslechne a je pro mě velkou podporou a inspirací. Taktéž děkuji svým přátelům a blízkým, především Petru Nádvorníkovi. Za to, že mi byli podporou při psaní práce, ale i během celého studia.

Obsah

Úvod	5
Teoretická část	6
1. Tradiční amazonská medicína	6
1.1 Lidská bytost	8
1.2 Léčitel	9
1.3 Íkaros	11
1.4. Rostliny využívané v léčitelství.....	12
1.4.1 Rostliny s emetivními účinky.....	12
1.4.2 Las plantas maestras- rostliny učitelky.....	13
1.5 Diety	15
2. Změněné stavy vědomí	18
2.1 Některé z metod navozující změněné stavy vědomí	19
2.2 Halucinogenní rostliny.....	20
3. Ayahuasca	22
3.1 Složení nápoje Ayahuasca	24
3.2 Ayahuasca v rámci rituálu.....	25
3.3 Ayahuascové ceremonie.....	26
4. Takiwasi.....	29
4.1 Dieta v centru Takiwasi	32
4.2 Podmínky pro přijetí na dietu	34
4.3 Purgativní sezení	34
4.3.1 Charakteristika purgativních rostlin	37
4.4 Ayahuascová ceremonie v centru Takiwasi.....	39
4.5 Rostliny užívané na dietě	40
4.5.1 Charakteristika rostlin užívaných na dietě.....	42
4.4 Pobyť na dietě	47
4.5 Post–dieta.....	49
4.6 Statistické údaje o dietách v centru Takiwasi.....	50
5. Dosavadní výzkumy	54
Výzkumná část	56
6. Výzkumný problém, cíl a výzkumné otázky	56

6.1	Výzkumný problém	56
6.2	Výzkumné cíle a výzkumné otázky	57
7	Metodologický rámec	58
7.1	Typ výzkumu	58
7.2	Design výzkumu a tvorba dat.....	59
8	Výzkumný soubor	60
8.1	Výběr výzkumného souboru	60
9	Metoda zpracování dat	62
10	Etika výzkumu.....	64
11	Výsledky výzkumu.....	65
11.1	Analýza jednotlivých respondentů.....	66
11.2	Závěrečné tabulky témat	92
11.3	Odpovědi na výzkumné otázky	95
12	Diskuze	106
13	Závěry	114
14	Souhrn	115
	Seznam použitých zdrojů a literatury.....	119
	Přílohy	

Úvod

Lidská touha po sebepoznání, spojení se s přírodou a spirituálním světem je stará jako lidstvo samo. Mohli bychom hovořit o tom, že v západní společnosti došlo k jakémusi odklonu od těchto potřeb s větším zaměřením na svět materiální. Tento způsob života je však pro mnohé jedince nedostatečný a proto vyhledávají různé alternativy nebo se navracejí k metodám tradičním. Snaží se o to navracet se k sobě samým, svým kořenům, či objevovat pro nás „exotický“ typ medicíny, který má v jiných částech světa dlouholetou tradici.

My se v této práci budeme zabývat tradiční amazonskou medicínou, konkrétně tedy jednou z jejích metod, takzvanou dietou, jež vede mimo jiné právě k sebepoznání, spojení se s přírodou a spirituálním světem. Podle názvu si většina představí, že se jedná o dietu, ve smyslu omezení stravy, i když i to hraje podstatnou roli. Stěžejní na dietě je však užívání rostlin učitelek (*plantas maestras*) a pobyt na samotě v pralese s mnoha dalšími striktními omezeními. Vše probíhá za přísného dohledu léčitele (*curandera*). V centru Takiwasi je tato metoda využívána jako terapeutická metoda a pro účastníky je zajištěn i terapeutický doprovod.

Autorka měla možnost poznat dietu na vlastní kůži a uvědomila si, jak je tato metoda důležitá a jakým způsobem může život obohatit. Byla si však vědoma, jak je celá zkušenost těžko slovy popsatelná. Začala si klást otázky, jak je její zkušenost rozdílná od zkušenosti jiných lidí, kteří dietu podstoupí. To vše vedlo ke vzniku této diplomové práce, jejímž cílem je zprostředkovat zkušenost sedmi lidí s dietou v centru Takiwasi.

Ve světě, v němž informace proudí velkou rychlostí a cestování se stává stále finančně dostupnější, je pravděpodobné, že s touto metodou bude mít zkušenost stále více lidí i ze západní společnosti. Myslíme si, že by dieta rozhodně neměla stát v pozadí za již hojně prozkoumanou ayahuascou. Touto diplomovou prací bychom rádi přispěli k těm ne mnoha výzkumům, jež se dietami zabývaly.

Teoretická část

1. Tradiční amazonská medicína

V první kapitole se bude zabývat tradiční amazonskou medicínou, jež úzce souvisí s procesem diet, které jsou jednou z jejich nejdůležitějších léčebných metod. WHO (2000), definuje tradiční medicínu jako soubor znalostí, dovedností a praktických postupů, které jsou založeny nejen na teorii, ale i na zkušenostech a přesvědčení domorodých skupin, jež tento druh léčení využívají. Slouží jako nástroj k udržení zdraví (fyzického i psychického), diagnóze a prevenci. V určitých oblastech je možné se setkat s názvy komplementární nebo alternativní medicína. Pojem Tradiční amazonská medicína je také možné uvádět jako *Tradiční medicína Jižní Ameriky* (Kavenská, 2013), či *Tradiční amazonská domorodá medicína* (Horák, 2013). Jedná se o pojem, který jak popisuje Kavenská (2013), je u nás znám pod názvem *šamanismus*.

Základní pilíře tradiční domorodé medicíny uvádí Horák (2013) jedná se o přesvědčení, že rostliny jsou obdařeny vlastní inteligencí. Rostliny lze dělit do následujících skupin, na běžné (*plantas comúnes*), jež mají léčitelské schopnosti a (*plantas maestras*) ty nejenže léčí, ale také dokáží zprostředkovávat učení. „*Učí člověka o přírodě a jejich zákonitostech a také o tom, jak s těmito mocnými rostlinami (plantas de poder) zacházet*“ (Horák, 2013, 41). Existují také takzvané matky rostliny (*madres de las plantas*), které jsou díky svým schopnostem velmi ceněné. Do této kategorie rostlin spadá ayahuasca, koka, San Pedro. Velmi uctívány a často užívaný je v tradiční medicíně tabák, který je nazýván dědečkem rostlin (*abuelito*).

Hlavním cílem tradiční medicíny je nastolení harmonie mezi člověkem a jeho okolím. To co brání nastolení harmonie je nemoc, na kterou je pohlíženo jako na poruchu energetickou, v jejímž důsledku dochází k chorobnému procesu (Horák, 2013). Tento chorobný proces blíže objasňuje Giove (1996), jež chápe rozvíjející se patologii (závislosti, psychické onemocnění) jako disociaci mezi tělem a myslí, ztrátou kontaktu s vnitřním světem a přírodou.

Germán Zuluaga (1997) uvádí, že domorodá léčba byla vždy spojena s řadou problémů. Pro svou velkou efektivitu, byla považována za ďábelskou metodu. Nyní je na ni nahlíženo jako na iracionální systém, který je obtížné vědecky podložit. Na tradiční amazonskou medicínu by mělo být pohlíženo nejen jako na řadu technik vedoucí k léčbě, ale jako na systém, který je rozdílný od západního racionálního pojetí způsobu léčby, která vysvětluje a interpretuje realitu z jiné perspektivy. Z výpovědi výzkumného pracovníka centra Takiwasi Fernanda Mendive v dokumentu House of healing (Homem, Charing & D'Aguri, 2015) se dozvídáme, že podle jeho názoru nahlížet na tradiční amazonskou medicínu jako na iracionální není zcela správné. Při bližším poznání práce léčitele zjistíme, že styl jeho léčby je opřen o racionální postup. Z výzkumu Luna (1986) vyplývá, že tradiční amazonská medicína je většinou velmi úzce spjatá s křesťanskou tradicí.

Výhody, které poskytuje, v porovnání s medicínou západní spatřuje Mabit (2004). Jedná se o druh medicíny:

- Cenově dostupnější
- Efektivní
- Umožňuje kulturní adaptaci
- Lehká logistická manipulaci
- Ekologicky šetrná
- Znalosti a výsledky efektivy jsou doloženy empirickým výzkumem
- Tisíciletá zkušenost s užitím medicíny

Není však pochyb o tom, že se nejedná o dva směry, které se navzájem vylučují. Západní typ medicíny se může o poznatky z tradiční medicíny obohatit a naopak. Tradiční amazonská medicína má i v dnešní době velké uplatnění mezi původními obyvateli. Například v domorodé vesnici Chazuta (nedaleko od města Tarapoto) byl proveden výzkum, který dokládá užití rostlin (bylo evidováno 318 druhů rostlin) využívaných k léčebným účelům, a to například na léčbu kožních a zažívacích problémů a problémů s pohybového aparátu, to vše vedené v rituálním kontextu (Sanz-Biset, Campos, Rivera & Canigarel, 2008). Dalšími výzkumníky, kteří se zabývali užitím tradiční medicíny zejména v severní části Peru, jsou Bussmann a Sharon (2006), kteří zjistili, že nejvíce se rostliny využívají v následujících oblastech: rituální využití, respirační onemocnění,

onemocnění močového ústrojí a jater, záněty, gynekologické a zažívací obtíže, revma. Uvádějí, že od dob kolonialismu došlo k nárůstu počtu rostlin, které se využívají při léčení, což podle jejich tvrzení dokládá neopadající zájem a vývoj tradiční medicíny. Dále podotýkají, že tradiční medicína je nyní využívána globálně a má rostoucí ekonomický potenciál. V jistých oblastech je jedinou dostupnou formou léčení.

Tradiční amazonská medicína nabývá v posledních letech na popularitě, což s sebou přináší i řadu úskalí. Jak uvádí ředitel centra Takiwasi J. Torres (osobní sdělení 15. 11. 2017), například v oblasti San Martín (ve které se nachází centrum Takiwasi), zná pouze dva curanderos – léčitele, kteří dále předávají své znalosti. Nyní je v módě takzvaný *neo curanderismo*, *neo chamanismo*, kdy lidé, kteří měli ve svých rodinách jistou tradici léčitelství, se posléze sami prohlašují za léčitele a pokračují s léčením. Často však bývají jejich hlavním cílem ekonomické zisky. Dochází k tomu, že nejsou k dispozici pro lidi z komunit, kteří si jinou léčbu nemohou dovolit (pro vzdálenost od moderních nemocnic a také kvůli vysokým cenám, které si doktoři účtují), jejich jedinou klientelou se tedy stávají lidé ze západu. Existenci takzvaného *turistického šamanismu* dokládá i Kavenská (2013), jež zdůrazňuje, že nárůst zájmu veřejnosti o tento způsob léčby, ovlivnil i trh tradiční amazonské medicíny, jež v některých případech své služby nabízí hlavně za podnikatelským účelem.

1.1 Lidská bytost

Proto, abychom pochopili fungování rostlin, je důležité si uvědomit, jakým způsobem pojmá člověka tradiční amazonská medicína. Na člověka můžeme nahlížet jako na bio-psycho-sociálně-spirituální jednotu. Kdy ve spirituální (transcendentální) dimenzi spatřujeme individuální potřebu spirituality, touhu po sebepřesahu. Další složkou, vedoucí ke komplexnímu pojetí člověka je přiřazováno prostředí a čas (Orel, Facová, et al., 2009). Toto pojetí se liší od vnímání jedince tradiční amazonskou medicínou.

Tradiční amazonská medicína vychází ze základního předpokladu existence energetického těla. Z výzkumu Horáka (2013, 81) jsme se dozvěděli, že: „*Existence tzv. energetického těla je v kontextu tradiční domorodé medicíny považována za tolik samozřejmou, že nám*

delší dobu trvalo, než jsme si uvědomili její problematičnost.“ Energetické tělo je vnímáno jako subtilní a je jak součástí těla fyzického, tak ho i přesahuje. Při pití rostliny ayahuasca se energetické tělo více otevře a je možné během ceremonie přistoupit k jeho léčení. Giove (1996) popisuje, že tradiční amazonská medicína, nahlíží na člověka jako na bytost transcendentální, jež se manifestuje v externím světě skrz své tělo, ale zároveň je propojena se vším (přírodou, zvířaty). Energie jednotlivce má univerzální paměť, která neustále proudí a přemísťuje se. Jak dokládá Delgado (2008), lidská bytost existuje na více úrovních, dimenzích. Má jak tělo fyzické, tak energetické, emocionální, duši a spirituální dimenzi. Různé směry popisují odlišný počet těchto úrovní lidské osobnosti. Uvádí se, že existuje mezi 5-6 obaly. V těchto několika oblastech působí energie odlišně.

Fyzická forma (neboli somatická) zahrnuje nervový a endokrinní systém a také vnější obal jako jsou vlasy, kůže. Další částí lidské bytosti je **energetické tělo** (také uváděno jako éterické), které je jemnější než dimenze fyzická. Energetické tělo je komponováno elektromagnetickou energií. „*Je to něco, co můžeme nazývat životní silou individua*“ (Delgado, 2008, 16). Následuje **oblast emocionální** (či astrální, snová), která zahrnuje podvědomí, osobní a kolektivní nevědomí. Energie v této oblasti se manifestuje skrz emoce, obrazy a symboly. Jedná se o oblast, jež je rozhraním mezi oblastí fyzickou a duší. Následující oblastí je **duše**, která je velmi jemnou dimenzí. Je to oblast, která je považovaná, k projevům ve vnějším světě jí slouží dimenze fyzická. Poslední částí je **oblast spirituální** (nebo-li átmická), jedná se o nejvíce vyvinutou dimenzi. Jak uvádí Horák (2010), skrz tělo se manifestuje duch člověka a odráží jeho vztah s vnějším světem, umožňuje mu transcendentní přesah a možnost zjistit více o důvodu své existence.

1.2 Léčitel

Učení tradiční amazonské medicíny je dlouhodobý proces, který lze přirovnat ke studiu medicíny (Giove, 2016; Horák 2013). Tradiční medicína je opřena více o praxi, nejedná se tolik o učení teorie. Předávání informace o tom, že je jedinec předurčen být léčitelem, je zprostředkováno díky duchům rostlin, prostřednictvím pití ayahuasci a absolvováním diet (Horák, 2013). Kontakt s rostlinami by měl být nepřetržitý od jejich zasazení, dohlížení na

to jak rostou, až po jejich pití a zakoušení jejich efektu. Nejedná se pouze o pití dané rostliny, ale o celkovou úpravu životního stylu, spojenou s různými omezeními, jako je například, omezení jistých potravin a sexuální abstinence (Germán Zuluaga, 1997).

Curandero (do češtiny překládáme jako léčitel), někdy může být označen také jako *chaman* (šaman), *maestro* (učitel, mistr). Označení se liší dle kmenů, či podle specializace. Specializace je různá, je daná například tím, jakou rostlinu daný curandero používá (tu musí velmi dobře znát, sžít se s ní a to hlavně prostřednictvím diet). Léčitelé používající ayahuascu se označují *ayahuasceros*. Ti, kteří se soustředí na práci s tabákem, jsou *tabaqueros*, ti, jež ke své práci využívají především parfémy, se nazývají *parfumeros* (Horák, 2013). Další označení, se kterým se v tradiční amazonské medicíně hojně setkáváme, je výraz *vegetalista*, který definuje Luna (1986), jako výraz pro jedince, jež obdržel své znalosti skrz rostlinu.

Giove, (2016) uvádí, že proces učení je ukončen, když curandero obdrží dovolení pro danou léčbu (stane se specialistou v určité oblasti, odborníkem na konkrétní nemoc). Není mu umožněno, aby léčil jiné nemoci, zabývá se danou oblastí (nikdo ani curandero není onnipotentní). Curandero se vzdělává po celý život, je nutné, aby dodržoval dané příkazy, často se ubíral držet dietu (viz. o dietách v kap.1.5), osvojil si spirituální život, neustále se dále učí o rostlinách, kultuře, mýtech. Z tvrzení Torres (nedat.) vyplývá, že umění léčit je darem, který přichází od boha a je předán skrze ducha rostlin. Učení je osobním procesem, při kterém je učeň doprovázen *maestrem*, s kterým má velmi úzký vztah. Rizikem, které je přítomné v rámci osvojování si těchto technik je, že každý z curanderos, který má znalosti v rámci tradiční amazonské medicíny, se také může dát na špatnou cestu a léčení zneužívat ve svůj prospěch, či ubližovat (*hacer daño*) ostatním lidem.

Jak uvádí Horák (2013), dieta je ústředním prostředkem, jež umožňuje iniciovat práci léčitele. Často dojde k objevení léčitelských vloh v průběhu vlastního procesu uzdravení. Podle Jauregui, Clavo, Jovel a Pardo-de-Santayana (2011) má curandero také roli učitele, spirituálního vůdce. Neustále se učí o rostlinách a snaží se nalézat vhodnou medicínu pro nové typy onemocnění.

1.3 Íkaros

Při léčebných rituálech jsou přítomné zpěvy, takzvané *íkaros*, jež jsou jedním ze základních nástrojů léčení. Význam těchto písní je v tradiční amazonské medicíně následující: jedná se o léčebný nástroj, léčitel prostřednictvím písní demonstruje své znalosti a přenáší svou osobní energii a moc (Horák, 2013). Jeden z léčitelů Don Solon Tollo shledává *íkaros* jako nejdůležitější prvek léčby, *curandero* vzývá *íkaros*, která pak léčí (Homem et al., 2015). Luna (1986, 97) doslovně dokládá, jak vnímají *curanderos* vznik *íkaros* :, *Člověk je jako strom. Ve správných podmínkách mu začnou růst větve. Tyto větve jsou íkaros.*“

Giove (1993) vidí význam *íkaros* ve schopnostech předání energie a to buď určitým objektům, rostlinným extraktům anebo lidem. Pomocí zpěvů může léčitel napomoci očistě, ovlivnit jedincovu vůli. Další využití *íkaros* uvádí výzkumníci (Luna 1986; Bustos, 2006), jedná se o probuzení ducha rostliny, modifikaci vizí účastníků ayahuascové ceremonie, zlepšení lovu zvířat. Jejich užíváním je *curandero* schopný upravovat intenzitu účinků dané rostliny. Další efekt, jenž dokládá (Bustos, 2006), je zlepšení imunity, jasnost a klid. Luna (1986) popisuje *íkaros* jako tak mocné nástroje, že pouze jejich zpíváním nebo hvízdáním lze vyvolat změněný stav vědomí a to i bez psychotropní látky. Existuje více druhů *íkaros*, například ty, které se využívají při léčení, na přivolání ženské lásky (*huarmi íkaros*), či na ochranu před zlými duchy (*íkaros arkana*).

Íkaros taktéž demonstrují znalosti a schopnosti *curander*. Jejich kvalita je odvozena od jeho osobní přípravy (vykonaných purgativních ceremonií, kdy se pijí rostliny, jež vedou k očistě, diet-viz kap. 1.5). Jsou předávány buď skrze rostliny, nebo je možné užívat *íkaros* od jiného *curandera*, vždy však pouze s jeho svolením (Horák, 2010). Bustos (2006) dodává, že *íkaros* taktéž přicházejí v průběhu ayahuascové sese. V případě znalých *curanderos* mohou být také skládány. Jak podotýká Giove (1993), *íkaros* se většinou manifestují bez vyvinutí úsilí, při užívání rostlin učitelek, kdy se během snů či vizí zjeví melodie a text.

Během zpívání *íkaros* dochází ke vzývání duchů rostlin, zvířat a přírodních elementů a také duchovních doktorů, což vede k napojení se na spřízněného ducha a poskytuje ochranu

během rituálu. Text je zpravidla jednoduchý. Opěvuje například přírodu, zvířata, často se objevují biblické motivy. Íkaros bývají v jazyce španělském, kečuánštině, či jiném domorodém dialektu. Není nezbytné, aby jedinec textu porozuměl, důležité je naslouchat melodii. Daný curandero ví, kdy a v jaké situaci užívat konkrétní íkaros. Na otázku, jak přesně fungují, neexistuje jasná odpověď. Můžeme je přirovnat k písňím orientálním (mantrám) a vnímat je jako nástroj, který působí skrze energetická centra. Prostřednictvím íkaros je předávána léčitelova energie.

1.4. Rostliny využívané v léčitelství

V domorodém léčitelství se využívá velké množství různých rostlin. Níže zaměříme na rostliny, které jsme rozdělil podle jejich účinků. A to konkrétně emetivní, také známé pod pojmem purgativní, které slouží k očistě. Následující podkapitola je věnovaná rostlinám zvaným *plantas maestras* – rostliny učitelky. Do této kategorie taktéž patří ayahuasca, které se však kvůli důležitosti v tradiční amazonské medicíně budeme více věnovat v samostatné kapitole. Dále se zaměříme na využití těchto rostlin v kontextu diety v centru Takiwasi.

1.4.1 Rostliny s emetivními účinky

Významem purgativních sesí¹, je zbavení se všeho co je pro tělo škodlivé. K purze jsou užívány extrakty z rostlin, které umožňují detoxikaci (Horák, 2013). Pro západní civilizaci je zvracení spojeno s něčím toxickým, nezdravým. Tradiční amazonská medicína však na zvracení nahlíží jako na akt, při kterém vracíme (*devolver*), to co máme v sobě v přehnaném množství, co nám škodí. Jedná se o velmi důležitou léčebnou proceduru, při které dochází k očistě fyzické, psychické a energetické. Během zvracení je běžné, že na mysl přijde jistá vzpomínka, konkrétní psychický obsah. Po „purze“ nastává zlepšení jak na fyzické, tak psychické úrovni (Giove, 2002). Dle Kavenské (2013) dochází ke zpracování a

---

¹ Purgativní sese- jedná se o rituálně vedené užívání rostlin, jež vyvolávají zvracení, čímž dochází k očistě (Kavenská, 2013).

eliminaci negativních pocitů na symbolické rovině, někteří pacienti hovoří o stavech katarze. Jak uvádí Horák (2013, 43) „*Dobrovolná rituální očista (limpieza) napomáhá jak vypuzení škodlivin, tak odbourání fyzických a psychických bloků a pročištění energie.*“

Při zvracení dochází k tomu, že jedinec ze svého těla vypuzuje vše, co není jeho, či co v sobě má v přehnaném množství. K očistě dochází na úrovni fyzické, psychické a spirituální. Výzkumem purgativních rostlin se zabýval Sanz-Biset a Cañigueral (2012). Při rituálním purgativním procesu považují za stěžejní omezení stravy a užívání emetivních rostlin. Cílem je obnovení, udržení a posílení zdraví. Jedná se například o zlepšení výkonnosti a odolnosti, prevenci proti onemocnění, zlepšení sexuálních funkcí. K očistě dochází užíváním dané rostliny a omezením stravy. Chuť extraktu z rostlin je většinou velmi nepříjemná, dráždící dentální sliznici a žaludeční šťávy, což vyvolává zvracení.

1.4.2 Las plantas maestras- rostliny učitelky

Takzvané *plantas maestras* bývají také nazývané jako *rostliny bohů, posvátné rostliny, rostliny světla, magické rostliny, halucinogenní rostliny, psychotropní rostliny, rostliny vizionářské*. My v naší práci budeme užívat buď česky pojem- rostliny učitelek, či jeho španělský ekvivalent *plantas maestras*. Těchto rostlin existuje kolem 170 druhů. Jsou základním nástrojem při léčbě tradiční amazonskou medicínou. Bývají využívány jak k léčbě tělesných, psychických, či spirituálních problémů. Umožňují seberozvoj, sebeuvědomění, ale také se vztahují k vnějšímu světu, napomáhají porozumět našemu okolí, více se sblížit s přírodou a se spiritualitou (Delgado, 2008).

Podle výzkumu Jauregui et al., se jedná o (2011, 742) „*rostliny, které jsou nazývány matky, mají spiritus nebo vlastníka, které učí tajemství o tradiční medicíně.*“ Tyto rostliny a s nimi související životní styl napomáhají k fyzické, spirituální a mentální očistě. Umožňují navázání kontaktu jedince, který je užívá s jejich duchem. Bylo popsáno 55 druhů rostlin učitelek, které byly následně rozděleny do 4 skupin. První skupina obsahovala rostliny s hlavním efektem purifikace a očisty. Do této oblasti bylo zahrnuto 21 druhů. Užívání těchto rostlin je hlavně pro ty, kteří začínají se svým procesem učení se *curandero*, skrz očistu pomáhají purifikovat a spojit se s duchem rostliny. Druhá skupina pracuje

především v oblasti sensibility a intuice. Rostliny v této kategorii pomáhají s introspekcí a umožňují vstoupit do spirituálního světa. Třetí skupina je charakterizovaná pro svůj efekt posílení. V poslední skupině jsou druhy, jejichž hlavním efektem je protekce a ochrana. Když se jedinec rozhodne podstoupit proces učení, vstupuje do světa curanderos, kteří často bojují jeden proti druhému a také proti negativním energiím. Existují druhy, které mají více funkcí a spadají do více kategorií. Plantas maestras předávají své učení skrze sny, vize, íkaros. Jedná se o druh znalostí, který se nepředává pomocí slov či písemnou formou, příroda, duch rostlin, je to co učí (Jauregui et al., 2011).

Díky svým léčitelským schopnostem bývají nazývány *doktory*, díky svým léčitelským schopnostem. Znalost těchto rostlin, umožňuje léčiteli uzdravovat nemocné (Heaven & Charing, 2006). Domorodí obyvatelé užívají tyto rostliny z rozličných důvodů jako je léčení, učení se medicíny, ale i příprava na lov, sladění se s přírodou a jejími duchy. Jejich užití je většinou spojované s procesem takzvaných diet (viz kap.č. 1.5) (Torres, 1998). Mabit (1994) popisuje, že mezi rostlinami, které jsou označovány jako rostliny učitelky, existují určité druhy, jež mají psychotropní efekt. Podotýká, že pro to, aby rostlina daného člověka učila, je nutné ji respektovat a užívat v určitém rituálním rámci. Pokud nejsou správně užívány, může dojít k téměř posednutí duchem dané rostliny, což má za následek například alkoholismus, závislost na tabáku, či kokainu.

Plantas maestras se řadí mezi entheogeny. Jež jak popisuje, Delgado, jsou rostliny, které umožňují (2008, 14): „*přiblížení se našemu vnitřnímu bohu nebo to co nám ukáže vnitřního boha.*“ Dokáží zrychlit katarzi určitých procesů, konkrétně se zaměřují na naše vědomí. Je to dáno jejich působením na chemickou strukturu mozku. Rostliny učitelky dokáží aktivovat vnitřní homeostázu, aktivují potenciál uzdravování, pomáhají najít rovnováhu našeho organismu a zvyšují energii. Na spirituální úrovni pomáhají jedinci nalézt větší životní smysl a setkání se s posvátnem. „*Jsou jedny z nejmocnějších nástrojů pro uzdravení celé lidské bytosti*“ (Delgado, 2008, 23).

1.5 Diety

Pod pojmem dieta si asi každý z nás představíme jisté omezení stravy, (ačkoliv i to je nedílnou součástí procesu). V tradiční amazonské medicíně se jedná především o práci s rostlinami (*plantas maestras*).

Podle *curandera*, psychologa a ředitele centra Takiwasi J. Torrese, diety byly tradičně využívány hlavně na uzdravení tělesných nemocí, jako je například: revma, kýla. Dále jsou diety, využívány jedinci, kteří jsou v procesu „učení se na *curandera*“, kdy získávají důležité znalosti právě skrz proces diety. Tyto části je složité oddělit, jelikož mnoho *curanderos* začalo s dietou právě pro své problémy se zdravím. Během diety zjistili, že stát se *curandero* je jejich životní cestou. V kontextu tradiční amazonské medicíny bývají diety také využívány k léčbě takzvané *brujería* (čarodějnictví), což je možné chápat jako uřknutí, či přivolání nějaké nemoci na základě špatných energií. Diety také bývají využívány ve vesnicích, kde rodiče posílají držet dietu své děti (převážně chlapce), ve věku okolo 13-14 let, aby posílili své tělo, dozráli, stáli se z nich dobří, silní a pracovití muži. Tato příprava jim také usnadní zvládnout těžkosti při vstupu do vojenského výcviku. Délka striktní tradiční diety bývá okolo 1-6 měsíců. Lidé dietou léčili těžké fyzické nemoci. Z pohledu tradiční amazonské medicíny je dieta jedním z neefektivnějších terapeutických nástrojů (osobní sdělení 15. 11. 2017). Výzkum z oblasti Chazuty, zabývající se dietou, který byl realizován Sanz-Biset a Cañigüeral (2011), dokládá užití diet jako přechodového rituálu, v období adolescence, či jako životní etapa v životě, která slouží jako tělesná příprava před těžkou fyzickou prací. Jak dokládá (Giove, 2002; Berlowitz et al., 2017), ačkoliv se jedná o velmi důležitou metodu tradiční amazonské medicíny, je to oblast, která je zatím téměř vědecky neprozkoumaná.

Jauregui et al., (2011) identifikovali dva typy diet. První nazývají *šamanskou dietou*- pro ty, kteří se chtějí stát *curanderos*. A druhý typ označují jako *terapeutickou nebo medicínskou dietu* – tento typ diety slouží pro lidi, kteří mají nějaký typ fyzické nemoci anebo je využívána jako terapeutická metoda, pravidla bývají méně striktní. Z výsledků výzkumu je patrné, že *curanderos*, s kterými bylo interview realizováno, vidí proces diety jako nejdůležitější metodu, jak se naučit tradiční amazonskou medicínu. Během diety je vždy přítomen *maestro curandero* (znalý léčitel, mistr léčitel).

Nabídka diet je různorodá. Svou zkušenost s dietou popisuje Hagens a Lansky (2012), jako jedinečnou možnost očisty a uzdravení se s pomocí rostlin, jejímž efektem je detoxikace, posílení fyzické energie, zesílení snění. Jde o proces, při němž dochází k otevření srdce a obdržení znalostí od rostlin. Omezení po skončení diety bylo odpovídající tradičním dietám (zákaz hovězího, vepřového, kořeněných pokrmů, alkoholu, sexuální abstinence).

Jak uvádí Beyer (2009) dieta, kterou absolvují šamani v horní Amazonii, obnáší následující. K tomu, aby se někdo učil od rostlin, je důležité si s rostlinou vytvořit vztah. Nechat ji ve svém těle, naslouchat jí, mluvit jazykem rostlin, obdržet jejich dary a sílu. Rostlina si nejdříve člověka „prověří“. Šamani musí prvně ukázat, že jsou dostatečně silní a odvážní, tím získají důvěru rostliny. Aby mohl proces s rostlinou začít, šamani se uchylují do hor, na samotu, na dietu a musí dodržovat striktní omezení stravy. Striktní dieta je klíčem k navození vztahu s rostlinou. Ten, kdo se „učí“ být šamanem, dostává informace od rostlin tím, že absolvuje diety a užívá rostlinu, od které se chce učit. Zkoumá jejich efekt, čeká na to, až se zjeví duch rostliny, buď skrz víze či ve snech. Termín dieta obnáší nejen omezení jídla, ale také omezení sociálního kontaktu, sexuální abstinence a pobyt na samotě v přírodě amazonského pralesa.

Zakázány jsou následující potraviny: cukr, sůl ale také olej, smažená a tučná jídla, často bývá zakázáno také vepřové maso, pepř, česnek (a vše pálivé), alkohol. Další omezení, která jsou při pobytu na dietě častá, je omezení pobytu na slunci, kontaktu s lidmi, kteří byli v předchozím dnu sexuálně aktivní. Je také zakázané, aby jídlo, které jedí, bylo připraveno ženou, která má menstruaci. Co se týká sexuálního omezení, je nutné se vyhnout pohlavnímu styku i masturbaci, která narušuje proces rostlin. Při porušení sexuální abstinence může dojít k poškození funkce mozku a rostliny, které mají léčebný účinek, mohou být toxické. Zdůvodňuje se to tím, že rostliny jsou žárlivé „*las plantas son celosas*.“ Všechna omezení, která plynou z procesu diety, mají demonstrovat, že je člověk schopný disciplíny a jeho zájem o rostliny je opravdový (Beyer, 2009). Další z možných následků při porušení sexuální abstinence uvádí Heaven a Charing (2006) jedná se o alergie, srdeční problémy, či dokonce smrt. Porušení diety může zapříčinit tělesné změny, jako jsou různé kožní vyrážky. Pokud dojde k záměrnému porušení diety, místo aby se z člověka stal léčitel, pomáhající ostatním, může se vydat na cestu takzvaného

brujos neboli léčitele, který má špatné záměry (čaroděj) (Beyer, 2009). Onemocnění, dokonce úmrtí jakožto důsledek porušení diety, popisuje Luna (1986).

Diety, které šamani absolvují, trvají minimálně 6 měsíců, ale mohou trvat i roky, například aby se někdo stal nejvyšším šamanem, dodržuje dietu po dobu 40 let. Nejedná se však o diety nepřetržité, ale o různé časové úseky. Během období, kdy šaman není na dietě, se může učení taktéž objevovat skrze sny či intuici. Je možné obdržet typy, které rostliny užívat na další dietě a jakým způsobem je užívat (Beyer, 2009).

2. Změněné stavy vědomí

Ještě před tím, než v další kapitole popíšeme ayahuascu, jenž dokáže navodit změněné stavy vědomí. Nejprve si shrneme, co vlastně změněné stavy vědomí znamenají. V dalších podkapitolách se budeme věnovat jednotlivým metodám. Vědomí je jednou ze základních kvalit našeho života a je možné ho pozorovat skrze fyziologické činnosti mozku. Změněné stavy vědomí jsou odlišné od běžného vědomí, ale nemusí se jednat o poruchu. Mohou vznikat spontánně, nebo je lze navodit záměrně. Ke změněným stavům vědomí je možno, kromě níže uvedených metod taktéž dojít skrze meditaci nebo hypnózou (Balcar, 1991).

Změněného stavu vědomí je možné docílit mnoha způsoby. Jedním ze způsobů je například užití rostlin, anestetik či třeba technikou pústu (McKenn, 1998). Rostliny, jež navozují změněný stav vědomí, jsou nazývány halucinogeny. Nejedná se však pouze o rostliny, které tyto stavy navozují. Do této skupiny je možné zahrnout i látky živočišné, jež jsou připraveny z žab, ryb nebo také látky syntetické, jako je například LDS. Při užití těchto látek může docházet ke změnám ve vnímání vlastního těla, prostoru, času a je možné mít i zážitky, ve kterých dojde k pocitům ztráty osobnosti. Při užití tohoto druhu látek se mohou dostavit halucinace. Nejedná se však pouze o halucinace zrakové, ale halucinacemi mohou být postihnuty všechny naše smysly. Při užití je také možné zažít stavy nazývané pseudopsychózy. Zkušenosti, které jsou při užití těchto rostlin zažívané, jsou slovy velmi těžko popsitelné (Schultes & Hofmann, 2000).

Masters a Houstonová (2004) se ve své publikaci zabývají působením LSD na lidskou psychiku. Chápou změněný stav vědomí jako stav, které poskytuje přístup k mysli, jejím obsahům a konkrétním pochodům. Spatřují, že díky změněnému stavu vědomí je možné: „*projít novými dimenzemi uvědomění a znalosti sebe sama až k „transformující zkušenosti“, která podnítl skryté funkce, změnu filozofických postojů, citového a smyslového přijímání světa a další postupné změny, jež osobě prospívají*“ (Master & Houstonová, 2004, 12). Avšak je nutné si uvědomit, že každá zkušenost je velmi individuální a je ovlivněna mnoha faktory, jakými je například minulost každého jedince, aktuální nálada, taktéž záleží na tom, s kým se člověk v dané chvíli nachází. I přes výhody, které z jejich pohledu užití látek navozující změněné stavy vědomí přináší, upozorňují, že jejich užití může být nebezpečné a rozhodně by neměly být využívány všemi jedinci

a za jakýchkoliv podmínek. Ke změněným stavům vědomí se také vyjadřuje Grof (2007), který konkrétně hovoří o holotropních stavech vědomí. Uvádí, že při těchto stavech je možné: „*překonat úzké hranice svého těla a ega a uvědomit si svou pravou a úplnou totožnost*“ (Grof, 2007b, 20). Během těchto stavů popisuje zážitky, kdy si jedinec uvědomuje, že se nachází v realitě, uvědomuje si časoprostor, ale zároveň je mu umožněno vstoupit do jiných dimenzí bytí. Mohou se dostavovat informace o našem vlastním životě, ale také informace z individuálního, či kolektivního nevědomí. Zažívané emoce bývají natolik intenzivní, že svou kvalitou překonávají každodenní prožívání. V ojedinělých případech mohou být popisovány zážitky, jež lze porovnat k zážitkům nebeským, či pekelným. Fungování intelektu je zachované, ale je zcela rozlišné od běžného fungování. Je možné dojít ke zjištění přesných informací o řadě témat (Grof, 2007b).

2.1 Některé z metod navozující změněné stavy vědomí

V této podkapitole se budeme věnovat dvěma u nás nejvíce známými metodám, jež vedou ke změněnému stavu vědomí. Jelikož není v možnostech této práce postihnout toto velmi obsáhlé téma, uvedeme základní informace o holotropním dýchání a syntetické látce LSD. V další podkapitole zmíníme rostliny, jejichž jedním z efektů je právě změněný stav vědomí.

Grof se mimo jiné proslavil především technikou **holotropního dýchání**, jež si zde jako jednu z metod, která vede ke změněnému stavu vědomí, popíšeme. Holotropní dýchání označuje jako prožitkovou metodu sebepoznání. Kdy pomocí techniky dýchání za doprovodu hudby a práce s tělem dochází k navození stavu, jež má za následek hluboký holotropní stav, při kterém je možné dosáhnout uvolnění bioenergetických a emočních bloků. Technika se provádí ve skupinách či párech. Následně po ukončení techniky jsou zážitky zpracovány pomocí malování mandal a jejich sdílení ve skupině. V případech, které to vyžadují, jsou zážitky probírány individuálně. Technika holotropního dýchání je opřena o moderní výzkumy, které kombinuje například s východní filozofií, či domorodými léčebnými praktikami. V průběhu holotropního dýchání jsou jedinci, kteří své prožitky

manifestují skrze tělesné pohyby a jiní vypadají velmi klidně. Mohou být přítomny pohyby, znázorňující plazení, šplhání, či mohou připomínat pohyby zvířat (například hada). Po ukončení jsou často zaznamenány pocity emočního a fyzického uvolnění. Také se vyskytuje napojení se na posvátné dimenze (Grof, 2007a).

Látka **LSD- 25** (Diethylamid kyseliny lysergové) je popsána jako látka, jež má: „*mimořádně zajímavé účinky na psychiku, vyvolávající stav podobný psychózám*“ (Miovský, 1996, 42). Látka byla hojně využívána mnoha psychology a psychiatry, u nás se o ni zajímal například Stanislav Grof. Účinky jsou závislé na množství podané látky. Stav navozený užitím LSD trvá různě dlouhou dobu, uvádí se však, že je to většinou mezi 8-10 hodinami. Při užití malé dávky, jedinec vnímá realitu zkresleně, je však schopný se v ní orientovat. Malé dávky často zvyšují aktivitu a navozují pocity euforie. Vyšší dávka již navozuje stavy, které jsou podobné psychózám a jsou přítomny poruchy vědomí. Je typické, že je uživatel spíše v útlumu a často je depresivně laděn. Při užití velkého množství lze hovořit o zážitcích psychedelických, kdy dochází k takzvanému projevení se duše. Jednorázové užití látky by nemělo mít za následek poškození psychiky. I když ani toto tvrzení neplatí zcela pro všechny. Například jedinci, jež mají latentní onemocnění (jež se nemusí vůbec projevit), může LSD „sloužit“ jako startovací mechanismus a onemocnění se poté může projevit. Při častém užití látky však může nastat poškození mozku i u jedinců bez jisté indispozice (Miovský, 1996).

2.2 Halucinogenní rostliny

V této podkapitole uvedeme některé z rostlin, které vedou ke změněnému stavu vědomí. V další části práce uvedeme v samostatné kapitole rostlinu ayahuasca, jenž je využívána v tradiční amazonské medicíně a v centru Takiwasi je neodmyslitelnou součástí procesu diety.

Mezi halucinogenní rostliny je zařazena například **mochomůrka**. Aby vyvolala psychotropní účinky, je pojídaná sušená, protože to vede k jejich zesílení. Jedná se údajně o vůbec nejstarší známý halucinogen. Vyskytují se tři různé varianty této rostliny. Využití této rostliny je spojené především s oblastí východní a západní Sibiře, či mezi

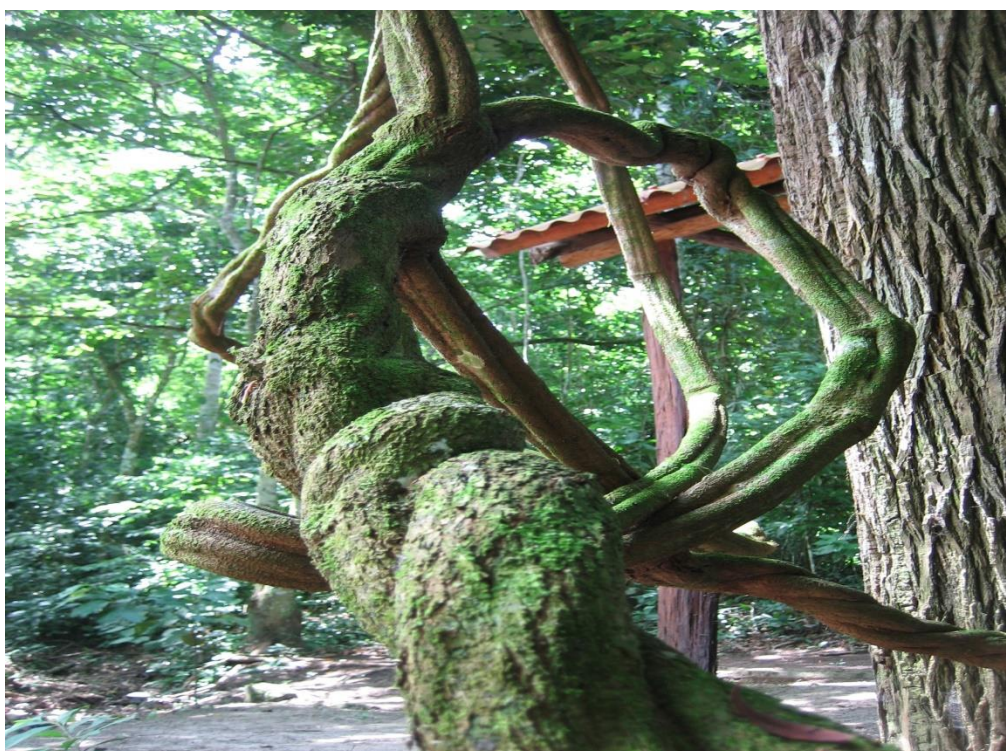
severoamerickými Indiány. Je užívána při šamanských rituálech a často i při léčebných, či náboženských obřadech (Schultes & Hofmann, 2000). Efekty, které se po požití často dostavují, jsou silné poruchy vnímání, poruchy hmatu, jenž mohou vést až k zážitkům depersonalizace. V posledním stádiu se osoba dostává do kómatu, z kterého se následně probudí. Tento stav prožíván jako pocity reinkarnace, spojení se s posmrtným životem (Miovský, 1996).

Mezi houby, které navozují změněné stavy vědomí, patří početná skupiny takzvaných **psilocybinových hub**. Rituálně bývaly využívány především ve Střední Americe a jejich užití bylo taktéž zaznamenáno například v Chile. V západní kultuře se stali známé především díky manželům Wassonovým (Stafford, 1997). Jeden druh ze skupiny psilocybinových hub je lysohlávka kopinatá. Historie jejího užití ve střední Evropě je známe již více než 12 000 let. K navození změněného stavu vědomí se užívají její sušené plodnice. V této rostlině nalezneme vysokou dávku psilocybinu, s trochou psilocinu a baeocystinu (Schultes & Hofmann, 2000).

Další známou rostlinou využívanou ke změněným stavům vědomí je kaktus **San Pedro**. Ten je využíván mezi jihoamerickými indiány a to v oblasti And na území Peru, Ekvádoru a v Bolívii. Je využíván při rituálech věštění, zjišťování chorob. Užívá se odvar z jeho dužiny, jež obsahuje látku meskalin (Schultes & Hofmann, 2000).

3. Ayahuasca

Nápoj ayahuasca, jenž je označován jako halucinogenní nápoj, pocházející z Amazonského pralesa, získal v posledních letech v očích západních obyvatel na velké popularitě (Trichter, 2010; Heaven & Charing, 2006). Jedná se o jednu z klíčových rostlin, užívanou amazonskými léčiteli (Mabit, Campos & Arce, 1992). Zajímavý pohled na ayahuascu uvádí (Ventegodt & Kordova, 2016), kteří tvrdí, že ayahuasca je pravým opakem halucinogenního nápoje a naopak umožňuje poznat realitu, oproštěnou od kulturních a sociálních halucinací. Heaven a Charing (2006, 21) popisují pití ayahuasci následovně: „*Je to jako když pijeme ne pouze tekutý nápoj, ale „další“ inteligenci, která přesně ví, co je potřebné, aby nám pomohla.*“ Umožňuje spojení se s pravým smyslem světa. Může se jednat o zkušenost plnou intenzivní euforie s transcendentními i personálními vhledy. Další pojmenování, která se rostlině přiřazují, jsou například: *yagé, yajé, capi, cahí, datém*. Je známá také pod názvem liána smrti nebo liána duše. Což vychází z překladu kečuánského slova ayahuasca (aya=duch, huasca=liána).

Obr.č.1: Liána ayahuasca (Zdroj: z archívu Takiwasi)

Mnoho lidí se vydává do míst Amazonské džungle s očekáváním nevšedních, či transcendentálních zážitků. Výzkumem, jehož autorky jsou Kavenská a Simonová (2014), se zabýval motivací a zkušenostmi jedinců vyhledávajících ayahuascové rituály. Byl realizován v Peru a v České republice a účastnilo se ho na 77 participantů, kteří měli zkušenost s ayahuascovou ceremonií. Z výsledků výzkumu vyplývá, že motivací pro vyzkoušení ayahuasci, byla například zvědavost, touha po dobrodružství, sebepoznání, uzdravení psychických problémů a jiných nemocí, zaměření se na své emoční problémy, spirituální rozvoj. Zkušenost hodnotili jako obohacující například ve zlepšení vztahu k sobě, druhým lidem a ve zvýšení spirituality. Mezi rizika, která během ceremonie vnímali, patřilo: nedůvěra v šamana, nedostatečné informace, rizikové situace a mnoho lidí účastnících se rituálu. Užití ayahuasci není neobvyklé ani v České republice, to dokládá výzkum realizovaný Horákem (2017), který potvrzuje, že se v České republice konají ayahuascové sese a to ve všech regionech. Blahodárný efekt vnímali participanté výzkumu při nemocích jako je deprese, alergie, astma, kožní onemocnění, alergie či problémy s gastrointestinálním traktem. Autor dále upozorňuje na nebezpečí vytrhnutí tohoto tisíc let starého rituálu ze svého kontextu a užívání ayahuasci pouze v kontextu psychotherapeutickém.

Zájem o tento halucinogenní nápoj vzrostl také mezi vědci, kteří zkoumají jeho účinky například na depresi. Z výsledků výzkumné studie Osório et al., (2015), který byl realizován na 6 dobrovolnících, vyplývá, že užití ayahuasci statisticky signifikantně snižuje depresi (a to až o 82%), po 1, 7 a 21 dnech od užití ayahuasci. Další z odborných studií, která se zabývala analýzou vědeckých článků o efektech ayahuasci na zvířata a lidi, uvádí, že pití ayahuasci má anxiolytický a antidepressivní efekt. U uživatelů ayahuasci nebyly potvrzeny neurogenetické či psychiatrické onemocnění. Naopak bylo potvrzeno zvýšení pocitu životní spokojenosti, spirituality, kognitivní funkce byly buď v normě anebo docházelo k jejich zlepšení (Santos, Osório, Crippa & Hallak, 2016). Další oblastí, kde se může nápoj ayahuasca uplatnit, je terapie. Domínguez-Clavé, et al., (2016) popisují využití ayahuasci jako efektivní při léčbě traumat, u pacientů s problémy závislostí. Na aplikaci ayahuasci při léčbě závislostí se zaměřil výzkum Liestera a Pricketta (2012), spatřují ji jako užitečnou v léčbě závislostí a to díky propojení jejího biochemického, fyziologického, psychologického a transcendentálního efektu. Další zajímavý výzkum probíhá v Brazílii,

kde se zabývají účinkem ayahuasci na růst mozkových buněk a zlepšení procesu učení (Česká televize, 15. 12. 2017). Mabit et al., (1992) vychází z předpokladu, že žádná z akademických disciplín, nedokáže plně poskytnout vysvětlení ayahuascové ceremonie, ale že je dobré přistoupit k multidisciplinárnímu zkoumání, které může vést k obohacení znalostí daného tématu. Ačkoliv podotýká, že jisté zkušenosti, zažité během rituálu nejsou možné pochopit jinak, než skrze vlastní zkušenost.

3.1 Složení nápoje Ayahuasca

Nápoj ayahuasca, obsahuje liánu ayahuaca (*Banisteriopsis caapi*) a rostlinu chacruna (*Psychotria viridis*) (Giove, 2002). Existuje přibližně 100 druhů rostlin, které spadají do rodu *Banisteriopsis*, ne všechny vykazují psychoaktivní účinky (Škrabáková, 2013). Někdy jsou do nápoje přidány i další rostliny, jako je například tabák. Nápoj je hustý, hnědý s načervenalým nádechem a je typický svou hořkou chutí.

Vize, které jsou během sese často přítomné, jsou efektem rostliny chacruna, o které se také tvrdí, že dává „světlo“ během ceremonie. Zatímco ayahuasca umožňuje očistu a podle amazonských curanderos, je za vize a obsahy, které jsou přítomné během sese zodpovědná. Z našeho pohledu by se mohlo zdát, že právě vize jsou nejdůležitější na celé ceremonii. Podle domorodých léčitelů je to však hlavně emetivní účinek, který napomáhá hluboké očistě (Giove, 2002). Při objevení nápoje se vědci domnívali, že objevili neznámé prvky, které nazvali *telepatin* a *banisterin*, posléze však zjistili, že se jedná o již identifikovaný prvek s názvem *alkaloid harmalin*, jež je inhibitorem IMAO (Schultes & Hofmann, 2000). Ayahuasca obsahuje inhibitory monoaminoxidázy (IMAO), zatímco v chacruně nalezneme DMT (Ventegodt & Kordova, 2016). Další látky, které v nápoji nalezneme, jsou: psychedelice 5-HT_{2A} - obsažené v chacruně a beta-karboliny - vyskytující se v liáně ayahuasca (Domínguez-Clavéa et al., 2016).

3.2 Ayahuasca v rámci rituálu

Historie pití ayahuasci sahá až 2000 let př. n. l. O využití ayahuasci svědčí dochovaná dobová keramika, která je uchovaná v muzeu v Ekvádoru (Giove, 2016). Ayahuasca byla v minulosti využívána více než 72 etnickými skupinami (Giove, 2012). Užití Ayahuasci je v Peru legální a hojně využívána doktory a terapeuty, či slouží ke spirituálnímu nebo osobnímu rozvoji (Ventegodt & Kordova, 2016).

Rituál je jedním ze stěžejních pilířů, které je při pití ayahuasci potřeba dodržovat. Rituál začíná již při samotném sběru rostliny, kdy curanderos, který se pro rostlinu vydává, dodržuje v předvečer jejího sběru určitá striktní omezení- sexuální abstinenci, nejí vepřové maso, pálivé a výrazná koření. Liána se později nařeže na kusy a na mírném ohni se vaří po dobu 12 až 24 hodin (Giove, 2016). Na důležitost rituálu taktéž upozorňují (Ventegodt & Kordova, 2016, 485), „*Ayahuasca není turistickou atrakcí, jež může být nabídnuta každému cestovateli, jako je možné nabídnout pisco sour*².“ Je nezbytné užívat rostlinu s velkým respektem, v rituálním kontextu a pod dohledem zkušeného curandera. Rozhodně to není nápoj, který je určen pro každého. Při pití ayahuasci je nutná určitá disciplína. Tvzení, že se jedná o nápoj, který není určen pro všechny, sdílí i ředitel centra Takiwasi Jaime Torres.

Jak uvádí Giove (2016), ayahuascová ceremonie se značně liší podle daného curandera, ale co má většina ceremonií společného, je užívání v noci, ve větším počtu lidí pod vedením curandera, který se drží děděného rituálu s úpravou podle vlastní zkušenosti. Před zahájením sese pro ochranu ceremonie provádí modlitby, vyzívá své předky anebo učitele (maestros), místo chrání svícenou vodou, parfémů a tabákovým kouřem. Pije se dávka v rozmezí 20-60 ml, s ohledem na tělesnou strukturu, psychický stav a toho jak curandero daného člověka vnímá. Podle curanderos je jedním z nejdůležitějších efektů zvracení či průjem, které jsou spojeny s očistou. Podle tvzení Mabita et al., (1992) je právě curandero, který vede sesi klíčový aspekt v průběhu obřadu. Přirovnává ve své důležitosti curandera k šéfovi orchestru, který reguluje a kontroluje průběh ceremonie.

---

² Pisco sour- tradiční peruánský nápoj.

Ventegodt a Kordova (2016) popisují rozdílné přístupy ayahuasceros a to jak ve výběru svých klientů, kdy pro některé je důležité si zvolit jedince, který je na to připraven, zatímco pro jiné je důležité, zda má klient dostatečně velký finanční obnos. Dále se ayahuasceros mezi sebou liší ve frekvenci administrace ayahuasci při léčbě pacientů a v dietním omezení, které je nutné dodržovat. Mezi ayahuasceros se najdou také tací, co nabízejí sese na ulici jako pouliční prodejci, či ti, kteří se specializují pouze na klienty ze západu. A pak existují (nutno však dodat, že dnes již velmi v malém množství) ayahuasceros, kteří prošli tradičním učením a drží se tisícileté formy užití ayahuasci. Škrabáková (2013) hovoří o důsledcích nerespektování pravidel diety, spojené s užitím ayahuasci. Takové porušení má velmi neblahé důsledky, jakými je v mnoha případech objevení se skvrn po těle, což bývá interpretováno jako potrestání rostliny, proti prohřešku nedodržení diety. Skvrny nelze odstranit jinak než dodržováním striktní diety.

Je všeobecně známo, že ayahuasca již dávno není využívána jen domorodými kmeny. Jak dokládá (Labate & Cavnar, 2010), je využívána také dvěma mezinárodními religiózními skupinami (Santo Daime a União do Vegetal), mnohými směry typu „new age“ a dalšími uskupeními. Brierley a Davidson (2012) upozorňují na internetový trh s prodejem ayahuasci nebo její substitucí (anahasca), či syntetickou formou, známou pod názvem pharmahuasca.

3.3 Ayahuascové ceremonie

Zakladatel centra Takiwasi, doktor a curandero Jacques Mabit, vidí užití ayahuasci jako možnost proniknutí do otázek lidského bytí (Homem et al., 2015). Podle Giove (2016) bychom mohli ayahuascovou sesi rozdělit do tří fází.

Během **první fáze** je typické, že jedinec pociťuje nauzeu, chvění. Mohou se objevovat barevné vize, je možné slyšet bzucení, obvyklé jsou různé vjemy jak na úrovni fyzické tak psychické. Mezi často uváděné pocity patří: teplo, zima, pocit slabosti, suché rty, zrychlený tlukot srdce, atd. Barevné vize, které se během užití ayahuasci objevují, bývají různé, od pouhých barevných skvrn až po propracované obrazce. Vize nejsou omezeny pouze na úrovni vizuální, ale jedná se o všechny smysly. Může docházet k synestezii (jsou

slyšeny například barvy). Shultes a Hofmann (2000) dokládají, že mezi domorodými kmeny jsou časté vize hadů a jaguárů. Šamani se během ceremonie přetělují v divoké šelmy.

Druhá fáze je více spirituální. V této fázi účastníci zažívají různé cesty, vesmírné vize, dochází ke změně vnímání vlastního těla, času. Objevují se synchronizace, vzpomínky, dochází ke spojení se spirituální oblastí. Trichter (2010) ve své studii dokládá právě významný efekt ayahuasci v oblasti spirituální. Kdy lidé ze západu užívající ayahuasci, prožívají účast na rituálu jako významnou spirituální zkušenost. Toto tvrzení dokládá také například Luna (1986, 60): „*Ayahuasca je jednou z rostlin využívaných k dosažení spojení se spirituálním světem.*“ Podle Giove (2016) dále v této fázi dochází ke změnám myšlenek, může se objevovat strach ze ztráty kontaktu s realitou. Velmi důležité je užívání parfému a zpěv *íkaros*. Jak uvádí: „*Nemůžeme přehlédnout, že nejdůležitějším efektem je zkušenost se znovu spojením se se světem neviditelným, spirituálním, popsáno jako kosmická komunikace*“ (Giove, 2016, 22).

V následující **třetí fázi** dochází ke zmírnění efektů a nastupuje vnitřní klid. Zážitky z předchozích fází jsou uchovány v paměti a postupně jsou integrovány. Léčebný ayahuascový rituál je vhodný v případech, kdy se jedná o komplexnější onemocnění. Klíčbě dochází jak na úrovni fyzické, emocionální. Často jsou uváděny zážitky jako například vyplavení emocí (vzteku, smutku, zlosti, lítost), usmíření se jak se sebou samým tak se svými blízkými, setkání se se smrtí, kontakt se spiritualitou, předání určitých znalostí (Giove, 2002).

Mezi další tradiční využití ayahuasci patří komunikace s duchy rostlin, lidí a zvířat, cesty do jiných světů (Luna, 1986). Jedním z využití ayahuaci domorodými kmeny podle Shultes a Hofmanna (2000), je obrana proti hrozícímu nebezpečí, předpovídání budoucnosti. Ventegodt a Korodova (2016) ve svém výzkumu postulují, že léčebný rituál s ayahuascou vede ke zlepšení zdraví fyzického i psychického. Domorodí obyvatelé, kteří ayahuascu užívají po tisíciletí kromě zvracení, či průjmu neuvádějí žádné nepříznivé efekty. Trichter (2010) předkládá určitá opatření, které je nutné dodržovat, aby byl užívání co nejméně riskantní. Je důležité mít dobré znalosti, možnost psychoterapeutické integrace a dodržovat etické zásady. Z teoretického výzkumu, který provedl Dos Santos (2013),

vyplýnulo, že užívání ayahuasci zdravými jedinci je poměrně bezpečné a to i při jejím dlouhodobém užívání. Mabit (2001b) taktéž dokládá, že adekvátní užívání ayahuasci v rámci rituálu nemůže zapříčinit předávkování. Své tvrzení opírá o vědecké zjištění a vlastní zkušenost, ale upozorňuje, že nepatřičné užívání nápoje, může vést k narušení autonomního nervového systému či vzniku psychické poruchy. Schultes a Hofmann (2000) uvádějí, že podle domorodců, může nesprávné užití ayahuasci zapříčinit smrt. Fernando Mendive, jež je dlouholetý výzkumný pracovník centra Takiwasi, tvrdí, že pokud nejsou dodržovány postupy rituálu, může být užití ayahuasci nebezpečné (Homem et al., 2015).

4. Takiwasi

Název centra vychází z domorodého jazyka kečuánština (*quechua*), Takiwasi v překladu znamená „Dům co zpívá.“ Jedná se o nevládní neziskovou organizaci. Založení centra předcházelo antropologicko medicínský výzkum, který byl započat v roce 1986 v peruánské Amazonii v oblasti San Martín, tato zóna byla jednou z prvních míst produkce kokainové pasty. Centrum Takiwasi bylo založeno v roce 1992 medikem Jacqusem Mabitem po jeho dlouholeté zkušenosti s tradiční amazonskou medicínou. Na svůj vznik získalo příspěvek od Francouzské vlády a z Evropského hospodářského společenství, a také je dotováno dobrovolnými příspěvky. Fungování centra je pod záštitou Peruánského ministerstva zdravotnictví a Národního institutu tradiční medicíny (INMENTRA) (Giove, 2002).

Obr.č. 2: Hlavní brána centra Takiwasi (foto: z archívu autora)

Centrum Takiwasi se specializuje na léčbu jedinců s problémy se závislostmi. Mezi cíle centra patří vhodné využití přírodních zdrojů tradiční amazonské medicíny a vytvoření alternativního terapeutického zařízení pro léčbu lidí se závislostmi. Léčbu, jež je **efektivní, nízko nákladová, vhodná pro osoby z různých kulturních a sociálních kontextů** (www.takiwasi.com). Filozofie centra vychází z propojení poznatků tradiční amazonské medicíny a aktuálních terapeutických směrů. Ani jedna z oblastí není nadřazena, dochází k propojení a vzájemnému respektu poznatků a jejich aplikaci při léčbě psychických potíží (Kavenská, 2013). Léčba může probíhat jak způsobem interním tak ambulantním. Takiwasi funguje již více než 25 let a do své léčby přijímá pacienty z celého světa.

Poznatky z tradiční amazonské medicíny, které centrum využívá, vycházejí zejména z indiánských tradic – jedná se hlavně o učení kmene Aguarunar (Horák, 2013). Další kmen, ze kterého Takiwasi převzalo určité znalosti, jsou Asháninkové a to hlavně prostřednictvím učení curandera Juana Florese. Léčebný systém centra je synkretický (Horák, 2010). Zařízení je otevřené (a to doslova, hlavní brána je otevřená a pacienti mohou kdykoliv z léčby odejít). Účast v léčbě je dobrovolná, nejsou používány donucovací metody a centrum je apolitické. Jedná se o zařízení, které má legální status, dlouholetou tradici, nabízí bezpečné prostředí pro práci s rostlinami (Giove, 2002).

Ačkoliv se v této práci specializujeme na dietu - jednu z aktivit nabízenou centrem Takiwasi, vnímáme jako důležité alespoň nastínit princip léčby pacientů se závislostmi. Rozborem aktivit při léčbě se věnuje ve své publikaci Mabit (2001b) popisuje aktivity, jichž se pacienti během léčby účastní. Jedná se o užívání rostlin (rostlin s purgativním efektem, pobytu na dietě s užitím *plantas maestras*), psychoterapie jak individuální, tak skupinové, psychologické aktivity jako je například biodanza³. Mabit zdůrazňuje, že užívání rostlin není jediným klíčovým elementem léčby, nýbrž se jedná o faktor, který ulehčuje psychoterapii. Vše co se jedinci naučí a osvojí v rámci práce terapeutické a práce s rostlinami, je aplikované při společném každodenním soužití, kterému je v procesu léčby přisuzován velký význam.

Dalším aktivitám, kterým se centrum věnuje, jsou semináře (pořádané pro zájemce mluvící francouzsky a česky), diety, dezintoxikační program, výzkum tradiční amazonské medicíny, primární a sekundární prevence, organizace odborných konferencí (Kavenská, 2013; www.takiwasi.com). Význam seminářů popisuje Mabit (2004), jako terapeutický model umožňující sebepoznání a proniknutí do svého vnitřního světa. Mezi aktivity, na kterých se Takiwasi podílí, patří setkání s curanderos, domorodými obyvateli a dalšími, kdo jsou zainteresovaní v této oblasti. Jedním ze setkání, jež bylo organizované centrem Takiwasi, blíže popisuje Labate (2009). Jednalo se o mezinárodní kongres Tradiční medicíny, Interkulturality a mentálního zdraví, který byl pořádán v červnu 2009 ve městě Tarapoto. Na tomto kongresu bylo přítomno na 218 výzkumníků, domorodých léčitelů a náboženských představitelů, kteří přijeli z více než 22 zemí světa.

---

³ Biodanza- forma taneční terapie

Centrum Takiwasi se nachází v blízkosti města Tarapoto, nedaleko od řeky Shilcayo, zde leží pozemek, kde jsou ubytováni pacienti, kteří mají vlastní kuchyň. Na pozemku je také *maloca*⁴, recepce s butikem, knihovna, kanceláře, kaple, laboratoř, sauna, botanická zahrada. Takiwasi také disponuje botanickou rezervací nedaleko centra, kde se nacházejí *tambos*⁵, zde se pořádají diety. Nedílnou součástí centra je zdravotní středisko, které umožňuje případnou hospitalizaci a disponuje vlastní laboratoří. V centru pracují lidé z různých zemí a z mnoha profesních oblastí. Terapeutický tým je tvořen lékaři, psychology, ergoterapeuty, curanderos. V Takiwasi funguje také výzkumný tým, složen z odborníků z různých vědeckých odvětví. Tento tým se zabývá interním výzkumem a také pomáhá s externími projekty spojenými s centrem. Další nedílnou součástí Takiwasi je administrativní tým, jež má na starosti například knihovnu, úklid, kuchyň, údržbu. A v neposlední řadě tým, složen například z: farmaceutů, biologů, kteří pracují v laboratoři a zabývají se výrobou přírodních produktů (www.takiwasi.com).

Obr.č.3: Maloca v centru Takiwasi (foto: z archívu Takiwasi)

---

⁴ Maloca- budova, kde se uskutečňují rituály a různé workshopy pro pacienty

⁵ Tambo- jednoduchá chatka- s houpací sítí a postelí

4.1 Dieta v centru Takiwasi

*„Prostřednictvím diety, je možné vstoupit do kontaktu se spířitem rostliny a její síla vstoupí do lidského těla.“
(www.takiwasi.cz)*

V centru Takiwasi se respektuje domorodá tradice. Jak uvádí ředitel centra Jaime Torres (osobní sdělení, 15. 11. 2017) *„Dieta je součástí terapeutického procesu. V Takiwasi jsou psychologové, lékaři, také léčitelé a jsme na horizontální úrovni. Ani psychologové, ani curanderos nejsou více důležití, existuje rovnováha.“* Z filmového záznamu centra Takiwasi (Milza, nedat.) se dozvídáme, že díky užití rostliny, (speciálně dané v závislosti na určité tématice, na které je vhodné pracovat) spojené s osamocněním a změnou stravy, dochází ke zvýšení sensibility a to jak na psychologické, tak na energetické úrovni. Typické je uvědomování si různých zážitků, rozvzpomenutí si na události z minulosti a to skrze sny, vzpomínky a symboly. Proces diety není jednoduchý, proto je důležitý terapeutický doprovod, který v rámci procesu hraje stěžejní roli. Jak je uvedeno v písemném dokumentu (*Acerca del Retiro/ Dieta en Takiwasi*, nedat.), pobyt na dietě také umožňuje posílit efekt z pití ayahuasci. K celému procesu je nutné přistupovat zodpovědně a dodržovat stanovená pravidla. Pokud osoba pravidla nedodržuje, efekt rostlin se nemusí dostavit, či může dojít ke zkřížení energií (*cruzadera*), což má neblahý dopad na fyzické, mentální a spirituální úrovni. Horák (2013) popisuje léčbu zkřížení jako velmi individuální a záleží na její závažnosti. Bývá využíváno ofoukávání tabákem, či parfémů, rostlinných koupelí, v těžších případech, může dojít k tomu, že jedinec musí dietu opakovat.

Z rozhovoru s J. Torres jsme se dozvěděli, že diety v centru Takiwasi byly pořádány od samého počátku fungování centra jak pro pacienty, tak pro lidi „zvenčí“. Zhruba v roce 2000 se začaly diety více organizovat (vždy je vytvořen program diet pro celý rok) a zájemcům po splnění podmínek, je umožněno absolvovat proces diety. Diety společně se semináři, jsou velmi důležitým finančním zdrojem pro fungování centra (osobní sdělení, 15. 11. 2017). Jak uvádí autoři (Horák, 2013; Kavenská, 2013), dieta je také nedílnou součástí léčby pacientů, kteří ji absolvují zpravidla každé dva až tři měsíce. Pacienti hodnotí diety jako velmi důležitý aspekt, při kterém dochází k velké změně osobnosti.

Při rozhovoru s ředitelem centra J. Torresem (osobní sdělení, 15. 11. 2017) jsme se také zabývali otázkou, co vede jedince k absolvování diety. Poskytl nám následující zdůvodnění. Lidé, kteří přichází absolvovat diety do centra, většinou přichází se záměrem, najít odpovědi ohledně svého života, přicházejí s psychologickým neklidem, obavami, které máme všichni. Během užívání rostlin se jedinci cítí více citlivý, dochází k očištění na úrovni fyzické, psychické, energetické a spirituální. V písemném dokumentu: (Acerca del Retiro/ Dieta en Takiwasi, nedat.) jsou uvedena témata, se kterými je vhodné nastoupit na dietu. Jedná se o různé psychické bloky a traumata. Během diety je typické prohlubování kontaktu se sebou samým a přírodou, probíhá očista, energetická a fyzická. Potlačené emoce přicházejí do vědomí, tělo je posíleno a očištěno. V průběhu diety je zvýšena snová činnost, dochází ke znovu vybavení si situací z minulosti a introspekci.

Dieta začíná očištěním, která je zahájena vypitím laxativa. Jako laxativní přípravek je často využíváno magnesiové mléko (leche de magnesia) spolu s jedlou sodou, tento přípravek je zapíjen vodou z kokosu (Horák, 2013). Účinek této očisty je mírný, pomáhá lepšímu působení dalších rostlin (Giove, 2002). K vypití laxativa dochází před účastí na prvním purgativním sezení, které je oficiálně pořádáno ve čtvrtek v 15:30. Průběh diety se může lišit, jsou jedinci, kteří přijíždějí do Takiwasi dříve a účastní se například více purgativních sezení.

Před samotným pitím „purgy“ (čtvrtek 15:30), má účastník první psychologický rozhovor. Následující den (v pátek) je naprogramovaná informativní přednáška s promítáním dokumentu referujícího o dietě v centru. V 18:00 je pořádána mše, které není povinné se zúčastnit. Hned v 19:00 po mši, se pije rostlina Mucura a to na ochranu proti špatným energiím. Ayahuascová ceremonie začíná v 21:00. Před začátkem sese každý ze zúčastněných provede takzvané *baño de plantas* (koupel z rostlin), která slouží na ochranu. Poté již začíná samotná sese, která končí v brzkých ranních hodinách. V sobotu se již všichni přemístí do džungle, kde pobývají do dalšího sobotního rána ve svém *tambu* (www.takiwasi.com; vlastní pozorování).

4.2 Podmínky pro přijetí na dietu

Proto, aby se jedinec mohl účastnit diety, je nutné předložit motivační dopis a vyplněný zdravotní formulář (tyto dokumenty poskytuje centrum). Takiwasi si dává velký pozor, koho na dietu přijmout, aby se jednalo o osobu, která celý proces zvládne. Giove (2002) zdůrazňuje, že proces diety není jednoduchý a je nutné, aby zájemce vyvinul dostatek snahy. Je důležité, aby byl v pořádku po zdravotní stránce. Hledí se také na zdravotní historii, kdy kontraindikací pro přijetí může být například, dlouhodobé užívání antidepresiv, cukrovka, gastritida, vředy. Důležitá je také motivace pro absolvování diety, osobní historie, zjišťuje se, jaké kritické okamžiky v životě osoba zažila. To vše je jedním z faktorů určující rostlinu, kterou bude jedinec užívat (J. Torres, osobní sdělení 15. 11. 2017).

Motivační dopis by neměl mít více než 3 stránky a měl by popisovat oblast citového života, profesní život, úroveň dosaženého vzdělání, jaké emoční problémy se vyskytly během života a jaké jsou nynější emoční obtíže, předchozí terapie, vztah ke spiritualitě a jaká je motivace pro absolvování diety v centru Takiwasi. Po sepsání motivační karty a vyplnění zdravotního formuláře jsou dokumenty prozkoumány dr. Jacquesem Mabitem. Pokud je zájemce vybrán na dietu, obdrží zprávu z centra a je informován jaké následné kroky zvolit. Pobyt na dietě neslouží k léčbě závislostí, výjimkou (po důkladném zvážení centra) může být přijetí žen s problémy se závislostí. Jelikož v souladu se zákonem, centrum nemůže přijmout do léčby ženy, není možné, aby ženy a muži byli v léčbě společně. (Acerca del Retiro/Dieta en Takiwasi, nedat.). Tým pracovníků centra (curanderos, psychoterapeuti), na základě průběhu purgativní sese, psychologického pohovoru, informací z dokumentů (které dietující musel před přijetím na dietu předložit), rozhodnou kterou rostlinu bude zájemce užívat (osobní sdělení, J. Mabit, 1. 12. 2017).

4.3 Purgativní sezení

Purgativní sezení je naplánováno na čtvrtek v 15:30 (Takiwasi, 17. 1. 2018). Většina „purg“ je prováděna v *maloce*, kde se jedinci nejdříve usadí v kruhu, každý z účastněných má

u sebe kbelík a plastový džbán na vodu. Před pitím rostliny s purgativním efektem léčitel rozpráší parfém a sám se ofouká kouřem z tabáku. Po přípravě a očištění místa, k léčiteli přijde každý z přítomných a obdrží jemu určenou rostlinu, která je taktéž ofoukaná tabákem, což vede k zesílení jejího efektu. Během sezení je nutné vypít mezi 4-6 litry vody a to buď studené, či vlažné, podle typu rostliny. Občas dochází k tomu, že je pro někoho velmi obtížné zvracet a tak léčitel pomáhá tím, že dotyčného okuřuje tabákem, či mu poskytuje masáž, v případě, že ani toto nezabírá, přistupuje léčitel k tomu, že vloží participantovi do úst stéblo trávy. Vše probíhá pod bedlivým dohledem léčitele, který nenechá nikoho odejít bez toho, aby byl rituál řádně ukončen. Po skončení ceremonie, by měl jedinec cítit prázdný žaludek. Doma je vhodné se osprchovat a to pouze vodou a je zakázáno cokoliv jíst až do dalšího dne (Horák, 2013).

Obr.č.4: Nástroje curandera, připravené na purgativní sezení (foto: z archívu Takiwasi)

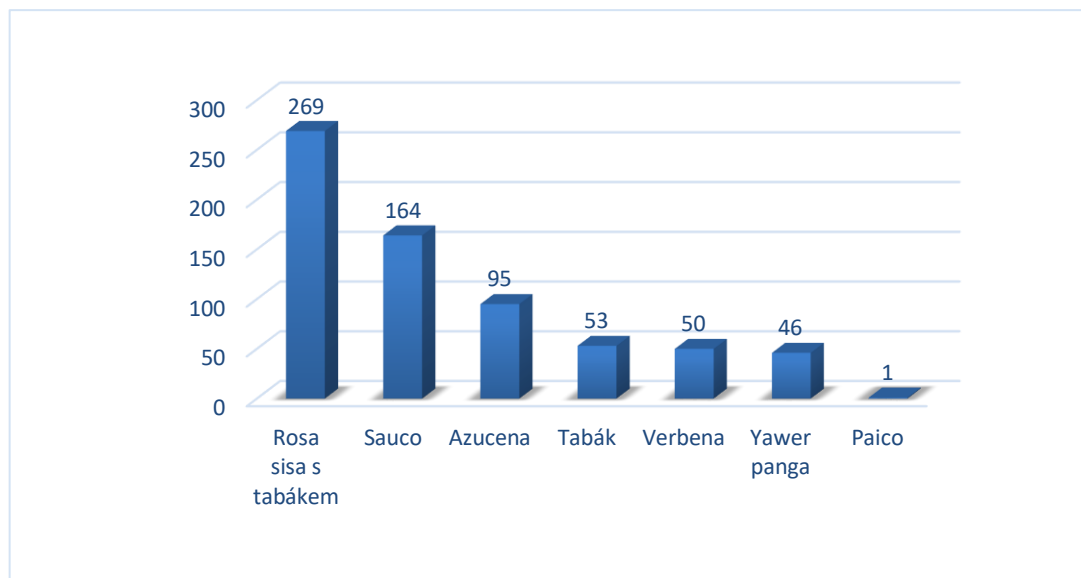
Efekt rostlin je velmi individuální, záleží na mnoho faktorech, jakými je například energetická a psychická zátěž, fyzická kondice. Rostlina čistí tyto zátěže skrz zvracení či průjem. V průběhu sese kromě fyzického aktu zvracení, dochází k uvolňování emocí. Někteří lidé během rituálu cítí smutek, pláčou. V následujících dnech se většinou cítí v dobrém psychickém rozpoložení. Rostlina taktéž pracuje skrze sny. Typické je, že dojde ke zvýšení snové činnosti a zapamatování si obsahů snů. Aby rostlina mohla správně pracovat, je důležité být v klidovém režimu, odpočívat, či spát, nejíst nic až do druhého

dne, kdy je doporučeno snídat ovoce, či chleba. V případě, že nevolnost trvá dlouhou dobu, je vhodné se znovu osprchovat. V případě bolesti hlavy, pomůže smočít ji ve vodě s citronem. V krajním případě je možné zavolat do Takiwasi, které zkontaktuje lékaře a ten v případě potřeby danou osobu navštíví. Důležité je se na purgativní ceremonii správně připravit. Přijít bez užití parfému, mít bavlněné oblečení a s sebou něco teplého- jedním z efektů „purgy“ může být pocit chladu. K obědu před purgativním sezením je doporučeno pouze lehké jídlo (Torres, 2016b).

Rostliny, které jedinec pije během purgativní sese, jsou indikovány podle jeho motivace a oblastí, kterým se chce během pobytu na dietě věnovat. Proces diety je zahájen „purgou“ jakožto přípravou- očišťou před ayahuscovou sesí a užíváním *plantas maestras*. Tři dny před pitím emetivní rostliny je nutné se vyhnout alkoholu, užíváním drog včetně kouření marihuany, požívání červeného masa, vepřového, potravin smažených, pikantních a velmi kořeněných. Je taktéž vyžadována sexuální abstinence. Rostliny, se kterými pracuje centrum, jsou prověřené více než 20 letou zkušeností (Torres, 2016a).

Jak jsme se dozvěděli od terapeutky a curandery pracující v Takiwasi F. Bâcle (osobní sdělení, 18. 1. 2018), proces s purgami je první prací s rostlinami, se kterou se v centru začíná, nejenom při dietách, ale také při příjmu nových pacientů. Jedná se o velmi důležitý proces v tradiční medicíně. K očišťování (*purgar*) dochází na všech úrovních- fyzické, psycho-emocionální a spirituální. Rituál při purgativní ceremonii hraje stěžejní roli. Rostlina bez rituálního kontextu, působí převážně pouze na úrovni fyzické. Právě proces rituálu, spojen se zpěvy íkaros, umožňuje prostoupení práce na rozlišené úrovni a zesiluje efekt rostliny.

V následujícím grafu můžeme vidět rostliny s emetivním účinkem, které byly v Takiwasi použity v období od roku 2012-2017. Celkem z 645 léčení (vstupů na dietu) účastníci absolvovali 678 purgativních ceremonií (což je dáno tím, jak už jsme zmínili, že je možné absolvovat „purgu“ před oficiálním zahájením diety). Nejčastější podávanou rostlinou je rosa sisa s tabákem, 40% z celkového počtu emetivních rostlin, dále 24% dietujících absolvuje „purgu“ s rostlinou sauco, v 14% je užívána azucena, 8% účastníků pije tabák, dále 7% užívá verbena a yawer panga, jeden z účastníků měl jako purgativní rostlinu paico (interní databáze Takiwasi).

Graf.č.1: Užití purgativních rostlin v procesu diety v období 2012-2017 (Zdroj: interní databáze Takiwasi)

4.3.1 Charakteristika purgativních rostlin

Zde blíže charakterizujeme rostliny, jež byly dány participantům našeho výzkumu, při pořádání čtvrtěčního purgativního sezení.

Rosa sisa s tabákem jejíž botanický název je: *Tagetes erecta*, tabák- *Nicotina tabacum*. Tuto rostlinu užívali 3 dietující z našeho výzkumného vzorku. „Purga“ se připravuje z listů rostliny rosa sisa a přidá se tabák. Působí léčivě v oblasti dýchacího ústrojí (Giove, 2002). Jejím dalším efektem je očista nervového systému (Horák, 2013). Podle osobního sdělení Fabienne Bâcle (18. 1. 2018), jsme se dozvěděli, že rosa sisa je rostlinou, která se užívá velmi často v tradiční amazonské medicíně a je známá také v Evropě. Jako všechny rostliny, které jsou užívány rituálně, působí v oblasti fyzické, psychologické a spirituální. Její hlavní doménou je práce na úrovni mentální. Pro západní společnost je typické být neustále v myšlenkách, přemýšlet. Tato „purga“ usnadňuje navázání většího kontaktu mezi srdcem a hlavou. Pomáhá prožívat více na úrovni tělesné. Znatelným efektem na fyzické úrovni je, že lidé se více napřímí, jsou více rovní. Účel tabáku je, navodit silnější efekt.

Obr.č.5: Rosa sisa (Foto: z archívu Takiwasi)

Verbena (botanický název *Verbena spp.*) byla vybrána jako rostlina na „purgu“ pro dva z dietujících. Z osobního sdělení (18. 1. 2018) uvádí Fabienne Bâcle, že verbena léčí především játra. Na psychické úrovni je vhodná pro lidi, kteří v sobě mají nashromážděný vztek, zlost a nevráživost. Svými účinky, lze přirovnat k „slabější“ verzi rostliny yawer panga. Slabší uvádíme v uvozovkách, jelikož efekt rostlin je velmi individuální.

Sauco (botanický název *Sambucus peruviana*) v našem výzkumném vzorku měl sauco jeden z participantů. Hlavním efektem na fyzické úrovni, při purze této rostliny je léčení bronchitidy a sinusu (Giove, 2002). Sauco je jednou ze „slabších“ rostlin. Jedná se o rostlinu, která má své využití taktéž v Evropě. Je vhodné k léčbě astma. Efektem v psychologické oblasti je více „uzemnit“, vrátit do reality (osobní sdělení, Fabienne Bâcle, 18. 1. 2018).

Yawer panga (botanický název *Aristolochia didyma*). Tato rostlina byla užita jedním z našich respondentů. Název rostliny vychází z kečuánštiny a v překladu znamená široký list krve (podle červené mízy). Mezi její efekty patří očista krve. Domorodými obyvateli byla využívána například při uštknutí zmijí (Mabit, 1993). Pro přípravu „purgy“ jsou užívány listy této rostliny. Purgativní efekt bývá silný, může také navodit psychotropní stav. Na fyzické úrovni dochází k silnému efektu v oblasti břicha a hrudi a také k očištění emocionální a mentální. Při této purze je nutné vypít 5-6 litrů vody (Giove, 2002). Podle Jauregui et al., (2011) yawar panga spadá mezi rostliny s očištěním efektem. Jedná se o rostlinu, kterou je možné použít při dietě. Využívá se k léčbě fyziologických obtíží, napomáhá při léčbě bronchitidy. Efekt se dostavuje většinou po půlhodině, až hodině

a trvá kolem 3-6 hodin. Na konci sese se dostavuje jasnost, klid a pocit životní spokojenost. Podle názorů curanderos, rostlina pracuje především na očistě těla a mysli.

Obr.č.6: Yawer panga (foto: z archívu Takiwasi)

4.4 Ayahuascová ceremonie v centru Takiwasi

Přípravu ayahuasci v Takiwasi popisuje Horák (2013), nápoj je složen ze dvou rostlin, kůry z liány ayahuasca a čerstvých listů z chacruny. Při přípravě je nápoj opěvován íkaros a ayahuasca, curandero a jeho asistent, jsou okuřováni tabákem. Do nápoje je také přidávána svěcená voda. Pití ayahuasci je součástí procesu diety. Sese je pořádána v pátek, po absolvování čtvrtední purgativní ceremonie.

Sese se účastní všichni až na určité výjimky, jako jsou například ženy v období menstruace. Jim je zakázáno se ayahuascové sese účastnit z důvodů energetické zátěže. A však menstruace není v rozporu s absolvováním purgativního sezení a pití rostlin během diety (Acerca del retiro/Dieta en Takiwasi, nedat.). Z rozhovoru z J. Torresem, jsme se také dozvěděli, že se ayahuascové sese neúčastní například jedinci, kteří užívají antidepresiva (osobní sdělení 15. 11. 2017). Mezi zdravotní problémy, které brání v užití ayahuasci je diabetes, onemocnění ledvin, závažné problémy dýchací (jako je astma). Důležité je uvést, pokud byl jedinec léčen s psychiatrickým onemocněním. Těhotné ženy se nemohou účastnit, ačkoliv nebylo nikdy doloženo, že by to mohlo být ohrožující a domorodí curanderos, to vidí naopak jako prospěšné pro vývoj plodu. Příprava na ayahuascovou sesi by neměla být podceňovaná. Je vhodné vyhnout se fyzické zátěži, strava by měla být co

nejlehčí (nemělo by se jíst kořeněné jídlo, vepřové) a je nutné dodržovat sexuální abstinenci (Mabit, 2001a).

Význam užití Ayahuasci v centru je vždy spojen s diagnostickými nebo terapeutickými cíli (Horák, 2010). V Takiwasi se na užití Ayahuasci pohlíží jako na nástroj, který umožňuje spojení se s duchovním světem (Horák, 2013). Zajímavý údaj uvádí Giove (2002), mezi lety 1992-1999 bylo v centru Takiwasi pořádáno na 731 ayahuascových ceremonií, kterých se účastnilo 8071 jedinců (jak z řad pacientů, pracovníků, návštěvníků centra). Když vezmeme v potaz, kolik ayahuasových sesí se uskutečnilo a že nikdy nedošlo k závažným zdravotním obtížím, je nám zřejmé, že práce s rostlinami v centru je prováděna opravdu zodpovědným způsobem.

Na ayahuascovou sesi je vhodné mít pohodlné oblečení, ze světlého přírodního materiálu, (Mabit, 2001a). Jak uvádí Horák (2013), před začátkem pití ayahuasci začíná rituál tím, že je maloca, (později i všichni účastníci) ovanuta kouřem z *palos santos* (vonná dřevina, jež v překladu znamená svaté dřevo), což slouží na ochranu proti zlým duchům. Léčitel kropí místnost svěcenou vodou a mezi účastníky je rozházená sůl, která umožňuje jejich oddělení. Následně se léčitel a jeho asistenti okouří tabákem a nanesou na sebe parfém (*agua florida*), poté následují modlitby. Po provedení modliteb začínají znít v maloce íkaros a účastníci postupně přicházejí a pijí ayahuascu, kterou jim podá a okouří curandero, který vede danou sesi. Jakmile se napijí všichni zúčastnění, sese oficiálně začíná. Přibližně v polovině je účastníkům nabídnuto pít ayahuascu znovu. Celá sese má jasná pravidla, které je důležité dodržovat. Mezi pravidla patří: povinnost dát si bylinou koupel (*baños de plantas*), odchod na toaletu je možný pouze se souhlasem léčitele, před návratem na své místo je nutné, aby byl jedinec znovu ofoukán tabákem, není přípustné rušit ostatní (zpěvem, tancem, světlem), je zakázáno ležet, není možné kouřit. Konec sese je signalizován rozsvícením světla v místnosti.

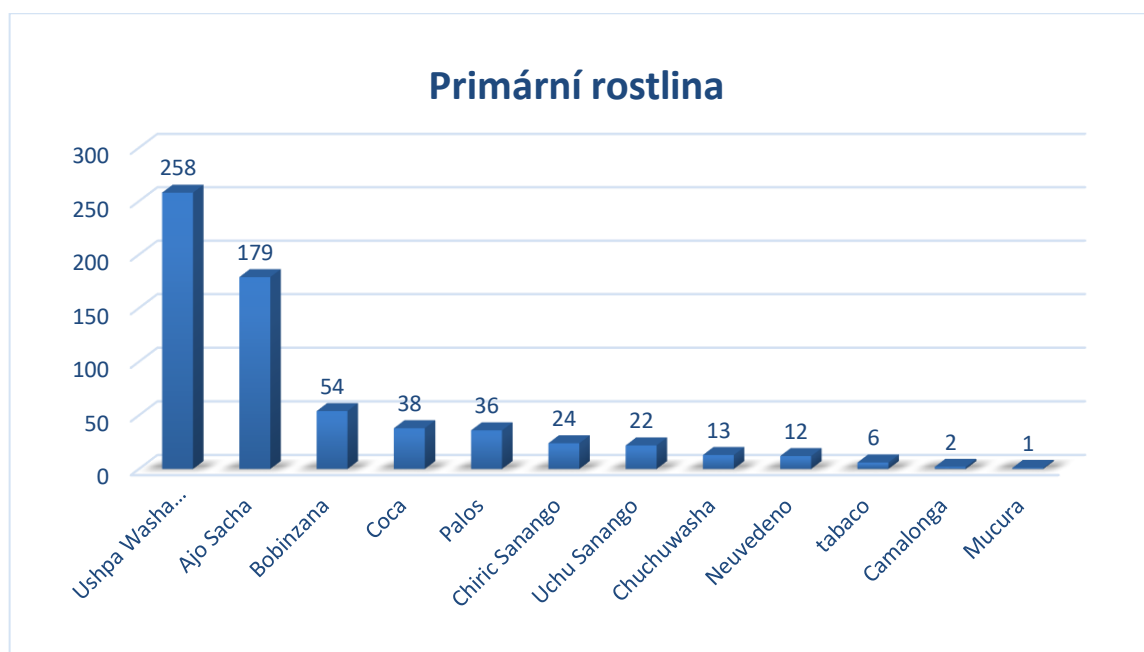
4.5 Rostliny užívané na dietě

Rostliny, které se užívají na dietě v džungli v malé chýši - *tambo* jsou nazvány rostliny učitelky (*plantas maestras* nebo také *plantas con madre*). Jsou typické tím, že mají mírné

psychoaktivní účinky (Kavenská, 2013). Centrum Takiwasi pracuje přibližně s 20-30 rostlinami (osobní sdělení, dr. Jacques Mabit, 1. 12. 2017). Rostliny, se kterými centrum pracuje, jsou začleněny na základě vlastních zkušeností pracovníků, či zkušenosti léčitelů, kteří předali své znalosti centru. Existují rostliny, které pracují více na psychické úrovni a některé, které jsou více zaměřeny na oblast spirituální. Jsou přiřazovány k elementům vody, ohně, země anebo vzduchu (osobní sdělení, Torres, 15. 11. 2017).

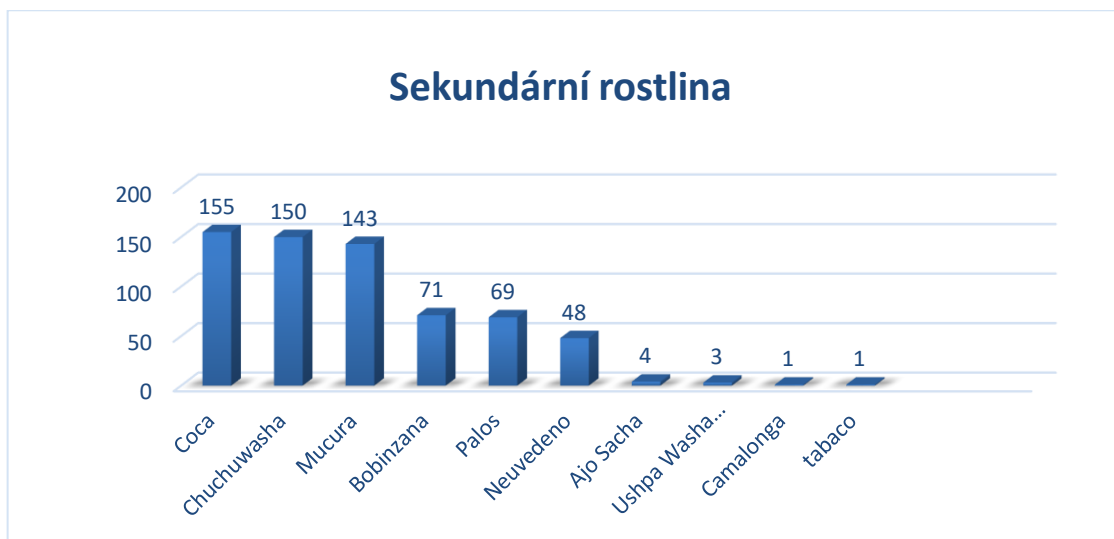
Efekt rostlin (jak na fyzické, tak psychické úrovni) je rozdílný, každá rostlina pracuje trochu v odlišných oblastech. Při výběru dané rostliny pro konkrétního člověka je nutné brát v potaz její specifika a charakteristiky jedince. Aby nebylo například u osoby, která se přehnaně prosazuje, podporována právě tato vlastnost. Každá osoba má rozdílnou zkušenost s danou rostlinou, což se odvíjí od specifických charakteristik, záměru realizovat dietu, vztahu s rostlinou a mnoha dalších okolnostech. Avšak každá z rostlin se manifestuje rozdílně v oblasti tělesné, emoční, což umožňuje zvolení rostliny každému na míru (Giove, 2002).

Z interní databáze centra jsme zjistili, jaké rostliny byly používány na dietách v období od roku 2012 do roku 2017. Nejvíce je na dietě užívána jako rostlina primární Ushpa Washa Sanango (40% dietujících), dále Ajo sacha (28%) a jako třetí nejvíce využívanou rostlinou je Bobinsana (8%).

Graf.č. 2: Užití primární rostliny v procesu diety v období 2012-2017 (Zdroj: interní databáze, Takiwasi)

Dietující během 7 denního pobytu na dietě užívají téměř vždy dvě rostliny. Níže uvádíme graf, dokládající nejčastěji užívané sekundární rostliny mezi lety 2012-2017. Nejvíce užívanými rostlinami je Koka (24%), další velmi využívanou rostlinou je Chuchwasha (23%) a Mucura (22%).

Graf.č.3: Užití sekundární rostliny v procesu diety v období 2012-2017. (Zdroj: interní databáze, Takiwasi)

4.5.1 Charakteristika rostlin užívaných na dietě

Ushpa Washa sanang botanický název rostliny je *Rauwolfia sp.* Tuto rostlinu měli jako primární rostlinu 3 ze 7 účastníků výzkumu. Často se podává lidem, kteří se účastní diety poprvé (osobní sdělení, J. Torres, 15. 11. 2017; Horák, 2013). Z osobního sdělení od Fabienne Bâcle (18. 1. 2018) jsme se dozvěděli, že název rostliny v překladu znamená šedivé listy, což odpovídá vzhledu rostliny. Na **fyzické úrovni** se rostlina tradičně používá k léčbě revma. Její požití může vyvolat ospalost či nauzeu. Efekt **na psychické úrovni**, je spojení se s emočními vzpomínkami, dochází ke zvýšení citlivosti. Rostlina umožňuje nalezení emoční rovnováhy (Giove, 2002). Během diety ushpa washa sanango často dietující pociťuje smutek, pláče, je vzteklý, má strach. Ale prožívá i pozitivní emoce jako je radost, pocity naděje. Dochází ke spojení mezi emocemi a mentální činností, objevení potlačených vzpomínek (Graňa, 2009). Ushpa washa sanango pomáhá spojit se se svou osobní historií a akceptovat věci z minulosti, jak ty dobré, tak špatné. Pomáhá získat rozdílný náhled na naši minulost. Pokud se rostlina užívá delší dobu, je možné spojit se se

vzpomínkami z rodinné historie. Jako rostlina během diety je vhodná pro lidi, kteří jsou příliš ve svých myšlenkách. Efekt rostliny se manifestuje skrze sny, propojení se s přírodou. Díky svým účinkům je Ushpa washa sanango nazývána „*paměť srdce*“ (Giove, 2002).

Mucura jejíž botanický název je *Petiveria alliacea*, byla užívána jako sekundární rostlina dvěma účastníky. Jak uvádí J. Mabit (osobní sdělení, 1. 12. 2017), je považována za rostlinu solární, jejímž elementem je oheň. Mezi **efekty na psychologické úrovni** patří navození mentální jasnosti. Heaven a Charing (2006) připisují mucuře schopnost zlepšit emocionálního stav jedince a umožňuje dosáhnout větší vyrovnanosti. Nastoluje rovnováhu mezi myslí a emocemi. Podle Giove, (2002) rostlina pracuje proti lenosti, navozuje energetickou rovnováhu, bývá spojována s tím, že přináší štěstí. Jauregui et al., (2011) spatřují její hlavní efekt v očistě, protekci a ochraně. Škrabáková (2013) přirovnává vůni mucury k česneku a uvádí, že právě kvůli tomu je jí přezdíváno česneková tráva. Mezi domorodými obyvateli bývá využívána díky pozitivním **fyziologickým účinkům** při léčbě nachlazení, bolestech hlavy a při onemocnění dýchacích cest, bolestech zubů, léčbě revma.

Bobinsana známá pod botanickým názvem jako *Calliandra angustifolia* byla užívána jedním z dietujících jako primární rostlina. Bobinsana je ve skupině femininních rostlin, jedná se o jemnou rostlinu, která je spojená s vodou (osobní konverzace, J. Mabit, 1. 12. 2017). Na **fyziologické úrovni** pomáhá při léčbě bolesti svalů, při revma (Giove, 2002). Bobinsana je rostlina silná, ale zároveň velmi ohebná. Jedním z jejích efektů je posilování kloubů- dodává jim elasticitu, ale zároveň i sílu (J. Mabit, osobní konverzace, 1. 12. 2017). **Psychologický efekt** - zklidňuje, usnadňuje reflexi, otevírá srdce a pracuje s emocemi (Giove, 2002). Díky svým charakteristikám (flexibilní rostlina, se silnými kořeny) konfrontuje s realitou a pomáhá v ní ukotvit. Pokud se v životě objeví problémy, pomáhá zůstat silným, ale zároveň flexibilně reagovat na nové změny. Umožňuje ukotvení, začít od základů a postupovat vpřed. Je známá pro své antidepresivní účinky, spojení s hlubokou spiritualitou, štěstím (J. Mabit, osobní konverzace, 1. 12. 2017). Podle zkušeností shipibských idiánů se jedná o rostlinu, jež napomáhá k harmonizaci partnerských vztahů (Horák, 2013). Jako duch této rostliny je v tradičním léčitelství uváděn princ, v krásném oblečení a s mečem (Luna, 1986). Podle kategorie Jauregui et al., (2011) spadá bobinsana

do kategorie rostlin, jejímž hlavním účinkem je posílení, protekce. Jak uvádí J. Mabit (osobní konverzace 1. 12. 2017) curanderos užívají tuto rostlinu, aby dosáhli větší koncentrace.

Obr.č.7: Bobinzana (foto: z archívu Takiwasi)

Ajo sacha jehož botanickým označením je *Mansoa stendly Mansoa alliacea*, byl dietován 3 účastníky výzkumu. Jak uvádí Graňa (2009), jedná se o rostlinu se solární energií, jejímž elementem je oheň. J. Mabit (osobní konverzace, 1. 12. 2017) zařazuje ajo sacha do kategorie rostlin maskulinních. Mezi její účinky na **fyziologické úrovni** spadá, posilování imunologického systému, brání tělo před viry a bakteriemi z vnější (Graňa, 2009). Jeho dalším efektem je čištění krve (Heaven & Charing, 2006). Ajo sacha se také využívá k léčbě revma. Během diety může osoba dietující ajo sacha pociťovat bolest těla, horkost (Giove, 2002). Na **psychické úrovni** má úkol obdobný, bránit vlivům z vnější a působí jako ochrana před traumatickými situacemi. Umožňuje lépe rozlišit, jaké názory, pocity a chování jsou daného člověka a co je to, co na něj působí zvenčí. Rostlina pomáhá, aby jedinec lépe prozkoumal své vlastní přání a motivaci, a tím mu usnadňuje rozhodnutí. Jejím efektem, jakožto rostliny se solární energií, je také osvětit temné stránky člověka – umožnit přivést je do vědomí (Graňa, 2009). Má vliv na identitu jedince, pomáhá nelézt vlastní místo (Horák, 2013). Pracuje na zlepšení sebepojetí. Motivy, které se často objevují ve snech, jsou často spojeny s bojem nebo s určitým chováním jedince v minulosti (Giove, 2002). Rostlina má také antidepresivní účinky, odstraňuje smutek, nostalgii. Takiwasi často dává tuto rostlinu lidem, kteří užívají marihuanu, protože pro tyto jedince je typické, že jsou velmi nerozhodní. Na spirituální úrovni ajo sacha pomáhá „spálit“ zkušenosti s černou

magií, rituály, které nebyly dobře provedeny (J. Mabit, osobní konverzace, 1. 12. 2017). Podle Jauregui et al., (2011) spadá ajo sacha do skupiny rostlin posilujících.

Koka botanický název rostliny je *Erythroxylon coca*, byla užívána 4 ze 7 participantů a to jako sekundární rostlina. Je považována za rostlinu femininní, nazývanou matka koka. Jedná se o rostlinu, které se nachází v centru všech elementů, má 25% vzduch, 25% voda, 25% oheň, 25% země, je tudíž univerzální rostlinou. Jedná se o velmi důležitou rostlinou v peruánské historii. **Fyziologické účinky**, které vyvolává, jsou domorodými obyvateli využívány například jako anestetikum, či jako prostředek k tišení hladu a zimy, uklidňuje a snižuje bolest. Dietující reagují na koku rozdílně, někteří mohou mít problémy s usínáním, zatímco ostatní mohou usínat bez problémů (J. Mabit, osobní konverzace, 1. 12. 2017). Napomáhá při emocionálních problémech a usnadňuje soustředění (Horák, 2013). Mezi její **psychologické účinky** spadá očista na energetické úrovni (Giove, 2002). Během diety této rostliny jsou přítomny velmi intenzivní sny. Zklidňuje emoční bolest a učí sensibilitě a síle (osobní sdělení, J. Mabit, 1. 12. 2017). Podle výzkumu Jauregui, et al., (2011) a jeho rozdělení rostlin, spadá do skupiny, jejímž hlavním efektem je sensibilita a intuice, ale také do kategorie rostlin, jejímž hlavním účinkem je dávat sílu.

Obr.č.8: Koka (foto: z archívu Takiwasi)

Chuchuwasi uváděn pod botanickým názvem *Maytenus macrocarpa*. Byla dána jako sekundární rostlina jednomu z participantů výzkumu. Chuchuwasi je velký, silný strom. Je charakteristický svými silnými kořeny, kmenem a velkou korunou. Jeho elementem je země (J. Mabit, osobní sdělení, 1. 12. 2017). Mezi jeho účinky na **fyzické oblasti** je léčba revma, dodává sílu. Při užívání rostliny je možné cítit nepříjemné tělesné pocity. Hlavní efekt má na léčbu pohybového aparátu. Využíván bývá také pro svůj účinek v léčbě

sterility (Giove, 2002). Tradičně je užíván ženami, které mají problém s menstruací, vaječníky. U mužů, je vhodný k léčbě sterility a impotence (J. Mabit, osobní sdělení, 1. 12. 2017). Působí při teplotách, bolestech hlavy. **Psychologická oblast:** rostlina dodává sílu a energii, pomáhá centrovat (Giove, 2002). Podle výzkumu Jauregui et al., (2011) rostlina spadá do skupiny, jejímž hlavním efektem je čista a posílení. Z osobního sdělení (J. Mabit, 1. 12. 2017), chuchuwasi pracuje v oblasti emocí, na spirituální úrovni, dodává sílu a strukturu a pomáhá s problémy přenosu. S věcmi, které jsme obdrželi od svých předků, společnosti. Umožňuje zaměřit se na to, co předáváme ve vztazích s našimi blízkými. Při jejím užívání dochází k léčbě v oblasti pohybového aparátu, je možné, cítit bolest nohou, páteře. Rostlina protahuje a posiluje tělo, bolest odezní s koncem diety.

Jak jsme se dozvěděli od Fabienne Bâcle (osobní sdělení 18. 1. 2018), úterý, což je 4. den diety, bývá dán místo sekundární rostliny (v polovině dne) tabák.

Tabák- botanickým názvem je *Nicotina tabacum*. Na **fyzické úrovni** užití může způsobit bolest hlavy, nespavost, nauzeu. Tabák pozitivně ovlivňuje dýchací cesty. V **psychologické oblasti**, je prospěšný pro jedince, kteří mají problémy s konzumací návykových látek, pomáhá odstranit vzpomínky, spojené s konzumací. Po požití tabáku dochází k tomu, že myšlení je více jasné. V oblasti emocí pomáhá nastolit pořádek (Giove, 2002). V kategorii podle Jauregui et al., (2011) tabák patří do všech uvedených kategorií. Jeho efekt je v oblasti očisty, sensibility, intuice, posílení, protekce a ochrana. Jak uvádí Fabienne Bâcle, tabák se během diety užívá z dvou důvodů. Za prvé, posiluje účinek rostlin, které se užívají během diety a za druhé je to pro jeho vlastnosti, mezi něž patří: posílení, jasnost a strukturovanost. Jedná se o rostlinu, která je označována jako maskulinní. Tabák má všechny 4 elementy (voda, země, oheň, vzduch), tudíž se může míchat s ostatními rostlinami. Po užití tabáku občas dochází ke zvracení, či průjmu. Den, kdy se užívá tabák, bývá významným dnem na dietě, lidé uvádí, že se cítí více v procesu diety. Tabák pracuje intenzivně prostřednictvím snů, pomáhá při rozhodování se, zpevňuje jedince. Jsou případy, kdy se tabák na dietě nedává a to u jedinců, kteří mají problémy s gastritidou, se srdcem či s očima. Také se nepodává, pokud se jedná o jedince, kteří jsou více citliví. Efekt by pro ně mohl být příliš silný (osobní sdělení, 18. 1. 2018). Po užití tabáku je typické, že se člověk cítí slabý, zmatený (Milza, nedat.).

4.4 Pobyt na dietě

Dieta probíhá sedm dnů, během tohoto období je jedinec osamocen v pralese, (botanická rezervace, vzdálená přibližně hodinu chůze od centra Takiwasi). Bydlení je velmi prosté, po dobu diety se přebývá v malé chýši zvané *tambo*. Je nutné dodržovat stravovací opatření a užívat rostliny. Během diety je zakázáno používat jakékoliv šampony, mýdla, krémy (výjimkou je mýdlo připravené v laboratoři v Takiwasi, které neobsahuje žádný parfém), vůně by mohla narušit energetickou práci rostlin. Na dietu taktéž nepatří technika, jako je mobilní telefon, rádio, hodinky, ale ani osobní dokumenty. Naopak vhodné je mít dostatek oblečení, svítilnu, knížky, sešit.

Obr.č.9: Tambo v botanické rezervaci centra Takiwasi (foto: z archívu Takiwasi)

Proto, aby dieta probíhala bez komplikací, je důležité dodržovat následující pravidla: vyhýbat se přímému slunci, dešti a chladu. Koupel v řece by měla být co nejrychlejší, aby jedinec neprochladl. Je zakázáno navštěvovat ostatní dietující (Acerca del retiro/Dieta en Takiwasi, nedat.) Ve filmovém dokumentu Takiwasi, je podrobněji vysvětleno riziko, kterému by se dietující vystavil, pokud by navštívil jiného z dietujících. V tomto případě, kdy je energetické tělo otevřené, dojde k tomu, že se nasaje (*chupar*) energie z druhého člověka. Což se projevuje například bolestí hlavy, střídáním tepla, zimy, celkovou nevolností a podrážděností (Milza, nedat.). Další omezení, které je vhodné dodržovat, jsou popsána v (Acerca del retiro/Dieta en Takiwasi, nedat.) patří mezi ně zákaz vzdalovat se od svého *tamba*, jelikož je velmi snadné se ztratit. Pokud se objeví divoká zvířata, je zakázáno se jich dotýkat. Aktivity v průběhu diety by měly být klidné. Význam dodržování

striktních omezení vysvětluje Giove (2002, 57) „*Otevíráme vnitřní bránu, která nám umožňuje hluboký kontakt se sebou samými, ale ve stejném momentě, se nacházíme v situaci, kdy jsme zranitelní. Proto jsou stupně energetické protekce tak striktní, jak pro diletujícího, tak pro osoby, které s ním přijdou do kontaktu.*“

Horák (2013, 62) uvádí jako hlavní přínos diety následující: „*detoxikace-organismu a zvýšení sensibility člověka, regenerace- energie v kontaktu s přírodou, stimulace- tvoření snů, introspekce- a rozpomenutí na minulé události.*“ Jak jsme zjistili z pozorování během pobytu v centru, průběh diety je následující. V sobotu se jedinci přemístí z centra na pozemek Takiwasi, kde jim mu přiděleno *tambo* (jednoduchá chatka- s houpací sítí a postelí, kde pobývají během diety). V sobotu se drží půst, rostliny jsou vždy podávány léčitелеm v dopoledních a večerních hodinách- primární rostlina a v poledne sekundární rostlina. V pondělí a ve čtvrtek přichází za dietujícími psycholog. V úterý je sekundární rostlina nahrazena tabákem. Strava jak popisuje (Acerca del retiro/La dieta en Takiwasi, nedat.), je následující - rýže či ovesná kaše s banánem (*platano verde* - jedná se o typ banánu, který v sobě nemá cukr). Jídlo neobsahuje sůl, ani žádné jiné koření. Jak dokládá Horák (2013), dieta je ukončena v pátek, kdy léčitel ofouká každého tabákem a dá mu salát z cibule se solí a citronem. Následně se všichni přemístí na společnou večeři, kdy je podáván kuřecí vývar. Večer se odeberou zpět do svého *tamba* a následující den již se všemi věcmi, opět posnídají kuřecí vývar a vydají se zpátky do města.

Proto, aby mohla rostlina správně pracovat v těle, je nutné dodržovat abstinenci (cukru, soli, vůní a vyhnout se lidskému kontaktu). Když tělo nepřijímá cukr ani sůl dochází ke změně na biochemické úrovni. Důvod proč nejíst sůl popisuje Horák (2013), požívání soli uzavírá energetický obal. V průběhu diety, pokud se jí potraviny, které ji neobsahují, se tento obal otevře, což umožní změnu v příjmu a výdeji energie. Z rozhovoru s J. Torresem jsme se dozvěděli, že díky dodržování daných omezení a užívání rostliny, dochází k uvědomování si emocí a to například přes emoce vzteku, smutku. Práce rostlin bývá evidentní skrze symbolické vyjádření ve snech, která ukazuje na aktuální problematiku. V celém procesu diety centrum Takiwasi považuje důležitý psychologický doprovod, který umožňuje interpretovat zážitky s procesem s rostlinami. Psychologové, kteří pracují v centru, mají různé psychoterapeutické vzdělání. Je jim umožněn osobní proces

s rostlinami, aby na základě vlastní zkušenosti, mohli lépe pomoci lidem, kteří podstupují proceduru s rostlinami (J. Torres, osobní sdělení, 15. 11. 2017).

4.5 Post–dieta

Po skončení diety nastává období post-diety, které má stejnou důležitost jako samotná dieta. V období 1 měsíce po ukončení diety je nutné dodržovat jistá omezení. Pokud dojde k porušení dietních opatření, mohou se objevit komplikace. Tyto komplikace se projevují v oblasti fyzické, psychické a spirituální (Acerca del Retiro/Dieta en Takiwasi, nedat.). Období post diety je důležité. Existují lidé, kteří během samotné diety neměli mnoho silných zážitků a velkou změnu pociťují právě v období post diety. V osobním rozhovoru J. Torres (15. 11. 2017) velmi přesně vystihuje význam post diety: *„Post dieta je jako zpomalení práce, kterou jsi měl během diety.“*

Po dobu 14 dní se nesmí konzumovat nic, co obsahuje cukr (včetně ovoce). Je doporučeno se vyhýbat studeným nápojům, není vhodné podstupovat terapeutickou práci, masáže, či různé typy energetických léčení. Pití rostlin či ayahuasci není doporučeno po dobu tří měsíců od ukončení diety. Dále je nutné po dobu jednoho měsíce dodržovat sexuální abstinenci (včetně masturbace), nesmí se užívat alkohol (ani jiné drogy) a je zakázaná konzumace vepřového. Důvod proč nejíst vepřové popisuje Horák (2013), přesná odpověď není jasná. Jsou uváděny různé argumenty, jako například to, že se jedná o zvíře, které je lidem nejvíce podobné, či o zvíře které je nečisté. Co se týká sexuální abstinence, jak uvádí J. Torres (osobní sdělení, 15. 11. 2017) *„sexuální vztah znamená významný energetický pohyb, většinou si to neuvědomujeme. Ale pokud užíváš rostliny, jedinec může cítit na energetické úrovni, co toto znamená, energetickou změnu.“* Jak popisuje Horák (2013), sexuální uspokojování včetně masturbace vede k ztrátě síly a energie, která byla načerpaná během práce s rostlinami. Při pohlavním styku s jinou osobou, dochází k výměně energie, kdy může dojít k příjmu energie od druhého nebo naopak ztrátě vlastní energie. Pravidla je nutné dodržovat, pokud dojde k porušení, mohou se vyskytnout potíže.

Po návratu z diety je typické, že je jedinec senzitivnější a může být zranitelnější, měl by se více hlídat. Aby bylo jednodušší dodržovat dietní opatření, každý z účastníků obdrží seznam potravin, které jsou zakázané a také ty, které jsou vhodné v období post –diety. Jak je uvedeno v dokumentu, který poskytuje centrum pro účastníky diety (Torres, 2016a), obecně je doporučeno jíst přírodní produkty, vyhýbat se smaženým jídlům a není doporučeno jíst v restauracích, kde nikdy přesně nevíme, jaké přísady jídlo obsahuje. V prvních 15 dnech od ukončení diety je zakázáno následující: jakýkoliv druh sladkého a to včetně ovoce, pálivé a industriální výrobky (jako je kečup, majonéza), tučné, smažené, vepřové, kachna, krocan, hovězí, skopové, ryby s tukem jako jsou například sardinky, tuňák, plody moře, káva s mlékem a čaj s mlékem, fermentované nápoje. Z potravin, které je vhodné jíst: cereálie, luštěniny, zeleniny, polévky, maso: kuřecí, králík, jelení, koroptev, holoubě, ryby jsou povoleny ale pouze libové, olivy, chléb bez cukru, oříšky, mléko sójové či mandlové, bylinné čaje. V přiměřeném množství je možné jíst: čerstvé sýry, jogurt bez cukru, vajíčka, citron, přírodní koření (např. oregano), je povoleno pít mléko, čaj a kávu.

První část diety je možné ukončit po 15 dnech přísunem první potraviny obsahující cukr, doporučeno je sníst ovoce. Je možné znovu začít jíst a pít na co je jedinec zvyklý (kromě vepřového a chilli a alkoholu – zde dieta trvá 1 měsíc), ale nemělo by docházet k nadměrnému přejídání. Co se týká sexuálního styku (který je dovolen po měsíci od ukončení diety), je doporučeno ofoukat své i partnerovo tělo kouřem z tabáku (*mapacho*) či potřít parfémem (*agua florida*) a to před začátkem i po ukončení sexuálního aktu.

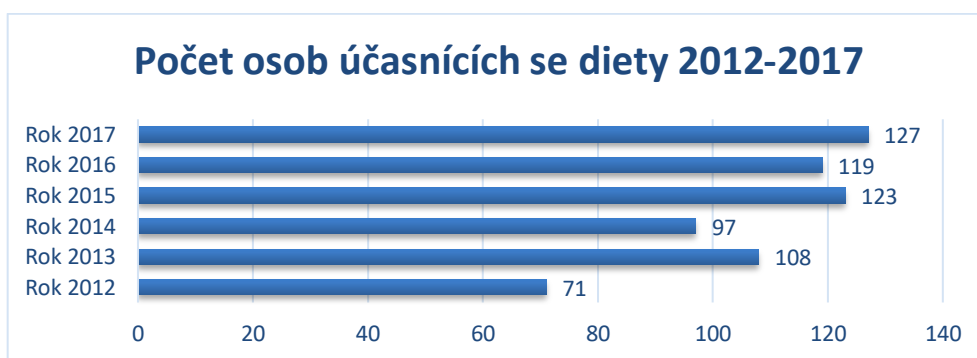
4.6 Statistické údaje o dietách v centru Takiwasi

Z interní databáze v centru Takiwasi se nám podařilo získat údaje o dietách od roku 1996. Dozvídáme se, že v centru během 22 let bylo provedeno celkem 2365 léčení (vstupů na dietu). Průměrně v těchto 22 let je provedeno 107.5 léčení (vstupů na dietu) každý rok. Diet se zúčastnilo 1963 osob, přičemž průměrně během jednoho roku se účastní diety 88 osob. Rozdíl mezi vstupy na dietu a počtem osobami je způsoben tím, že existují jedinci, kteří se diet účastní i více než jednou do roka.

Další data, která následně blíže specifikujeme, se zabývají dietou od roku 2012. Kdy byla v Takiwasi spuštěna databáze programu Plus, který zaznamenává veškerá data o procesech (pacientů, dietujících, praktikantů, návštěvníků centra). V dalších částech textu budeme již vycházet z dat sesbíraných z těchto let. V této databázi je 528 dietujících s kompletními daty. Během těchto 6 let proběhlo 645 léčení, kdy se účastní průměrně jedné diety 10.4 dietujících (reálně se na dietu ubírá více lidí - pracovníci, pacienti). Od roku 2012-2017 bylo provedeno 62 diet, kdy se koná průměrně 10.3 diet za rok.

Počty dietujících v období 2012-2017

V následujícím grafu popisujeme počty dietujících od roku 2012 do roku 2017. Nejvyšší počet dietujících zaznamenáváme v roce 2017, kdy se diety zúčastnilo 127 participantů a nejméně dietujících bylo v roce 2012, 71 účastníků.

Graf.č.4. Počet osob účastnících se diety v letech 2012-2017 (interní databáze, Takiwasi)

Dále jsme se zaměřili na počet jedinců, kteří dietu v centru Takiwasi opakovali více krát. Diety v Takiwasi se účastnilo více než 1-krát 68 participantů, což je 13% ze všech zúčastněných.

Graf.č.5. Opakování diet v letech 2012-2017 (zdroj: Interní databáze, Takiwasi)

Pohlaví

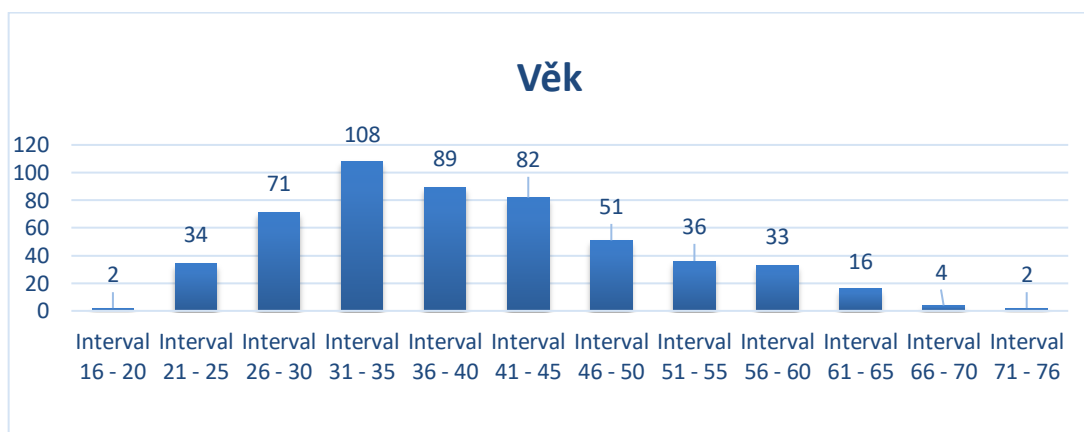
Z 528 účastníků bylo na dietě 324 mužů (61%) a 204 žen (39%).

Národnost

Majoritní část jedinců pochází ze Střední a Jižní Ameriky, poté následují osoby z Evropy, Spojených států Amerických, Kanady a Austrálie. Pokud se zaměříme na jednotlivé země, zjistíme, že se diet nejvíce účastní Francouzi (18%), poté Peruánci (13%) a Argentinci (13%).

Věk

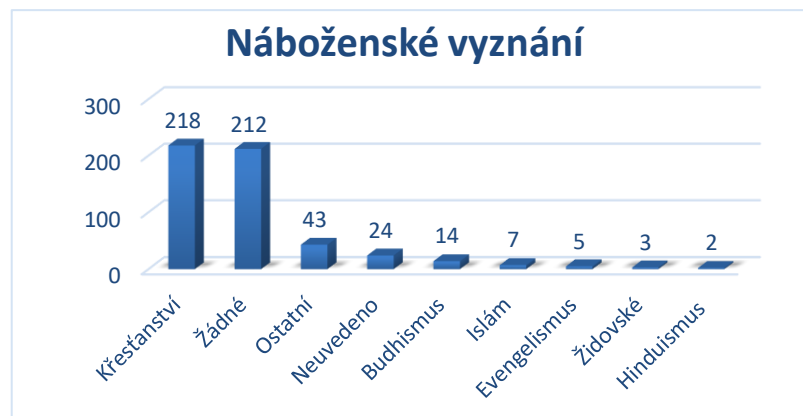
Nejmladšímu participantovi účastníci se diety bylo 16 let a nejstaršímu účastníkovi bylo v době pobytu na dietě 76 let. Participanty jsme si rozdělili do intervalů po pěti letech, kdy nejvíce 108 účastníků se nachází ve věku mezi 31-35 lety. Průměrný věk je 40,54 let.

Graf č.6. Věk participantů na dietách v letech 2012-2017 (Zdroj: Interní databáze, Takiwasi)

Náboženské vyznání

Další proměnnou, kterou zde uvádíme je náboženské vyznání. Nejvíce účastníků diet se hlásí k víře křesťanské (42%), těsně v zástupu jsou dietující, kteří se nehlasí k žádnému náboženskému vyznání (40%). Do kategorie ostatní spadají například tyto náboženské směry: domorodé vyznání, afroamerické náboženství, spiritismus, baha'í, gnosticismus, adventisté, universalismus. Tyto náboženské směry v našem vzorku nejsou zastoupeny více než 2 jedinci.

Graf.č.7. Náboženské vyznání (Zdroj: Interní databáze, Takiwasi)

Důvody ukončení diety

Diету dokončilo 94% účastníků po absolvování celého léčebného procesu. Z celkového počtu 5% participujících ukončilo pobyt na dietě předčasně a to z následujících důvodů: dobrovolné ukončení diety, vyloučení z léčby, ukončení ze zdravotních důvodů, pozastavení léčby a vyloučení z léčby z administrativních důvodů (pravděpodobně neuhrazení diety), u 1% účastníků nebyl důvod ukončení diety uveden.

Rodinný stav

Diету se nejvíce účastní lidé svobodní 62%, ve svazku manželském bylo 17% participantů, v nesezdaném soužití 11%, jedinců rozvedených 9% a ovdovělých 1%.

5 Dosavadní výzkumy

V této kapitole se zaměříme na výzkumy zabývajícími se procesem diet. Jak bylo uvedeno, existuje mnoho publikací, které se věnují jednomu z aspektů tradiční amazonské medicíny- ayahuasce. Avšak výzkumů, které by cílily na diety, existuje pouze malé množství.

Jeden z výzkumů, který se zabývá dietou, byl proveden v domorodé vesnici Chazuta (vzdálené přibližně 50km od města Tarapoto). V této studii je popsáno celkem 122 diet při kterých bylo užito 106 rostlin. Nejdůležitějšími prvky diety jsou: užití rostlin, omezení stravy a sociální izolace. Ze 122 diet, bylo realizovaných 107 pro lidi a 15 pro psy (u kterých to vede ke zlepšení schopnosti lovu). Ze 107 diet bylo provedeno 68% se záměrem léčení nemoci a 32% na posílení. Výsledky dokládají následující efekt diet: očista, změna funkce mozku, léčba zánětů a infekcí. Diety jsou taktéž využívány symbolicky v určitých životních cyklech převážně mužů (Sanz-Biset & Cañigual, 2011).

Dieta je nedílnou součástí léčby interních pacientů se závislostí v centru Takiwasi. Graña (2009) ve svém výzkumu popisuje proces diety ex pacienta centra Takiwasi, zaměřuje se na detailní popis jeho procesu tří diet, kterých se během doby léčby účastnil. Jedná se o muže 51 let se závislostí na alkoholu, která trvá 25 let. Rád by našel smysl života, přeje si se uzdravit na úrovni emoční i spirituální a harmonizovat své rodinné prostředí.

První dieta, kterou pacient absolvoval, byla dieta s rostlinou *ajo sachá*. Pacient se cítí před dietou unavený, nerozhodný a je nejistý v situacích, kdy je třeba mít jasné stanovisko před ostatními. V průběhu diety pociťuje duševní zmatek, zamýšlí se nad svou minulostí a plánuje svou budoucnost, cítí spojení s Bohem, cítí se motivovaný a silný pro pokračování v procesu. Po skončení diety je pacient mlčenlivý, uvážlivý, s větší introspekci. Má mnoho energie, spolupracuje a má chuť zapojit se do aktivit léčby. Jako hlavní emoci, kterou popisuje je vztek, kterému začal dávat prostor.

Pacient měl jako hlavní rostlinu při své druhé dietě rostlinu *ushpa washa sanango*. Před dietou vnímá, že má problém spojit se s emocemi, má v sobě mnoho potlačených citů a jeho forma projevu je velmi strohá. V průběhu diety dochází k tomu, že první dny pláče, poté cítí mír a klid, dochází k vyjádření smutku. Po skončení diety se její výsledky

manifestují v pacientově otevřenosti vůči ostatním, je schopen vyjádřit své pocity, cení si více rodinné pohody. Ví také, jaké plány by chtěl uskutečnit v budoucnu.

Při třetí dietě byl pacientovou hlavní rostlinou *chiric sanango*. Pro poslední dietu byla vybrána tato rostlina z následujících důvodů: vyléčit strachy, které v průběhu léčby nezpracoval (klaustrofobie), a dodat mu více důvěry. Během diety pacient pociťoval důvěru v sebe, po fyzické stránce se necítil dobře (křeče, nespavost). Po skončení diety byl pacient sebejistější, radostnější a sdílnější.

Graňa (2009) vidí efekt těchto tří diet na pacienta následovně: pacientovo větší proniknutí do jeho vnitřního světa, lepší schopnost učinit důležitá rozhodnutí, uvědomění si svých pocitů a možností, jak je vyjádřit. V oblasti spirituální obnovil svou víru a začal praktikovat křesťanství.

Dalším výzkum, který se o efektu diety v léčbě zmiňuje, byl provedený Berlowitz et al. (2017). Cílem této kvalitativní studie, která se zaměřuje na analýzu výpovědí 13 expertů, (kteří pracují či pracovali v centru Takiwasi), je zjistit, jak je možné aplikovat tradiční amazonskou medicínu v léčbě závislostí. Z pohledu participantů hraje právě dieta stěžejní roli při léčbě jedinců se závislostmi (dále byly uvedeny ayahuascové ceremonie a purgativní sese). Dietu jako efektivní metodu při léčbě závislostí zmínilo 12 ze 13 dotazovaných. Jak uvádí autoři, existuje mnoho výzkumu o ayahuasce, ale výzkumy zabývající se dietami téměř neexistují.

Výzkumná část

6 Výzkumný problém, cíl a výzkumné otázky

V této kapitole se budeme zabývat výzkumným problémem, cíli výzkumu a výzkumnými otázkami.

6.1 Výzkumný problém

V posledních letech již není západní styl medicíny jediným dostupným typem léčby. Stále více jedinců se zajímá o další druhy medicíny. Jednou z nich je například tradiční amazonská medicína. Není neobvyklé, že se mnohým, když uslyší o tomto směru, vybaví halucinogenní nápoj ayahuasca, který je v tradiční amazonské medicíně hojně využíván. Tento nápoj si našel oblibu jak mezi širokou veřejností, tak i na poli vědy. Málokdo již však zná léčebnou metodu diet, o které doposud bylo publikováno jen velmi malé množství vědeckých prací (Berlowitz et al., 2017; Giove, 2002). Avšak právě tento léčebný proces má v tradiční amazonské medicíně dlouholetou tradici. Existuje mnoho center, která diety nabízejí. Jejich využití sahá od léčby problémů tělesných a psychických, iniciačního učení na léčitele, přechodového rituálu, až po zlepšení loveckých schopností psů (Sanz-Biset & Cañigüeral, 2011; Jauregui et al., 2011; Giove, 1993).

Centrum Takiwasi je jedním z míst, kde je možné se procesu diety zúčastnit. Průměrně je v centru uspořádáno každý rok kolem deseti diet, které zde již absolvovalo více než 1963 osob (interní zdroj Takiwasi). Cena diety je v přepočtu asi 15 600 Kč (Takiwasi, 27. února. 2018). Centrum se věnuje výzkumu. Mnoho z výzkumných studií se zabývá léčbou lidí se závislostmi, či je pozornost směřována na využití ayahuasci. Na diety byla zatím směřovaná jen velmi malá pozornost. O procesu diet v centru Takiwasi byla publikovaná kazuistická studie jednoho z interních pacientů a jeho procesu tří diet v průběhu léčby závislosti, autorem je Graña (2009).

Touto prací, bychom rádi upozornili na diety, jakožto zatím nepříliš probádanou léčebnou metodu. Jako cílovou skupinu, bychom mohli označit osoby, které se zajímají o tento druh medicíny a chtěly by se dozvědět, jak prožívají svou zkušenost účastníci diet. Také bychom

mohli práci adresovat jedincům, kteří již mají zkušenosti s touto metodou. Těm by to mohlo posloužit k hlubšímu porozumění vlastní zkušenosti.

6.2 Výzkumné cíle a výzkumné otázky

Cílem diplomové práce bylo zjistit, jak prožívají svou zkušenost s dietou (jednou ze základních metod tradiční amazonské medicíny) osoby, které se jí v centru Takiwasi účastní poprvé. Z těchto výzkumných cílů byly dále stanoveny konkrétní výzkumné otázky.

- 1) Jaký byl záměr zúčastnit se diety v centru Takiwasi?
- 2) Jak účastníci popisují svou zkušenost s dietou?
- 3) Jaký význam má pro dietující užívání rostlin během procesu?
- 4) Jaká je jejich subjektivní psychologická zkušenost?
- 5) Jak účastníci vnímají servis centra Takiwasi v průběhu procesu?

Výzkumné otázky byly v průběhu realizace výzkumu modifikovány. Před prvním rozhovorem otázka o záměru účastnit se diety nebyla zařazena. Ukázalo se však, že vede k lepšímu pochopení zkušenosti s dietou, a proto jsme ji již v průběhu prvního rozhovoru začlenili mezi ostatní výzkumné otázky.

7 Metodologický rámec

Téma výzkumu vzniklo po dohodě s centrem Takiwasi, ve kterém autorka práce pobývala po dobu osmi měsíců, kdy pracovala jako dobrovolný asistent v projektu ATOP (The Effectiveness of Ayahuasca for the Treatment of Addictions in Latin America – Efektivnost ayahuasci v léčbě závislosti v Latinské Americe). Přes to, že náplní její práce byla asistence ve výzkumném projektu zabývajícím se léčbou interních pacientů, rozhodla se zkoumat metodu, která není zatím tolik probádaná. Po své vlastní zkušenosti s dietou v centru (realizovanou v červenci 2017) se utvrdila v tom, že bude přínosné zabývat se, jakou zkušenost mají účastníci pobytu na dietě.

Ačkoliv se jedná o metodu tradiční amazonské medicíny, je až překvapivé, kolika lidem z České republiky je tento typ medicíny znám, či s ním mají osobní zkušenost a to především s užíváním ayahuasci. Zajisté je to dáno tím, že u nás o tomto druhu medicíny vyšlo mnoho publikací, uveďme například tyto autory, kteří se tématem zabývali - Kavenská, Simonová a Horák. Můžeme tvrdit, že tradiční amazonská medicína a především ayahuasca je téma, které vzbuzuje mnoho emocí. Setkáme se s jedinci, kteří jsou příznivci této u nás „netradiční“ metody a jiní ji považují za šarlatánství a mají z ní strach. Rozhodli jsme se zaměřit na popis konkrétních zkušeností sedmi jedinců, kteří tento druh medicíny zažili „na vlastní kůži.“ Doufáme, že to povede k lepšímu porozumění, jak tento typ léčby může fungovat.

7.1 Typ výzkumu

V souladu s výzkumnými otázkami, jež si kladou za cíl poznat, jaká je osobní zkušenost lidí účastnících se diety v centru Takiwasi, jsme zvolili kvalitativní výzkum. Jedná se o metodu, která se opírá o jedinečnost a neopakovatelnost dat. Často se pomocí kvalitativního výzkumu zkoumají fenomény, jež platí v určitém kontextu a nejsou zobecnitelné. Proces je dynamický a neodmyslitelnou roli v něm hraje sám výzkumník, který se podílí na tvorbě dat, ovlivňuje je a také je jimi ovlivňován (Miovský, 2006). Pro náš výzkum jsme použili metodu Interpretativní fenomenologické analýzy, kterou dále v textu uvádíme pod

zkratkou IPA. Tento typ výzkumné metody jsme vybrali, jelikož nám umožňuje pochopit, jak účastníci vnímají prožitou zkušenost ze svého úhlu pohledu (Smith & Osborn, 2007). Metoda IPA byla také zvolena, protože jednou z jejich silných stránek je popis specifické zkušenosti (Čermák & Kostínková, 2013). Což pobyt na dietě zajisté je.

7.2 Design výzkumu a tvorba dat

Výzkum byl realizován v období od září 2017 do listopadu 2017 v centru Takiwasi. Před samotným sběrem dat předcházela fáze, kdy byl výzkum konzultován s centrem Takiwasi, s ředitelem výzkumu a jeho asistentkou. Po konzultaci a svolení výzkum realizovat, jsme záměr výzkumu předložili řediteli centra Takiwasi. Ten jej schválil a povolil kontaktovat jedince, kteří se přišli diety účastnit.

Data byla tvořena pomocí metody polostrukturvaného rozhovoru. Jak popisuje Miovsý (2006) jedná se o jednu z nejrozšířenějších typů interview. Mezi přednosti polosrukturované interview patří možnost změny pořadí otázek, která umožňuje uzpůsobit rozhovor dané situaci a konkrétnímu participantovi. Hendl (2016) spatřuje výhody v následujících bodech: volnost v projevu vlastních pohledů a názorů. Respondent může volně poukazovat na vztahy a souvislosti. Umožňuje nám lépe vidět konkrétní situaci dotazovaného. Avšak ani polostrukturvaný rozhovor se nevyhne jistým úskalím, jakými je například podle Ferjenčík (2010) to, že ne vždy je možné naše pocity či myšlenky předat prostřednictvím jazyka. Často narážíme na problém přenosu informací, které ne vždy proudí jasně od sdělovatele k příjemci. Přesto jak postuluje Pietkiewicz a Smith (2014) individuální, důkladně provedené polostrukturované rozhovory jsou nejoblíbenější volbou při užití IPA.

8 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor byl tvořen celkem 7 participanty, jež absolvovali dietu v centru Takiwasi poprvé. Jednalo se o tři muže a čtyři ženy. Tři z nich pocházeli z Jižní Ameriky - Kolumbie, Argentiny a Chile. Dva z participantů jsou ze Střední Ameriky, konkrétně z Mexika. Další dva z jižní Evropy - z Itálie. Pět z účastníků výzkumné studie pracuje jako psychologové, jeden z respondentů je inženýr a jeden z participantů je biolog. Průměrný věk byl 40,1, kdy nejmladšímu z respondentů bylo 36 let a nejstaršímu 54 let.

Účastníci našeho výzkumu užívali následující rostliny. Během purgativní sese 3 z respondentů pili rosa sisa s tabákem, 2 verbena, 1 yawer panga a 1 sauco. Jako primární rostlina na dietě byl 3 - krát ushpa washa sanango, 2 - krát ajo sachá, 1 bobinzana a 1 koka. Nejvíce zastoupenou sekundární rostlinou byla koka 3- krát, 2-krát mucura, 1 sauco a 1 chuchuwasi.

Rozhovory byly prováděny retrospektivně, po ukončení diety. Byla dodržena námi stanovená podmínka, že bude rozhovor proveden v prvních sedmi dnech od ukončení diety. Nejdříve provedený rozhovor byl v ten samý den, co dietující ukončil dietu a nejpozději jsme interview uskutečnili po pěti dnech od ukončení diety. Rozhovory byly vedeny ve španělském jazyce. Celková doba interview byla 10 hodin a 36 minut. Nejdelší rozhovor trval 149 minut a nejkratší 42. Průměrná délka interview byla 88 minut. Šest rozhovorů bylo provedeno v prostorách centra Takiwasi, jeden z rozhovorů se uskutečnil v restauraci ve městě Tarapoto.

8.1 Výběr výzkumného souboru

Podmínkou pro zařazení do výzkumného vzorku bylo to, že participant se musel účastnit diety v centru poprvé. Dále byla vyžadována znalost anglického, či španělského jazyka. Rozhovor se musel uskutečnit do týdne od ukončení diety, aby byla zkušenost co nejméně zkreslená. Metodu, kterou jsme zvolili, popisuje Miovský (2006), jako metodu záměrného výběru. Cíleně jsme vyhledávali participanty, jež splňovali výše uvedené podmínky.

První dieta, jejíž účastníci byli součástí výzkumu, se konala od 7. 9. - 16. 9. 2017. Této diety se účastnilo celkem 20 participantů. Příchozí dietující autorka nejdříve kontaktovala osobně při jejich příchodu do Takiwasi. Docházelo tak k oslovování příchozích účastníků diety v prostorách centra. Jelikož nebylo možné tímto způsobem oslovit všechny účastníky diety, byl nám dán následně prostor před zahájením purgativní sese. Doprovod ředitele centra a jeho slova podpory, týkající se výzkumu, vnímáme jako faktory, které mohly podnítit zájem o účast na výzkumu. Všem zúčastněným byly poskytnuty informace o realizovaném výzkumu. Taktéž každý obdržel vytištěné pozvání k účasti na výzkumu s podrobnějšími informacemi, který byl k dispozici jak v jazyce anglickém, tak španělském.

Účast na výzkumu nám přislíbili: dvě ženy Mexické národnosti, jedna žena z Argentiny, muž z Peru, druhý muž z Kolumbie, dietující z Argentiny. Rozhovory byly nakonec uskutečněny se 3 zájemci. Ostatní odstoupili z výzkumu z následujících důvodů: předčasné ukončení diety, nemožnost najít vhodný termín pro interview a s jedním z účastníků diety se nepodařilo navázat kontakt. Uvedení zájemci nám na sebe nechali kontakt, po ukončení diety jsme s nimi komunikovali prostřednictvím mobilní aplikace WhatsApp, kterou si jako komunikační kanál zvolili samotní respondenti.

V měsíci listopad (2. 11. 2017-11. 11. 2017) se v centru Takiwasi konala další dieta. Diety se účastnilo 15 participantů. Zvolili jsme stejný postup kontaktování příchozích dietujících. Před průběhem diety probíhající v listopadu jsme prvně oslovili 8 dietujících, z čehož dva jsme do výzkumu nemohli zahrnout (jednalo se o osobu, která se již měla předchozí zkušenost s dietou v centru Takiwasi a o muže, který bude provádět další dietu v měsíci prosinec). Ostatních 6 účastníků projevilo zájem se na výzkumu podílet a dali nám své telefonní číslo. Z těchto uvedených 6 zájemců jsem provedla interview se čtyřmi z nich. Dva z výše uvedených nebyli do výzkumu zahrnuti z důvodu předčasného ukončení diety.

9 Metoda zpracování dat

Jak bylo uvedeno výše, zvolenou metodou pro kvalitativní výzkum byla metoda IPA. Při zpracování dat jsme nejprve začali s reflexí vlastní zkušenosti s dietou, abychom mohli lépe pracovat se získanými daty a zajistili tak větší výzkumnou validitu. Vycházeli jsme z doporučení, jež ve své publikaci uvádí Kostínková a Čermák (2013). Jelikož autorka sama podstoupila proces diety v centru Takiwasi, nejprve sama provedla výzkumné interview, což nám umožnilo reflektovat naše zkušenosti. K reflexi tématu také sloužili diskuze s vedením centra, které sloužili k lepšímu pochopení a uvědomění si komplexnosti daného tématu.

Rozhovory byly nahrávány na mobilní telefon. Po ukončení byly doslovně přepsány do dokumentu Microsoft Word a to ve španělském jazyce. Jeden z rozhovorů byl přeložen do češtiny a je jednou z příloh této práce. Přepsané rozhovory byly opatřeny řádkováním, abychom se mohli zpětně vracet ke konkrétním výpovědím respondentů. Byly ponechány široké okraje, abychom mohli do textu vpisovat prvotní komentáře a poznámky. Všechny přepsané rozhovory byly po zmíněných úpravách vytištěny.

Nejprve jsme se s textem důkladně seznámili. Několikrát jsme rozhovor pročítali a znovu jsme poslouchali nahrávku. Snažili jsme se, si celou situaci zrekapitulovat a zachytit i další detaily, jako je tón hlasu, rychlost řeči, nálada v průběhu prováděného interview. Důležité části textu jsme si podtrhávali. Prvotní poznámky a komentáře, které nás k rozhovoru napadaly, jsme vypisovali na levou stranu papíru. Nejdříve jsme pracovali s vytištěnými rozhovory a následně jsme poznámky a komentáře vpisovali do počítačové verze. Zde jsme ke každé z poznámek přiřadili číslo stránky a řádku, abychom neztratili kontakt s výpovědí našeho respondenta. Následně jsme dané poznámky a komentáře vypsali do samostatného dokumentu Microsoft Word. Tyto materiály nám následně pomohly zpracovávat vynořující se témata. Jak uvádí Pietkiewitz a Smith (2014), v této části analýzy se již více pracuje s výzkumníkovými poznámkami, než se samotným přepisem rozhovoru. Na pravou stranu každého z přepsaných interview jsme si vypisovali vynořující se témata. Abychom neztratili kontakt s konkrétní výpovědí respondenta, i zde jsme označili na jaké stránce a řádku se námi určené téma nachází. Vynořující témata jsme přepsali zvlášť na papír a přešli jsme k hledání společných či nadřazených témat. I v tomto kroku jsme se

znovu vraceli k přepisu rozhovoru, abychom měli na zřeteli konkrétní tvrzení respondenta. Vzniklá témata jsme vepsali do tabulky, kde jsme identifikovali konkrétní téma a tvrzení respondenta, které dané kategorii odpovídá. Následně jsme přešli k analýze dalšího případu, u které jsme zvolili stejné kroky analýzy jako u prvního případu. Jakmile jsme dokončili analýzu všech sedmi respondentů, přešli jsme k interpretaci dat. Nejprve jsme provedli interpretaci každého z respondentů.

Dalším krokem analýzy bylo hledání společných témat napříč všemi respondenty. Proto, abychom neopomněli žádné z témat, všechna témata, která se vyskytovala u každého z participantů, jsme si vypsali na malé papírky. Následně jsme je dávali k sobě podle podobnosti a hledali jsme témata, nadřazená, která by co nejlépe popisovala zkušenost s dietou. I zde jsme se řídili podle výzkumných otázek a postupovali jsme chronologicky od první výzkumné otázky. V dalším kroku jsme vytvořili tabulku, kterou prezentujeme i s výsledky výzkumu v části práce, jež nese název analýza dat.

10 Etika výzkumu

Během výzkumu jsme dbali na dodržování etických pravidel. Byli jsme si vědomi, že se výzkumné téma dotýká emočně významných zážitků a že pro některé z účastníků může být nelehké o své zkušenosti mluvit. Snažili jsme se proto zajistit co nejuvolněnější atmosféru a i přes to, že jsme se drželi role výzkumníka, byli jsme citliví k potřebám každého z participantů, aniž bychom zaměnili výzkumné interview s terapeutickým.

Všem účastníkům výzkumu byly podány detailní informace o účelech výzkumu a také o tom, že je účast na něm dobrovolná a mohou kdykoliv z výzkumu odstoupit. Byli také ujištěni, že výzkum nebude mít dopad na průběh jejich diety a že získané informace budou anonymizovány. Tyto informace byly prezentovány před všemi potenciálními zájemci, kteří taktéž obdrželi detailnější informace v tištěné verzi. Respondenti za účast na výzkumu nebyli finančně odměněni, avšak jako motivace mohl sloužit příslib, že jim bude zaslaná audio nahrávka rozhovoru a taktéž přepsané interview. Respondenti nám dali ústní souhlas s nahráváním rozhovoru. Výzkum byl proveden v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů (zákon č. 101/2000 Sb.).

11 Výsledky výzkumu

Tuto kapitolu jsme si rozdělili do dvou podkapitol. V první kapitole se věnujeme analýze každého z participantů. Jednotlivé zkušenosti jsme strukturovali podle výzkumných otázek. U každého z případů začínáme nejprve kazuistickým popisem a dále se zaměřujeme na jeho zkušenost s dietou v centru Takiwasi. Tučně zvýrazněná slova jsou klíčovými tématy každého z našich respondentů. Tabulku s tématy každého z participantů jsme zařadili do příloh diplomové práce. V druhé kapitole prezentujeme tabulky shrnující jednotlivá témata společně pro všechny respondenty. Poté prezentujeme výsledky podle jednotlivých výzkumných otázek. Tento postup jsme zvolili, abychom neztratili konkrétní příběh každého z jednotlivců a abychom pomocí analýzy všech participantů odpověděli na výzkumné otázky.

11.1 Analýza jednotlivých respondentů

Respondent D1

Dietující 1, muž, 38 let

První dietující je původem z Kolumbie, ale již 10 let žije v Austrálii. Pracuje jako strojní inženýr, v tomto oboru má 17 letou zkušenost. Charakterizuje se jako osoba s neklidnou myslí. Od roku 2000 se nachází v procesu osobností změny. V profesní oblasti dosahuje mnoha úspěchu, ale uvnitř pociťuje prázdnotu. Jediné na co se orientuje, je profesní růst. Ze svého dětství se zmiňuje o vztahu se svým otcem, kterého vnímá jako rodiče, jenž má velmi vysoké nároky. Nikdy nepociťoval, že by splňoval jeho očekávání. A kvůli tomu se často cítil v jeho očích nedostatečný. Dříve vyznával židovsko-křesťanský směr, poté konvertoval k židovství. Prožívá spirituální konflikt, kdy nenalézá spojení s vírou, která je pro něj velmi důležitá. Toto období ho přivedlo k zájmu o mytologii a psychologii, především o Carla Gustava Junga.

Má za sebou jednu zkušenost s pitím ayahuasci, před deseti lety. Je to jeho první zkušenost s „purgou“. V centru absolvoval svou první dietu v životě.

Při rozhovoru působí energeticky, vše popisuje barvitě, dokládá své vyprávění mnoha citoslovci, písněmi. Své emoce vyjadřuje velmi živě. Při svém výstupu působí až lehce teatrálně. Z vyprávění vnímáme, že je D1 zklamán, tím že nezažíval žádné napojení se na vzpomínky, či silné emoční prožitky. Avšak z jeho vyprávění si můžeme všimnout, že se mu během diety objevila významná témata, jako je vztah s otcem a spirituální smíření.

Záměr zúčastnit se diety:

Důvod proč, se rozhodl realizovat dietu v centru Takiwasi, uvádí jako potřebu pracovat na vlastním **osobnostním rozvoji**. Cítí, že ačkoliv je kariérně úspěšný, pociťuje vnitřní prázdnotu a chce se více zaměřit na proces introspekce. Uvádí, že často prožívá vztek, což je také jedním z motivů, který ho přivádí účastnit se diety. **Zajímá se o psychologii**, o to jak funguje lidská bytost. Jeho **zájem o rostliny** je spojen především s touhou znovu pít ayahuascu. Důvod uskutečnit dietu v Takiwasi, vysvětluje zalíbením v propojení

jungliánského aspektu s léčbou tradiční amazonskou medicínou, vnímá, že tyto kritéria centrum splňuje. „Zadal jsem Jung, ayahuasca, toto kritérium jsem zadal na Google a objevilo se Takiwasi.“ Také uvádí, že ho zaujal dr. Jacques Mabit.

Zkušenost s dietou:

Zpočátku se uchyluje spíš k organizačnímu popisu diety. Následně se zmiňuje o **přítomnosti fyziologických potřeb**. Po celou dobu diety měl velký hlad. Cítil mnoho vnitřní energie s chutí být aktivní, také vnímal zvýšené libido. Uvádí, že **necítil efekt rostlin**. „Z pohledu změny... mm, cítění změny spojené se srdcem, necítil jsem nic.“ Dále se však dozvídáme, že zažíval mnoho **negativních pocitů**. Často popisuje vztek, naštvaní a právě tyto pocity, mohou být efektem rostlin, o kterých se říká, že „vytahují vztek.“ Negativní pocity D1 byly směřovány na vnější prostředí, jako je nepohodlný polštář, komáři, mravenci. Vycházely především z nemožnosti tuto situaci kontrolovat nebo ovlivnit. Při popisu se znovu vžívá do těchto situací, kdy se cítil naštvaný a líčí vše s mnoha negativními emocemi. Dále zmiňuje, že se mu zdály velmi důležité sny, což je udáváno jako jeden z efektů rostlin. Zde se můžeme domnívat, zda opravdu nebyl efekt rostlin přítomen, či zda to D1 pouze nedokázal identifikovat. Během diety prováděl **spirituální cvičení** (židovskou rituální lázeň –mikve), což ho velmi zklidňovalo. Jako důležité vnitřní aspekty během diety popisuje **odpočinek**, který spojuje s **odpojením se** od techniky, od práce. „Pro mě to nejdůležitější byl odpočinek. Víš, moci se odpojit, nemít smartphone.“ Nemyslet na práci pro něj bylo složité, jelikož rád neustále zaměstnává svou mysl. Neuvádí pouze odpočinek od zaměstnání, ale také možnost odpočinout si od nepřetržitého vnitřního boje, kdy se snaží být silný a překonávat překážky, které cítí, že má jako osoba žijící v cizí zemi. Za důležité během diety považuje **ayahuasovou sesi, íkaros, pití tabáku** a svůj **vztah s psychoterapeutem**. Význam diety spatřuje v možnosti **očisty** na fyzické úrovni, ale i v oblasti dalších lidských dimenzí. Očistu má spojenou s užíváním rostlin učitelek. „Očista, pro mě tato dieta byla očista.“ Taktéž jako významné považuje **duchovní smíření**. Ve spirituální dimenzi popisuje pocit většího klidu, který má spojený se zážitkem během ayahuasové ceremonie.

Význam užívání rostlin během procesu:

Když se nyní zaměříme na zkušenost s každou z rostlin z diety, zjistíme, že zkušenost s první rostlinou z procesu diety s „purgou“ -*rosa sisa s tabákem* vnímal hlavně na **fyzické úrovni**. „Dobrá, zvracel jsem trochu, chuť nebyla dobrá. Ale necítil jsem nic speciálního, kromě fyzické nevolnosti a také toho zvracet s dalšími 20 lidmi.“ Z popisu zážitku D1 spatřujeme, že při ayahuascové sesi došlo k léčebnému procesu a to hlavně **v osobní oblasti**. „Ayahuasca mě nechala vidět mě samého v jedné vzpomínce, kde jsem se právě narodil. V této vzpomínce, kdy jsem právě narozen, mě sestřička předává do rukou mého otce a já vidím, jak se na mě můj otec dívá. A jak se na mě dívá s očima plnými lásky, z toho, že mě má ve svém náručí. Dívám se na něj a vidím, jak je jeho pohled pořád stejný celý život, byl mladý. A později ho vidím, jak pomalu zestárne a přitom se ten jeho pohled nezměnil. A zde jsem plakal a plakal, hodně jsem plakal. Ano, plakal jsem strašně moc. Děkuji, že jste mě to nechala vidět, nevěděl jsem to, možná, že jsem to tušil, bylo to něco, co jsem vždycky hledal.“ Další důležitý bod byl v oblasti **spirituální**, kdy vnímal, že mu ayahuasca umožnila vstoupit do dimenze, kde bylo možné asimilovat všechny aspekty, jež jsou spojeny s Bohem. Jako další významné body sese uvádí příliv **energie** spojenou s vidinou sebe samého jako bojovníka. Pocit energie měl od té doby přítomný během celého procesu diety. V průběhu ceremonie, zažil také D1 sexuální vzrušení. Sexuální energie byla přítomna i během diety skrze erotické sny. Poslední ze zážitků, který uvádí, byla jeho **vize hada**, kterému vstoupil do břicha. Plantas maestras *ushpa washa sanango + mucura* užívané během sedmi denního pobytu v džungli D1 vnímá, jako důležité v procesu **očisty** ačkoliv větší **efekt** rostlin **necítil**. „Neměl jsem efekt, který bych viděl jako spojení s rostlinou.“ Neměl přítomné vzpomínky z dětství, či vize. Čtvrtý den pobytu na dietě D1 pil tabák, což vnímá jako **důležitou** součást procesu. „Tabák byl velmi důležitý.“ Na **fyzické úrovni** cítil nevolnost a později zvracel. S pitím tabáku má také spojený pocit větší jasnosti, ačkoliv tu vnímal už po ayahuascové ceremonii.

Psychologická zkušenost:

D1 měl po dobu diety často přítomný pocit **vzteku**. Vztek byl v jeho životě přítomen již před samotným začátkem diety a uvádí ho jako jeden z faktorů, proč se ji rozhodl zúčastnit. Během diety se **necítil propojen se svými emocemi**. Cítil se **přítomný**, užíval si,

jak jde čas den za dnem. Zažíval **pocity síly**. „*Necítil jsem se slabý během diety, necítil jsem se slabý. Cítil jsem se silný, cítil jsem se velmi silný.*“ Během diety **došel k akceptaci sebe samého a ostatních lidí**, které často vnímal jako slabé, protože nechápal, že o některé věci nebojují s takovým nasazením jako on sám. Uvědomil si však, že to není jediné měřítko, že se k životním těžkostem nestaví tak jako on, neznamena, že by byli slabí. **Neví**, co by označil za důležité na psychické úrovni. Čas v procesu 7 denního osamocení hodnotí jako aspekt, nad kterým chtěl **mít kontrolu**. Faktor osamocení vnímá **pozitivně**. V běžném životě nemá mnoho času být sám a samotu si během pobytu na dietě užíval. Sny, které se mu během diety zdály, byly spojeny s jeho **otcem**, tímto snem se pak dále zabýval se svým terapeutem. Měl také sny **erotické** a jeden **o sobě**, ve kterém řídil kamión, ale řídil obráceně, byl zády k silnici. **Neidentifikuje** žádná stěžejní témata. Z našeho pohledu je však jedním ze stěžejních témat **vztek**, který vnímáme jako důležité téma, jelikož se prolíná mnoha částmi rozhovoru. Během diety zažil mimořádný zážitek, který můžeme popsat jako **symbolickou zprávu**, skrze kterou se cítil propojen se svým psem, se kterým měl velmi blízký vztah. „*Vzpomínal jsem na svého psa a v tom momentu přilétla do tamba světluška.*“ D1 pociťoval, že je v tom okamžiku jeho pes přítomen.

Role centra Takiwasi v procesu diety:

Poslední část rozhovoru se věnuje nabízeným službám. D1 je považuje za **profesionální** a uvádí, že se jedná o poctivou práci. Služby, jež centrum nabízí, jsou podle slov D1 **bezpečné**. Bezpečí podle D1 také navozuje psychoterapeutický doprovod. Oceňuje **propojení léčitelství se západní medicínou**. Navrhoval by, aby bylo zájemcům umožněno **pokračovat v procesu**: „*zdálo by se mi dobré mít možnost říct Takiwasi, že chci mít dlouhodobý proces.*“ To si D1 představuje jako možnost opakovat po určité době dietu, mít další ayahuascovou sesi a mezitím psychoterapeutický doprovod prostřednictvím Skype. Také by se mu líbilo, kdyby probíhali Ayahuascové ceremonie **v menším počtu lidí** uvádí například kolem 5-10 lidí. Svůj vztah s terapeutem hodnotí jako **velmi důležitý**. Svého psychoterapeuta vnímá jako seriózního s lidským přístupem. Během pobytu na dietě ho podporoval a uklidňoval, pomáhal mu vidět souvislosti, které si sám neuvědomoval. Vztah s léčiteli hodnotí spíše jako **vzdálený**.

V závěru rozhovoru, kdy byl D1 ponechán prostor dodat, co by chtěl, uvádí jako dobrou věc zabývat se výzkumem ohledně diet. Na rozhovoru se mu líbilo, že to pro něj byla příležitost si svůj proces zrekapitulovat.

Respondent D2

Dietující 2, žena 36 let

D2 pochází z Mexika, její profesní život je velmi pestrý. Živí se jako masérka, terapeutka a věnuje se podnikání s rostlinnými přípravky. Vystudovala literaturu, divadelní dramaturgii a obor zabývající se studiem Jižní Ameriky. Považuje se za ženu samotářku, která ráda experimentuje a hledá nové životní cesty. Ve svém životě se hodně spoléhá na svou intuici. O Takiwasi se dozvěděla na základě doporučení, od svého kamaráda, bývalého pracovníka centra. V Takiwasi se účastní ayahuascového rituálu poprvé. Je to i její první zkušenost s „purgou“ a dietou.

Během rozhovoru se snaží o co nejkompexnější vylíčení své zkušenosti, popisuje vše do nejmenších detailů. Její vyprávění je plné metafor, používá různé citáty z knih. Zdůrazňuje, že se jedná o zkušenost, kterou jde velmi těžko popsat slovy, pochopit ji rozumem. Na její zkušenost s dietou bychom mohli nahlížet jako **holistickou**. Během diety, prožívá zážitky spojené se svým tělem, svými emocemi, přírodou.

Záměr realizovat dietu:

Důvod realizovat dietu chápeme jako její touhu po **osobnostním rozvoji** a hledání nových cest. Jako další záměr realizovat dietu, je chuť udělat revizi svého života, jistou **restrukturaci**. Líčí, že by se chtěla zamyslet nad svým dosavadním životem, znovu ho uspořádat, dostat na něj nový náhled. *„Tak že to bylo trochu jako revize, jako znovu uspořádání, možná taky trochu jako taková destrukce a taky konstrukce z jiného úhlu z nového pohledu, možná.“* Poslední z důvodů, které uvádí jako argument proč se účastnit diety, je její **zájem o rostliny**.

Zkušenost s dietou:

Zkušenost D2, můžeme popsat jako **zkušenost holistickou**. Tato zkušenost ji vedla k **napojení se na své emoce** (což přisuzuje užívání rostlin během procesu diety). Měla přítomné pocity smutku spojeného s opuštěním, jež zažila ve svém dospívání. Zabývala se nedůvěrou v sebe samu, ostatní i v budoucnost. Během diety **získala sílu**, nalezla **vnitřní soulad**. „*Ano cítila jsem mnoho míru, to co jsem ti říkala, klid, hodně klidu.*“ Tyto dva prožitky lze spolu s **ayahuascovou sesí, sny a zážitky synchronicity** uvést jako důležité aspekty diety. Během celého procesu diety D2 uvádí, že cítila mnoho **energie**, „*jsou to procesy tak plné energie, síly, všechno co tam je, vše co se děje.*“ Energii cítila během ayahuascové sese a také ji má spojenou s užíváním rostlin na dietě. V celém rozhovoru se často zmiňuje o **napojení se na přírodu** (taktéž toto propojení vnímá jako mimořádný zážitek). Vidí v tom možnost udělat životní **pauzu** a prožívat pestrost přírody. V tomto spatřuje význam diety. Z pohledu D2 jsou jednotlivé procedury během diety **uceleným procesem** (purgativní ceremonie, ayahuascová sese, pobyt na dietě).

Význam užívání rostlin během procesu:

Zkušenost s „purgou“ (*rosa sisa s tabákem*) pro ni byla velmi **fyzicky náročná**. Popisuje, že zažívala nesnesitelnou bolest hlavy, kterou si interpretuje jako signál, že velmi často přemýšlí, neustále „používá hlavu.“ Po ukončení purgativní sese, zažila tělesnou slabost. „*Bolelo mě to, nemůžu nic, pomozte mi se osprchovat, pomozte mi chodit, pomozte mi jít si lehnout, pomozte mi, pomozte mi.*“ I přesto je však z jejího vyprávění patrné, že purgativní sesi hodnotí velmi **pozitivně**. Popisuje ji jako: „*velice pěknou očistu.*“ Po odeznění nepříjemných pocitů, zažívá **pocit zklidnění**. Ayahuascovou sesi vnímá jako **léčebnou**: „*Mohla jsem se zregenerovat, jako že jsem byla schopná regenerace každé části mého těla.*“ Během ceremonie prožívala **pocity energie**, kdy ji ayahuasca ukázala věci z jejího života a vyzvala ji k tomu, aby je aktivně řešila. Při ayahuascové sesi prožívala to, co bychom mohli nazvat pocity **vnitřní jednoty** „*rozpoznání toho kdo jsem, mého těla, mé síly, mé ženskosti atd.*“ Na sesi se jí **velmi líbily íkaros**. Plantas maestras - *bobinzana+koka*, rostliny užívané během pobytu na dietě vnímá D2 jako **průvodce procesem**. „*Jsou jako průvodce, ale také jako podpora.*“ Rostliny jí dodaly **energii** a pocit **vnitřního klidu** „*je to vyvážený bod, ten bod klidu, jasnosti, odkud přichází jemnost, ale taky přichází síla.*“

Tabák během diety nepila. Po zkušenosti z purgativní sese jí na základě rozhovoru s terapeutem a curanderem bylo doporučeno jej vynechat.

Psychologická zkušenost:

Svou zkušenost s dietou vnímá jako akt psychické **očisty**. Jak jsme se již zmínili v obecném popisu zkušenosti, D2 se **propojila se svými emocemi**. „*Jako například pocity...nedůvěry, pocity smutku, opuštěnosti.*“ Během diety se s nimi snažila pracovat, porozumět jim a změnit je. Popisuje zážitky, které označujeme jako **zážitky synchronicity**, které pro D2 byly tak silné, že je popisuje jako mimořádné zážitky. Mezi další typ těžko vysvětlitelných zážitků popisuje své **napojení na přírodu**, uvědomování si síly řeky, stromů. Zažívala také **zvýšenou tělesnou percepci**. D2 uvádí, schopnost cítit skrze kůži, že někdo brzy projde okolo jejího tamba a dokonce i to jakou má onen člověk náladu. Zážitky synchronicity se často manifestovaly skrze propojení se zvířaty. Jak uvádí D2: „*své dny jsem dělila podle zvířat.*“ Jedním z nich je například situace, kdy jejím tématem během diety byla práce s **vytyčením si hranic**. Zrovna při četbě knihy zabývající se tímto tématem, se jí v ten samý den začalo v tambu vyskytlo na tisíce mravenců. Aby měla místa, kde by mohla alespoň sedět bez mravenců, musela kolem své židle rozlít vodu. Tímto stanovila jasnou hranici, kam se mravenci nemohou dostat. „*Udělal jsem kruh (z vody), abych vyhranila limit, místo které budu obývat já, limit, kde budu jíst své jídlo, kam si dám svou židli.*“ Další témata, která jasně identifikuje, se pojí s **minulostí**. Ústředním tématem bylo její dětství a pocit opuštěnosti, který zažila. Dále to také bylo téma **budoucnosti**. Jako důležité vnímá **obnovení důvěry**, „*obnovit tuhle důvěru, za první v sebe, za druhé v to co se stane, zase je tu něco více, co není vysvětlitelné pouze na mentální úrovni, nýbrž je zde vysvětlení, více vitální.*“ D2 vnímala, že čas ubíhal velmi přirozeně, ani pomalu, ani rychle. „*Dny postupovaly, žádný ze dnů se mi nezdál dlouhý ani nudný, ale ani se mi nezdál příliš rychlý, stabilní, čas byl ok.*“ Stejně **pozitivně** vnímala i faktor osamocení. Během diety prožila 2-3 **lucidní sny**, které měly velmi jasný obsah. Snů měla během diety hodně a považuje za důležité, možnost prozkoumat tento „svět.“

Role centra Takiwasi v procesu diety:

Služby centra jsou z pohledu D2 **profesionální**, dále je popisuje jako *seriózní, disciplinované, strukturované*. Při otázce, co by navrhovala, dlouhou dobu přemýšlela, poté dodala, že by se jí líbilo mít něco jako **bulletin o rostlinách**, kde by bylo možné získat informace o jejich užití a efektu. Svůj vztah s terapeutem hodnotila jako **dobrý**. Cítila, že jí během diety terapeut **pomohl**, ale dodává, že nebylo mnoho příležitostí ke společnému **kontaktu**. Vztah s curanderos popisovala jako **skvělý**, vidí je jako jedince, z nichž sálá mnoho síly.

Respondent D3

Dietující 3, žena 36 let

mexické národnosti, pracuje jako psychoanalytička. Konkrétně se věnuje práci s lidmi s vážným psychiatrickým onemocněním. Těmto lidem poskytuje psychoterapeutický doprovod. S každým z pacientů je v jeho domě několik hodin a snaží se ho co nejvíce zapojit do běžného života. Má na starost několik týmů, které psychoterapeutický doprovod zajišťují. Její práce spočívá v častém řešení krizových situací. Sama právě prochází procesem, ve kterém se snaží přijmout a akceptovat svou ženskou stránku. Do svého psychoterapeutického procesu také začlenila práci s rostlinami, se kterými nejprve pouze experimentovala. O Takiwasi se dozvěděla od kamaráda, jež je bývalým pracovníkem centra. Před začátkem procesu pořádala pro pracovníky centra Takiwasi seminář o psychoterapeutickém doprovodu.

S pitím ayahuasci měla již předchozí zkušenost. Co se týká „purgy“ a diety, byl to její první zážitek.

Při rozhovoru je aktivní, své zážitky líčí podrobně, velmi barvitě. Zkušenost popisuje s mnoha detaily. Od tématu neodbíhá, vyjadřuje se velmi precizně a jasně. Během celého rozhovoru působí soustředěně a radostně. Její zkušenost s dietou je plná **polarit**. Při každém z procesů, které absolvovala, můžeme vnímat, že každá z prožitých zkušeností má dva póly, jak pozitivní tak negativní. Z jejího vyprávění je znát, že se jednalo o nelehký proces, plný důležitých momentů. Můžeme ho lépe dokreslit tímto přirovnáním. „V

některých momentech jsem se cítila, jako bych byla na složité chirurgické operaci, hodně hluboké, cítila jsem, jako kdyby mi dělali velmi hluboké zářezy.“

Záměr realizovat dietu:

D3 se rozhodla uskutečnit dietu, protože chtěla poznat tento způsob **terapeutické** práce, spojeného s **rostlinami**, o které se **zajímá**. Uvádí, že je zvyklá být ta, která nabízí terapeutické služby, proto se těšila, že se nyní octne na opačné straně. Při dietě se také chtěla zaměřit na **spirituální rozvoj**. Další důvod proč chtěla dietu realizovat v centru Takiwasi, bylo poznání. Zjistit, jak tento typ práce funguje, aby načerpala inspiraci pro svou **profesní** dráhu. Se svým kamarádem, který je bývalý pracovník centra, zvažují založení obdobného typu zařízení v Mexiku. *„Pozval mě (kamarád) abych poznala tento model práce, který je podobný práci, kterou budeme možná dělat.“*

Zkušenost s dietou:

Obecně bychom mohli dietu D3 vnímat jako zkušenost plnou **polarit**. Ve všech procesech „purga“, ayahuascová sese, užívání rostlin učitelek a pobyt v osamocení, D3 prožívala okamžiky plné pozitivních emocí, klidu, ale také pocity silně negativní. Její zkušenost s dietou bychom mohli označit za **transcendentální**, D3 hovoří o stavech, kdy pronikla do mnoha dimenzí. *„Bylo to pro mě ponoření do světa velmi bohatého, plného všeho.“* V úterý se po vypití tabáku její nálada tak změnila, že můžeme hovořit o prodělání **krize**. Začala se strachovat o stav jednoho ze svých pacientů a přemýšlela, že by dietu předčasně ukončila. Tuto **krizi** však postupně **překonala**, vymyslela si plány, jak danou situaci po návratu řešit. Postupně se uklidnila a začala více důvěřovat. *„Přemýšlela jsem o tom, začít důvěřovat ve svou práci, důvěřovat v to co dělám, důvěřovat v to co jsem zasela, důvěřovat v práci, kterou dělám se svým týmem.“* D3 se často zmiňuje, že byla během procesu diety **vyčerpaná**. Dietu vnímá také jako **očistu**. *„Proces dezintoxikace mnoha věcí, látek, samozřejmě, že jídla, myšlenek, emocí, lidí a ruchu.“* Mezi její zážitky patří prožitky **tady a teď**, kdy si D3 naplno užívala pouhého bytí a spojení se s přírodou.

Za důležité považuje okamžiky **reflexe**, kdy se zabývala svou prací, vztahy se svou rodinou, partnerskými vztahy. **Napojení se na přírodu** je jedním z témat, které D3 zdůrazňuje v mnoho částech rozhovoru, tudíž o jeho důležitosti pro D3 nelze mít pochyb. *„Takže*

kontakt s přírodou, to je potřeba, kterou mám, vstoupit s ní více do kontaktu.“ Jako důležité hodnotí i pocit **sebebřijetí**, který díky procesu s rostlinami pocítila. Významným aspektem diety je z pohledu D3 **užívání rostlin**.

Význam užívání rostlin během procesu:

Purgativní sese kterou D3 absolvovala, byla s extraktem z rostlin *rosa sisa s tabákem*. Z rozhovoru můžeme charakterizovat tuto zkušenost jako **náročnou** a to jak **fyzicky** tak i **psychicky**. Z počátku líčí, že šlo vše dobře, dokud neucítila chuť tabáku. Bylo pro ni velmi obtížné zvracet, ani po vypití dvou litrů se jí to nepodařilo, cítila se plná, ale zvracet nemohla. Přítomní curanderos, se jí snažili pomoci, nakonec proto, aby se mohla očistit, musela užít píрко, které si strčila do úst. S těmito nepříjemnými fyzickými pocity má D3 spojené také velmi negativní emoce. *„Moje pocity, myslím, že jsem se cítila, jako že frustrovaná, jako našťvaná, protože jsem se nemohla očistit.“* Ačkoliv byl její zážitek s purgativní sesí poměrně náročný, purgativní rituál spatřuje jako **efektivní**. Pomohl jí v očistě těla i mysli. Po ukončení rituálu se dostavilo **uvolnění**, kdy si mohla pořádně odpočinout, zklidnit se.

Další z užitých rostlin v procesu diety byla ayahuasca, o které nám D3 hovoří dlouho a velmi do detailů. Z obsahů, které byly během sese přítomné se můžeme domnívat, že šlo o důležitou zkušenost. I zde je patrná **polarita**, kdy se D3 cítí velmi dobře, ale zároveň během sese zažívá i velmi těžké okamžiky. První o čem se zmiňuje, je, že měla během ayahuascové sese přítomné své vztahy s rodinou, přáteli a partnery. *„Přicházely mi informace o mé pozici v rodině, jejich pozici, o tom jak se chovají, důvody proč se s nimi hádám, způsob jakým s k nim vztahuji, to co se mi nelíbí.“* Poté se D3 dostává do velmi náročné části sese, kterou jsme nazvali jako **temná část**. V této fázi se jí zjevuje nejprve had a vše je velmi temné. Na mysl jí přijde vzpomínka na jejího ex partnera a vážně nemocného otce. Pláče, propukne v nekontrolovatelný pláč. Pochvíli nerozeznává, zda pláč reflektuje její emoce, či zda *pláče za někoho jiného*. V tu chvíli k ní přicházejí curanderos, kteří ji požehnají. Cítí, že je v této fázi **doprovázená íkaros**, které vnímá, jako by byly zpívány pro ni. Tato část je doprovázena nepříjemnými fyzickými pocity, cítí nauzeu, ale zvracet nemůže a má pocit tíhy. Dochází k vizím, při kterých vidí demony. *„Začala jsem vidět demony, viděla jsem d'ábly, viděla jsem obličje d'áblů, cítila jsem, že*

jsou tu, že se na mě dívají a cítí jsem ohromnou tíhu.“ Neví, jak si tuto vizi objasnit, zda se jednalo o symbolické znázornění jejich „démonů“, či zda je to něco, co pochází například od jejich pacientů. Postupně začíná odplivávat a tím se démonů zbavuje. Poté přechází do další fáze sese, kterou bychom mohli vnímat jako **extatický zážitek**. Vidí mnoho světla, ačkoliv má zavřené oči, vidí dětské bytosti, které se smějí, jsou šťastné. Zažívá pocity štěstí, požehnání, klidu a ochrany. Začala se modlit, vážit si svého těla, vzdát poctu své ženskosti. V této fázi se ayahuascová sese chýlí ke konci a příjemná energie z poslední fáze vstupuje do jejího těla.

Během pobytu na dietě užívala *koka a ajo sachá*. Zde také pozorujeme, že se jedná o zkušenost, kde jsou zjevné dva póly (pozitivní i negativní). Nejdříve se na užívání rostlin těšila, chtěla je pít. Později jejich užití vnímala jako **obtížné** a to především kvůli jejich chuti. Na konci diety jí způsobovali nauzeu a rozhodla se, že je i některé dny vynechá. Vnímá je jako prostředky, které mají **léčebné účinky** „*medicina, to je význam, těchto rostlin.*“ Vidí je také jako nástroje schopné předávat **učení**.

Poslední rostlinou, kterou během procesu diety D3 užila, byl tabák. Zprvu zažívala **příjemné** pocity, poté se dostavila jeho **síla** a začala **náročná fáze** jak **fyzicky** tak **psychicky**. Po jeho vypití se jí vše jeví jako problém. Můžeme pozorovat, že v tento okamžik vstupuje D3 do fáze **krize**. „*Cítí jsem se vyčerpaná, ze světa, z života, ze své práce, svých vztahů. Lehla jsem si a říkala jsem si, že mě už nic nezajímá.*“

Psychologická zkušenost

Pocity, které D3 během procesu diety zažívala, bychom mohli rozdělit na **pocity pozitivní** a **negativní**. Dietu si užívala, odpočívala, napojila se na přírodu. Cítí, že se nachází v procesu očisty. Zažívala také mnoho negativních pocitů jako je vztek, naštvaní, frustrace, strach. Velmi často popisuje pocit úzkosti. Za důležité považuje momenty **sebereflexe**. Čas jí ubíhal velmi **pomalou**, měla **potřebu se orientovat**, a proto se první den zeptala, kolik je hodin. Orientovala se podle toho, v kolik jí nosili jídlo a rostliny. Aspekt osamocení byl pro ni **pozitivní**. Popisuje, že když se cítí unavená ze své práce, uchyluje se k samotě. Během diety vnímá, že došlo ke **zvýšení** snové činnosti. Měla mnoho snů, které pro ni měly **jasný obsah**. Jednalo se například o sny s motivy agrese. Témata, která D3 během diety identifikovala, bychom mohli rozdělit podle času, na ta která se týkají více **minulosti**

a **budoucnosti**. Zabývala se také svými **vztahy**. „*Mými hezkými vztahy, které v životě mám, s přáteli, s milovanými lidmi. Jako přemýšlet nad tím, proč mám ty lidi tak ráda, co mi dávají a co jim dávám já.*“ Dalším identifikovaným tématem byla **práce**. Není si jistá, jestli během diety měla nějaký mimořádný zážitek. Uvádí, že možná viděla stín, jako kdyby tam procházel skřítek.

Role centra Takiwasi v procesu diety:

Služby centra spatřuje jako **profesionální**. Vnímá je jako kvalitní a bezpečné. Pracovníky centra Takiwasi považuje za „*velmi pozorné lidi co poslouchají, kteří jsou citlivý k ostatním. Poznala jsem zde mnoho velmi kvalitních lidí.*“ Mezi návrhy D3 patří **lepší vybavení** a to konkrétně pohodlnější matrace. Pochvíli také dodává, že by uvítala něco jako **pozvolné ukončení diety**. Přechod z diety do města se jí zdál příliš rychlý. Svůj vztah s terapeutem hodnotí jako dobrý a přínosný. V procesu diety ji **pomohl** tím, že ji dokázal pozorně poslouchat a zrcadlit jí určité zážitky. Vztah s curanderos bychom mohli popsat jako **velmi pozitivní**. „*Vážím si toho, že jsou tak opatrní, tak pozorní, také tak blízcí. Při procesech, naslouchající jsou flexibilní, ale také velmi koncentrování na své úkoly, zdají se mi profesionální.*“

V závěru interview dodává, že rozhovor vnímá jako příležitost udělat pauzu a mít možnost zrekapitulovat si své zážitky během diety.

Respondent D4

D4, muž 31 let

pochází z Chile. Pracuje jako klinický psycholog a je šéfem šesti psychologických programů, zabývajících se například podporou zdraví. Udává, že je velmi pracovně vytížen. O Takiwasi se dozvěděl od své bývalé profesorky z univerzity. V roce 2014 se setkal s Jacquesem Mabitem, který na něj udělal velký dojem. V průběhu celého rozhovoru se o něm několikrát zmiňuje a můžeme si povšimnout, že ho velmi obdivuje. Na doporučení, jež mu bylo dáno centem Takiwasi začíná s očištným procesem již před příjezdem do Takiwasi (užití laxativa). V pondělí absolvuje první purgativní sesi. Hlubší

očista mu byla doporučena, jelikož v poslední době užíval poměrně dost alkohol a kouřil marihuanu.

S pitím ayahuasci má již tři předchozí zkušenosti. Které popisuje jako velmi intenzivní, mohli bychom je označit až za traumatické. Také má jednu zkušenost s užitím kaktusu San Pedra. Zmiňuje se o předchozích zkušenostech s purgativními ceremoniemi. Má velký zájem o rostliny a po jedné ayahuascové sesi, kdy mu bylo sděleno, že by se měl stát curanderem, si klade otázku, zda je to opravdu jeho životní poslání.

Interview s D4 bylo nejdelším provedeným rozhovorem, trvalo téměř dvě a půl hodiny. Vyprávěl vše i do nejmenších detailů, s mnoha organizačními popisy. Při líčení své zkušenosti často nad prožitky filozfoval, občas zabíhal k nepodstatným věcem a stávalo se, že jeho odpovědi neodpovídaly dané otázce. Zkušenost D4 bychom mohli popsat jako setkání se se **šílenstvím**. Jak sám popisuje, měl během diety několik zážitků, velmi vzdálených od každodenní reality. Mohli bychom také hovořit o zkušenosti, při níž došlo ke konfrontaci s neintegrovanými stránkami osobnosti.

Záměr realizovat dietu:

D4 uvádí, že si přál realizovat dietu v centru Takiwasi již od roku 2009, kdy poprvé pil ayahuascu. Z rozhovoru jsme se dozvěděli, že zkušenosti s pitím ayahuasci byly pro D4 velmi traumatizující a toužil po jejich **asimilaci**, což bylo jedním z důvodů uskutečnit dietu v Takiwasi. O centru má velmi vysoké mínění a cítil, že je to místo, kde bude moci zažít proces s rostlinami v bezpečných podmínkách. Další z důvodů, proč vykonat dietu, jsme označili jako **profesní**, protože D4 si klade otázku, zda práce s rostlinami – profese curandera, není jeho životním posláním, „*Chtěl jsem přijít se zeptat, co dělat s tímto nebo jak pokračovat s tím, co se mi objevilo* (během ayahuascové sese), *jako moje dráha šamanství.*“ V neposlední řadě by D4 rád využil dietu k **očistě**. Dozvídáme se, že v posledním roce, začal více konzumovat alkohol a občasně také marihuanu a rád by s tímto životním stylem skoncoval a pomocí diety se očistil.

Zkušenost s dietou:

Kdybychom měli shrnout zkušenost D4, můžeme ji vnímat jako **intenzivní** proces. Během diety často prožíval pocit **strachu**, se kterým se mu na konci diety podařilo úspěšně konfrontovat. V průběhu diety D4 často zažíval mnoho těžko vysvětlitelných zážitků. Často se věnoval **reflexi**. První dny trávené na dietě byly plné **odpočinku**. „*První tři dny jsem dost odpočíval, protože jsem byl vyčerpaný ze své práce.*“ Po úterním pití tabáku, kdy zažil nejnáročnější den celé diety, popisuje D4, že další dny byly plné **klidu**. Pociťuje, že mu pobyt na dietě dal mnoho **energie**, se kterou bude moci zvládnout životní nástrahy. Na otázku co pro něj bylo důležité odpovídá „*přijít do Takiwasi pro mě bylo realizovat svůj sen.*“ Další zkušenost, kterou D4 hodnotí, jako důležitou jsme nazvali **konfrontace se svým stínem**. Vypráví nám, že se měl možnost během diety „*konfrontovat se svým vnitřním světem, mými konflikty, dilematy, mými nejasnostmi, otázkami.*“ **Očista**, spojená především s purgativní sesí, se jeví D4 jako jedním ze stěžejních procesů během diety. Jako důležité také zmiňuje možnost **učit se od rostlin**, což zažívá například prostřednictvím snů, které jsou často spojeny s touto tematikou. Význam diety bychom mohli nazvat jako **prohloubení víry**. „*Ze zkušenosti, kterou jsem měl, jsem se více spřátelil a spojil, s katolickou vírou, stal jsem se větším přítelem víry obecně.*“

Význam užívání rostlin během procesu:

Čtvrteční purgativní sesi absolvoval D4 s rostlinou *yawer panga*, která je popisována, jako jedna z nejsilnějších purgativních rostlin. Z popisu průběhu purgativního rituálu, můžeme vnímat proces jako **fyzicky náročný**. Respondent nám líčí, že zvracel žaludeční šťávy a měl průjem. Zvracet přestal až po více než 7 hodinách. „Purga“ pro něj znamená hlavně **očistu** a to jak **fyzickou**, kdy se očišťoval od konzumace alkoholu, marihuany a nezdravého jídla, tak i očistu **psychickou**. Konkrétně uvádí, že došlo k očištění trauma, která si sebou nese od dětství. „*Zvracel jsem, jako že trauma ze svého dětství...ehm... to, že jsem se cítil jako táta svého táty.*“ Během rituálu vnímá, že dostal **lekcí pokory**. Na konci sese se dostavil Jacques Mabit, kterého si D4 velmi cení. Chtěl před ním vypadat na úrovni, ale jediné co dělal, bylo, že zrovna velmi zvracel.

Líčení ayahuascové sese se stalo podstatnou částí rozhovoru. Vnímáme, že D4 zažil během ceremonie mnoho důležitých okamžiků. V prvotní fázi měl přítomné **vize**. Zjevil se

mu Buddha, had, následně se mu zjevily masky démonů. Zde vchází do fáze, kdy má **pocit, že se zblázní**. Připomíná mu to předchozí zkušenost s pitím ayahuasci, kdy měl pocit, že se již nevrátí, že během sese zemře. Zažíval nekontrolovatelný strach, nedokázal se zakotvit v realitě. Měl pocit, že „*tahle realita je jenom iluze, že když se scházíme pít ayahuascu vstupujeme do.. je to realita více reálná.*“ Během této fáze, kdy měl pocit, že se zblázní, měl přítomná témata spojená s přáteli a rodinou. Po celou dobu této fáze **volal o pomoc** a neustále křičel. D4 si své volání o pomoc vysvětluje jako svou nenaplněnou potřebu z dětství, kdy byl velmi vyspělý a samostatný a nikdy si o pomoc neřekl. Po pomnutí této velmi silné fáze se dostavily pocity **klidu** a vděčnosti. Z vyprávění D4 chápeme, že během sese pociťuje **transcendentální zážitek**. Nejlépe to doložíme přesnou citací, kdy D4 popisuje zážitky z ceremonie jako „*přístup do neviditelných realit, do jiného světa.*“ V rozhovoru se také zmiňuje o důležitosti **íkaros** během ceremonie. Má pocit, že **zvyšují efekt** ayahuasci.

Při pobytu na dietě užíval D4 *ajo sacha a chuchuwasi*. Rostliny v procesu diety označuje za **fundamentální**. „*Jako že dieta je ve skutečnosti užívání rostlin. Je to tak, že se může téměř říci, že bez rostlin není dieta.*“ Cítí, že během diety je možné s nimi navázat **spojení**, které může trvat třeba i celý život.

Za jednu z nejdůležitějších rostlin v procesu D4 můžeme označit tabák. Jeho efekt D4 hodnotí jako velmi **silný**. Po jeho vypití se cítí **spojen s přírodou**. Má zážitky, které jsme nazvali jako **intenzivní emoční prožitky**, vnímá pocity plné vděku, následně prosí o odpuštění všech lidí, kterým v průběhu života způsobil utrpení. V této fázi plakal, pociťoval bolest, smutek při vzpomínání nad svými blízkými, kteří již zemřeli. Když tato fáze skončila, cítil, že se napojil na ducha rostliny, ale není si jist, zda šlo o tabák či o ayahuascu. S tímto spiritem vede dialog a zjistí, že má v sobě démona. „*Objeví se obraz malého ďábla v mém bříše. Řekl jsem, je třeba ho vyhnat.*“ Provádí tedy **exorcizaci**, cítí, že mu při ní pomáhá Ježíš, svatý Michal a Buddha.

Psychologická zkušenost:

Zde můžeme hovořit, že u D4 došlo k **přivedení nevědomých obsahů do vědomí**. „*Dieta mi umožnila přivést do vědomí věci ze svého těla, ze své tělesné zkušenosti, ze své psychologické zkušenosti, ze své emocionální zkušenosti a ze zkušenosti spirituální.*“ Jako

důležité vnímáme **poznání vlastního stínu**, kdy se D4 konfrontoval s mnoha stinnými vlastnostmi své osoby. Při odpovědi na otázku, která se vztahuje k vnímání času během diety, se D4 pouští do dlouhého polemizování o čase. Líčí, že každá etapa diety měla svůj vlastní rytmus. Připadalo mu, že čas někdy plynul neskutečně rychle, jindy mu zase vůbec „neubíhal.“ Vnímání času D4 chápeme, jako uznání, že čas **má svůj vlastní běh**. Osamocení v průběhu diety bychom mohli popsat jako aspekt, který D4 přineslo **posílení**. Líčí nám, že poslední rok žije sám a není pro něj lehké si na samotu zvyknout. *„Bylo to těžké, bylo to drsné, ale potřebné a posílilo to mojí vlastní nezávislost. Sžil jsem se se samotou a po ukončení diety se cítím o hodně víc dospělý.“* Sny během diety D4 označuje za **intenzivní**, kdy měl pocit, že se mu během noci „aktivuje“ ayahuasca. Každou noc se mu jich zdálo mnoho. Obsahy snů se týkaly **rostlin**, které mu zprostředkovávaly učení, potřebné k tomu stát se curanderem.

Z témat, která měl D4 na dietě přítomné, bychom mohli označit zejména pocit **šílenství**, které bylo přítomné hlavně během ayahuascové ceremonie. V této fázi se D4 nedokázal ukotvit v realitě, nemohl se kontrolovat, ztratil důvěru a měl nepopsatelný strach. Dalším důležitým tématem byl **šamanismus** a to konkrétně hledání odpovědi, zda se jedná o jeho poslání. Přítomné měl také **dětství**, konkrétně pocit, že on je otcem svého otce a musí být ten zodpovědný a rozumný. V procesu diety u D4 můžeme spatřovat mnoho prožitků, které bychom mohli nazvat jako mimořádný zážitek. Jedním z nich je zážitek, kdy měl D4 pocit, že mu do těla **vstupuje energie**. Dále popisuje zážitky, jež jsme označili jako **pseudohalucinace**. Oba dva se udály v úterý. Jeden před vypitím tabáku, kdy má po probuzení a zážitku vstupu energie do těla pocit, že vidí květiny, které mu zpívají. *„Když slyším ty rostliny, jak mi zpívají, slyším taky hlas muže, který mi říká, vezmi si své věci a pojď se mnou, nic se ti nestane.“* Tuto zkušenost si interpretuje jako „vtip od duchů pralesa.“ Podle různých mýtů existuje postava Chullachaqui, který si často a rád z návštěvníků pralesa „utahuje.“ Jako další mimořádný zážitek můžeme označit událost, kdy po vypití tabáku, měl pocit napojení se na ducha rostliny, se kterým vedl dialog a následně ze sebe vymítal ďábla.

Role centra Takiwasi v procesu diety:

Z pohledu D4 mají služby centra Takiwasi **vysokou úroveň** „*Nejlepší úroveň práce tohoto typu, z center které znám.*“ Jeho doporučení pro centrum je **více se zaměřit na výzkum** a také by si dokázal představit mít více **terapeutického doprovodu** v průběhu diety. Svůj vztah s terapeutem hodnotil D4 jako dobrý. Vnímal, že mu **pomohl** v průběhu asimilace zážitků. O svém vztahu s curanderos hovoří jako o **skvělém**. Vnímal jejich služby jako bezpečné a cítil, že ho v celém procesu doprovází.

Po skončení připravených otázek, kdy je dán prostor vyjádřit se k tomu, k čemu během rozhovoru nebyla příležitost, se D4 vyjadřuje, že má pocit, že možnost udělat tento rozhovor pro něj byla příležitost více integrovat svou zkušenost. Dále dodává, jak si velmi váží práce dr. Jacquese Mabita.

Respondent D5

D5, žena 54 let,

pochází a žije v Itálii. Živí se jako poradkyně, pracuje s technikou rodinných konstelací a věnuje se hypnóze. Uvádí, že má svou práci velmi ráda. Mimo tyto aktivity, je také součástí týmu, který se zabývá léčbou tradiční amazonskou medicínou. Pomáhá během ayahuascových sesí. Je vdaná a má dvě dospělé děti.

S tradiční amazonskou medicínou má rozsáhlé zkušenosti, absolvovala 5 diet. Z toho 4 v Evropě a jednu v Amazonském pralese. Uvádí, že se jí líbí užívat rostliny z Evropy, které jsou také velmi účinné. Má zkušenosti například s dietou, kdy užívala bazalku. Absolvovala již mnoho purgativních sesí s tabákem. S ayahuascou začala před dvanácti lety, kdy jí byla diagnostikovaná rakovina. Mezi chemoterapiemi se účastnila ayahuascových ceremonií. Popisuje, že lékaři byli velmi překvapení a nechápali, že po chemoterapii má tak dobré krevní hodnoty. Ayahuascu vnímá jako posvátnou, její vztah k ní můžeme doložit tímto výrokem, kdy popisuje, že je pro ni „*kamarádka, ze které mám tak trochu strach.*“

Rozhovor s D5 probíhal v příjemné atmosféře. Bylo evidentní, že některá témata, která jsme zmínili, byla pro respondentku velmi citlivá a nebylo pro ni lehké o nich mluvit. Za

některé věci se styděla a měla strach, aby se nikdo nedozvěděl, co říkala. Z našeho pohledu vnímáme jako ústřední téma celé diety **práci s potlačenými emocemi**.

Záměr realizovat dietu:

D5 se rozhodla uskutečnit dietu s cílem dosáhnout většího **sebepoznání**, spojit se se sebou. Jejím záměrem bylo také **spojit se s přírodou**. Přírodu vnímá D5 jako: „*element, který mi dává mnoho síly*.“ Během diety se chtěla zaměřit na **spirituální rozvoj**. Důvod účastnit se diety byl taktéž **profesní** a to konkrétně nalezení pomoci při „*hledání směru mé práce*.“

Zkušenost s dietou:

Při rozhovoru D5 uvádí, že je velmi **šťastná**, že se rozhodla absolvovat dietu v centru Takiwasi. Proces diety ji sloužil k lepšímu **sebepoznání**, kterého dosáhla díky odhalení svých potlačených emocí. Mohli bychom hovořit, že u D5 došlo ke **konfrontaci s vlastním stínem**. „*Nalezla jsem v sobě nenávisť, zlost, tyhle emoce vždycky odmítám*.“ V průběhu diety nabyla domnění, že to co na dietě získala, není pouze pro ni, **že má předávat dál**. Měla pocit, že slyší hlas, který jí říká: „*Dali jsme ti mnoho a tohle co jsme ti dali, není jenom pro tebe, ale je potřeba to předat dál do světa*.“ Z jejich slov můžeme pochopit, že by se mělo jednat o jakousi službu, pomáhat dalším lidem. Důležitým aspektem v rámci diety byl pro D5 především **terapeutický doprovod**. Během celého rozhovoru, téměř ve všech částech uvádí, jak moc pro ni byl kontakt s terapeutem důležitý. Pomohl ji při zpracování potlačených emocí, zpracovat zážitky z ayahuascové sese a také s interpretací snů. „*On mi pomohl, pomohl mi vidět věci o mě samé, všichni máme nějaká slepá místa, která nemůžeme vidět sami*.“ Dalším důležitým aspektem v průběhu diety je pro D5 možnost být **sama**.

Z celého vyprávění, vnímáme, že byla dieta pro D5 zásadní zkušeností. Můžeme hovořit, že se jednalo o **mezník** v životě respondentky. „*Tahle dieta, cítím, že byla pro mě,.. jako začátek. Začátkem myslím, že můžu označit minulost (před dietou) a ukončením diety přechod od jedné životní etapy k další*.“ Významné na dietě byla také pro D5 možnost být v **kontaktu se spiritualitou** a **učení se od rostlin**. Vnímá, že učení jí bylo zprostředkováno především skrze sny.

Význam užívání rostlin během procesu:

První rostlinou v procesu, užitou na purgativní sesi, byla rostlina *verbena*. Respondentka ji popisuje jako očistu, jež byla **snadná** a probíhala rychle. Můžeme se domnívat, že je to dané také zkušenostmi, které již purgativními sezeními má (v jejím případě konkrétně s purgami s tabákem). D5 vnímá **prací** rostliny především v noci a to **skrze sen**. Jak uvádí, ten se stal důležitým v celém následném procesu. Vzpomíná si, že ve snu k ní promluvil hlas, který jí řekl: „*To, co nyní potřebujeme ve světě je laskavá péče a rovnoprávnost.*“ Na tuto frázi během diety často vzpomíná. A snaží se, aby sama na sebe mohla být více laskavá a dovolila si akceptovat své stinné stránky.

Páteční ayahušacovou sesi vnímá D5 jako **nejnáročnější** okamžik celé diety. Při prvním pití ayahuaci, zažívala silné pocity, které však s pomocí meditace zvládla. Odhodlala se pít ayahuascu během sese ještě jednou a následující fázi lze popsat jako **ztráta kontroly**. „*Nevím, co se stalo, pamatuji si pouze, jak dává šaman ruku na mou hlavu a zpívá uchu sanango (íkaros) a potom jsem nemohla, nemohla jsem kontrolovat nic.*“ V průběhu sese propukla D5 v silný pláč a křičela. Ze ztráty kontroly pociťovala **stud** a **vinu**. Cítila, že rušila ostatní během ceremonie. Vnímala, že ji druzí **soudí**, následně se svým terapeutem tyto pocity zpracovávala. „*Cítila jsem se odsouzená, protože já sama sebe soudím.*“ V kontextu celé diety vnímá pití ayahuasci jako **přípravu na dietu**. „*Ayahuasca otevře cestu rostlinám.*“

Při pobytu na dietě byla její primární rostlinou *ajo sacha*, který vnímala, že ji zprostředkovával hlavně sny. Sekundární rostlinou byla *koka*, kterou popisuje jako nástroj, jenž ji umožnil **spojení se spirituálním světem**. Užití rostlin během procesu diety je z pohledu D5 **fundamentální**.

Čtvrtý den na dietě pila D5 tabák, jehož pití vnímá velmi **pozitivně**. Uvádí, že to bylo trochu náročné, měla bolesti žaludku a tak odpočívala. Zdálo se jí velmi efektivní užít tabák v průběhu diety. Jeho vliv vnímala především na **zesílení efektu rostlin**. Po užití tabáku zažívala pocit **znovuzrození** „*říkám, že ayahuasca mě zabila a s tabákem jsem se znovuzrodila.*“ Cítila se plná nové energie.

Psychologická zkušenost:

Jako stěžejní v průběhu diety D5 vidí to, že došlo k **rozbití** její **masky**, konkrétně tím myslí: „*nalezla jsem všechny své negativní emoce.*“ Hlavně díky terapeutickému doprovodu mohla tyto emoce akceptovat a přetvořit je. Tento proces bychom mohli označit jako **osobnostní transformaci**, ke které při práci s negativními emocemi došlo. Pro D5 bylo velmi důležité mít tento prostor, kdy mohla dát **průchod negativním emocím**.

Čas během diety jí ubíhal **rychle**. Když se dieta chýlila ke konci, D5 popisuje, že se cítila trochu smutná, že je již proces u konce. Pobyt v tambu na samotě v pralese, pro ni byl **pozitivním** aspektem: „*líbí se mi osamocení, občas ho vyhledávám.*“ Sny D5 v průběhu diety byly velmi intenzivní, měla jich **mnoho**. Vnímá je jako **mocné nástroje**, které předávají učení a léčí. „*Byl to velký kontakt s mým nevědomým a také velký kontakt s mým spirituálním světem.*“ Hlavními tématy, kterými se na dietě zabývala, byly: **práce s negativními emocemi, spojení se s přírodou** a témata spojená s **rodinnou**. V průběhu diety bychom mohli identifikovat více událostí, jež by se daly označit jako mimořádný zážitek. Tyto události se manifestovaly jako **pseudohalucinace**. Jednou z nich je například zjevení Buddhy, kdy po vypití tabáku viděla, jak ji Buddha přikládá ruku doprostřed těla a léčí ji. „*Užívám brýle na čtení, (po tomto léčení) jsem mohla číst bez brýlí, neuvěřitelné.*“ Další z těžko vysvětlitelných zážitků, bylo zjevení šamana a hlas, který ji řekl, že se jedná o jejího šamana. D5 dále uvádí, že zahlédla jakéhosi ducha mezi stromy v pralese.

Role centra Takiwasi v procesu diety:

Hned na začátku rozhovoru se D5 zmiňuje o roli centra Takiwasi. Jeho služby hodnotí jako **vysoce kvalitní**. S procesem diety je velmi spokojená, cítila se v bezpečí. „*Jestli se vydám do Amazonie na dietu, vrátím se sem.*“ Návrhy, které k procesu má, je možnost provést **ceremonie v pralese**. Následně však dodává, že by to bylo organizačně náročné, jelikož by nebylo snadné vše na místo v pralese dopravit. Cesta trvá asi hodinu a je nutné několikrát přejít řeku. Další co by se jí líbilo zařadit do procesu diety, by byl jakýsi malý **rituál**, sloužící k **uzavření diety**, kdyby se mohla vidět se všemi, kteří se na procesu diety podíleli a mohla jim poděkovat. Její vztah s terapeutem, jsme zde již několikrát popsali. D5 ho považuje v procesu za **fundamentální**. Ke curanderos pociťovala v průběhu diety velkou **důvěru**

a cítila, že o ni bylo pečováno. Rozhovor vnímá jako velmi důležitý. Vidí ho jako možnost spojit se s tím, co během diety prožila.

Respondent D6

D6, muž 46 let

pochází z Argentiny, ale od roku 2000 žije ve Španělsku. Pracuje jako terapeut a je v procesu učení se na curandera. S rostlinami pracuje více než 20 let. V roce 2000 absolvoval svou první dietu, která trvala více než 60 dní a jejím cílem bylo vyléčit jeho astma, které se nevyléčilo, ale podstatně zlepšilo. Ve Španělsku má centrum, ve kterém pracuje s rostlinami a to jak s těmi z Amazonie, tak s rostlinami z Evropy. Taktéž pořádají diety.

Rozhovor s D6 byl nejkratším provedeným rozhovorem. Nad otázkami se často velmi zamýšlel, měl u sebe svůj sešit s poznámkami z diety, ve kterém často listoval, aby nám dal co nejadekvátnější odpověď. Během rozhovoru bylo znát, že nechce zabíhat příliš do detailů. Můžeme se domnívat, že je to být dáno tím, že má již bohaté zkušenosti s rostlinami a tím pádem mu mnoho věcí přišlo samozřejmých. Doporučení účastnit se diety v Takiwasi dostal od svých dvou kamarádů.

Záměr realizovat dietu:

Důvody realizovat dietu bychom mohli naléznout dva. První bychom mohli nazvat jako **osobnostní rozvoj** a druhý, který D6 uvádí jako stěžejní, je **rozvoj profesionální**. V centru by chtěl získat inspiraci pro následnou práci ve svém vlastním zařízení. *„Vidět, co děláme dobře v našem centru a co musíme v našem centru vylepšit.“*

Zkušenost s dietou:

Z rozhovoru se dozvídáme, že byl D6 s procesem diety spokojen, považuje ji za **silnou** a efektivní. Během diety se dostal do **kontaktu se svou bolestí**, která pochází z událostí, jež se mu přihodily v dětství. *„Byla to velká bolest, všechna ta velká bolest z dětství.“* Popisuje také, že objevil své **vnitřní štěstí**. Během diety hodně **odpočíval**, uvádí, že první

dny na dietě prospal. Za důležité považuje **zpracování bolesti** a uvědomění si, jak jeho problémy z dětství jsou aktivní i v dospělém životě. Díky zpracování bolesti zažil na dietě **pocit úlevy**. Jako významné považuje: „*naučit se a rozpoznat části sebe samého, které jsem dříve považoval za cizí.*“ Toto tvrzení bychom spolu s dalšími odpověďmi podobného typu mohli interpretovat, jako **přivedení nevědomých obsahů do vědomí**. Uvědomění si dříve nevědomých aspektů, pro něj bylo léčebné.

Význam užívání rostlin během procesu:

Rostlina, kterou D6 měl na purgativní sesi nese jméno *verbena*. Svou zkušenost s ní líčí D6 jako očistu, která pro něj byla **snadná**. Vnímá ji jako **efektivní** a byl spokojen s tím, že mu byla vybrána právě tato rostlina. „*Purga byla velmi plynulá, velmi milá, tohle... líbilo se mi, jak fungovala.*“

Ayahasacovou sesi D6 označuje jako **anticipaci diety**, během sese se mu zjevila témata, kterými se pak dále na dietě zabýval. Během ceremonie se objevily vnitřní **konflikty** a k některým z nich v průběhů sese našel **řešení**. Jednalo se například o konflikty spojené s jeho rolí rodičovskou, profesní a jeho životními hodnotami. Jako řešení, které dostal, bylo mít více jistoty v tom, co dělá a především v sobě samém. Nepovedlo se mu získat řešení pro všechny témata, ale dodává, že to přijde později.

D6 „dietoval“ rostliny *Ushpa washá sanango* a *koka*. Spatřuje je jako **fundamentální** v procesu diety. Cítí, že mu rostliny umožnily **spojit se se svými emocemi** a také mu dodaly více **energie**: „*zregenerovaly moje tělo, nádherným způsobem.*“

Užití tabáku spatřuje taktéž za **fundamentální**. Ze slov D6 je znát, že má již mnohé zkušenosti s užíváním rostlin a že k nim má vytvořen blízký vztah. Tabák vnímá jako **učitele**, jako rostlinu, která předává mnoho znalostí.

Psychologická zkušenost:

Vnímal emoce, plné nenávisti, to že je **sebetrýznitelem**. Uvádí, že je tyran sám sebe: „*nedovolím si nic neděláním.*“ Můžeme vnímat, že u D6 došlo ke **spojení se s emocemi**. Více si uvědomoval, co cítí ve svém každodenním životě, ve svých vztazích. Čas D6 vnímal, jako možnost jak si **užít** nic neděláním. „*Nedělat nic, nenudil jsem se, nenudil jsem se ani jednu minutu.*“ Samotu vnímá jako **pozitivní** a během diety s ní neměl nejmenší problém. Snů

měl v průběhu diety mnoho, i když uvádí, že byly noci, kdy se mu nezdály žádné. Jejich smysl nalézá v **reflexi** toho, co se mu dělo během dne. Byly pro něj jako „*symbolická reflexe*.“ Stěžejními tématy byly jeho **vztahy** a to jak s rodinou, tak s širším sociálním okolím. Na otázku, zda měl mimořádný zážitek v průběhu diety, odpověděl, že **neměl**. Své zážitky hodnotí jako: „*odpovídající tomu, co indukuje daná rostlina*.“

Role centra Takiwasi v procesu diety:

Vnímání služeb D6, bychom mohli interpretovat jako **profesionální**. Chválí si, jakým způsobem byla celá dieta zařízená. Vnímá, že bylo vše dobře organizované a věcem nechyběl řád. Navrhoval, aby byla během pobytu na dietě zajištěna **lepší strava**. S terapeutickým doprovodem v procesu diety byl **spokojený**. „*Vnímám, že můj terapeut dělá svou práci moc dobře*.“ O vztahu s curanderos se nejdříve dozvídáme, že **nebyl** žádný **vybudován**. Později nám ale říká, že s jedním z curanderos, který se stará o „dietující“, byl spokojen. Cítil, že svou práci odvádí dobře.

Respondent D7

D7, žena 40 let

pochází z Itálie, již delší dobu pracuje v Amazonské džungli v Peru jako biologka. Dozvídáme se od ní, že má jednu zkušenost s pitím ayahuasci. Zážitek z této ceremonie hodnotí jako náročný. Purgativního rituálu a diety se účastnila poprvé. Centrum je jí velmi blízké, jelikož v něm pracuje mnoho jejích přátel.

Interview probíhá ve velmi klidné, uvolněné atmosféře, kdy nám D7 hovoří nejenom o dietě, ale zmiňuje se také o období takzvané post diety. Uvádí, že to se jí jeví těžší než dieta. Zkušenost D7 bychom mohli interpretovat jako proces, ve kterém hrálo hlavní roli napojení se na **emočně významné vzpomínky** spojené s její rodinou. Vnímáme, že D7 během diety prožívala jakýsi vnitřní **konflikt**. Na jednu stranu si přála být sama se sebou, mít na sebe čas. Zároveň si však připadala sobecká, jako by měla pocit, že si nezaslouží udělat něco pro sebe.

Záměr realizovat dietu:

D7 se rozhodla uskutečnit dietu v centru na základě dobrých referencí od svých přátel. Motivy, které ji vedly k uskutečnění diety, bychom mohli označit jako **zpracování událostí z minulosti**. Blíže se od D7 dozvídáme pouze to, že šlo o jisté zážitky, spojené s její rodinou. Dalším motivem, jenž ji přivedl na dietu, byl její **zájem o rostliny**. Vypráví nám, že její zkušenost s ayahuascou byla velmi náročná, ale přála si zažít ceremonii znovu. Takiwasi si zvolila jako místo, které ji pro proces s rostlinami připadalo bezpečné. Od té doby co se začala zajímat o rostliny z jiného, než pouze vědeckého pohledu uvádí: *„mám jiný pohled, můžu říci, že je to pohled méně vědecký, méně chladný a více spirituální.“*

Zkušenost s dietou:

Zkušenost D7 lze označit jako **pozitivní**. S procesem byla velmi spokojená. Popisuje, že využila dietu k tomu, aby mohla **odpočívat**. *„Byla jsem tam se svými myšlenkami, bez toho cokoliv dělat, přemýšlela jsem, bez toho abych cokoliv dělala.“* Důležité pro ni byla možnost **soustředit se na sebe** na svůj proces, na spojení se s rostlinami. To co vnímala D7 jako významné na dietě bychom mohli popsat slovy **zvýšená všímavost** a to k okolní přírodě, ke zvířatům, barvám. Uvědomit si, jak je příroda, která ji obklopuje krásná a **napojit se na ni**. Něco, na co, jak uvádí, nenalézá ve svém životě čas.

Význam užívání rostlin během procesu:

Purgativní rituál zahájila D7 s rostlinou *sauco*. Očistný rituál probíhal bez komplikací. Z počátku vnímala jako zvláštní, zvracet před tolika lidmi. Popisuje, jak vnímá západní společnost akt zvracení, který je spojen s nemocí a je to něco, co se dělá v soukromí. Dodává, že ji přijde: *„že zvracení je **skvělá metoda**, k tomu aby se odstranilo to co je uvnitř.“* Následně během očisty došlo u D7 k **uvolnění emocí**. Pociťovala velký smutek a plakala. Tedy můžeme tvrdit, že se jí povedlo odstranit, to co bylo uvnitř. Další den cítila velký **klid** a uvolnění.

Ayahuascová sese byla pro D7 **bez zjevného efektu**. Domnívá se, že to mohlo být **způsobeno** složením **skupiny**, která se ayahuascové sese účastnila. *„Byla jsem koncentrovaná na to co se děje a měla jsem **strach**.“* Strach je podle ní hlavní příčinou, proč očekávaný efekt rostliny nenastoupil. Cítila se **naštvaná** a to jak na sebe, že se

nechala takhle ovlivnit, tak i na jedince, kteří ji během sese rušili svým chováním a vylekali jí. V průběhu rituálu se **koncentrovala na íkaros**, které vnímala jako velmi pěkné.

Během pobytu v pralese užívala rostliny jménem *ushpa washa sanango* a *mucura*. D7 vnímá, že díky užívání rostlin se mohla zkontaktovat s **emočně významnými vzpomínkami**. Dokázala rozlišit mezi účinky rostlin. Vnímá, že *ushpa washa* pro ni byla jakýsi **průvodce**: „*prováděla mě v tom, o co jsem ji žádala, takže o vzpomínky na mé rodiče, na mou rodinu.*“ A cítí, že *mucura* ji **ochraňovala**.

Poslední rostlinou, s níž měla D7 během diety zkušenost je tabák. Jehož efekt považuje za **silný**. Po jeho požití cítila **nauzeu**. S požitím tabáku u ní nastala **velká změna**, jak v její náladě, tak i ve snech. Cítila se velmi **neklidná** a měla **strach**, především v noci. Zdálo se jí, že je blízko ní had, který tam však nebyl.

Psychologická zkušenost:

D7 uvádí, že kdyby měla jmenovat, jaké emoce prožívala během diety nejčastěji, uvedla by **neklid** a **strach**. Zmiňuje, že se cítila jako **egoista**. „*Protože děláš něco pro sebe. A to co se děje venku, jak říkám, to tě nezajímá, nesleduješ to.*“ Ačkoliv říká, že v ní pobyt na dietě vyvolal pocity sobectví, čas během diety vnímala jako příležitost **věnovat se sama sobě**. Uvádí, že v každodenním životě myslí často na práci a své pocity upozadňuje. Osamocení využívala hlavně jako možnost **introspekce**, kdy se zaměřovala sama na sebe, na své myšlenky. Snažila se pochopit **nejasné obsahy** svých snů, jež měly vždy určité elementy, které se neustále opakovaly. V jejich snech byly často přítomni členové její rodiny. Vnímala, že k ní rostliny komunikují prostřednictvím snů. Umožňovaly ji **kontakt s emocemi**. „*Jednalo se o sny, kde bylo srdce, kde byly emoce, byly jak dobré, tak i špatné.*“ Témata, která měla během diety přítomná, se týkala její **rodiny** a **dětství**. V noci po vypití tabáku měla **lucidní sen**. „*Měla jsem jeden velmi, velmi silný sen, o nějaké rostlině, která do mě vstoupila.*“ Viděla, jak ji do těla prostupuje větev a snažila se ze snu vzbudit. Nakonec se zbudila s velkou bolestí. Tento sen označila za mimořádný zážitek, který měla během diety.

Role centra Takiwasi v procesu diety:

Služby poskytované centrem vnímala D7 jako **profesionální** a **bezpečné**. V průběhu diety se nikdy necítila ohrožená a vnímala, že je dobře chráněna. Centru by navrhovala **změnit strukturu ayahuascové sese**. Na základě své zkušenosti s ceremonií, by upřednostňovala, rozdělit lidi podle jejich zkušeností, anebo provádět sese s menším počtem lidí. Ke svému psychoterapeutovi pociťovala **důvěru**, ačkoliv uvádí: „*nemohla jsem se s ním probírat, řekněme nějaké sny, které byly velmi intimní.*“ Proto se po domluvě s ním rozhodla probírat tyto věci s terapeutkou. Je pro ni příjemnější, probírat intimní témata s ženou. S curanderos **nedošlo k vybudování vztahu**, ale uvádí, že ji práce, kterou odvádí, se jí zdá skvělá.

11.2 Závěrečné tabulky témat

V následujících tabulkách jsme rozdělili vniklá témata podle výzkumných otázek. Nahoře jsou pod svými kódy všichni respondenti. Pokud se u daného člověka toto téma v jeho odpovědích vyskytovalo, označili jsme jej křížkem. U výzkumné otázky s rostlinami se nejdříve zabýváme zkušeností s rostlinami obecně a následně uvádíme vzešlá témata pro každou z užitých rostlin. Obdobně u výzkumné otázky číslo 4, která se zabývá psychologickými aspekty diety, nejprve uvádíme témata vztahující se k subjektivní psychologické zkušenosti a dále představíme témata u více specifických otázek.

	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7
1) Záměr realizovat dietu:							
- Sebepoznání a seberozvoj	×	×	×	×	×	×	×
- Profesní			×	×	×	×	
- Spirituální rozvoj			×		×		
- Zájem o rostliny	×	×	×		×		

Tab.č.1: Témata k výzkumné otázce č.1 Jaký byl záměr zúčastnit se diety v centru Takiwasi?

	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7
2) Zkušenost s dietou							
- Sebepřijetí a sebepoznání			×	×	×	×	×
- Vyrovnanost		×	×	×		×	×
- Transcendentní -spirituální	×		×	×	×		
- Odpočinek	×	×		×		×	×
- Očista	×		×	×			
- Získání energie	×	×		×		×	
- Napojení se na přírodu		×	×				×
- Intenzivní		×			×	×	

Tab.č.2: Témata k výzkumné otázce č2: Jak účastníci popisují svou zkušenost s dietou?

	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7
3) Rostlin obecně							
- Fundamentální	×	×	×	×	×	×	
- Náročné (fyzicky i psychicky)		×	×	×	×		
- Léčebný potenciál	×	×	×				
- Předávání učení			×		×	×	
- Navázání vztahu s rostlinou		×		×			×
3a) Platnas maestras- rostliny učitelky							
- Průvodce		×					×
- Zvýšení prožitků		×		×	×	×	
3b) Purgativní ceremonie							
- Hodnocení fyzického efektu	×	×	×	×	×	×	×
- Efektivní			×	×	×	×	
- Uklidňující		×	×				×
3c) Ayahuasca							
- Silné emoční prožitky	×		×		×		×
- Transcendentní zážitek	×		×	×			
- Temná část				×	×		
- Anticipace diety					×	×	
- Regenerace	×	×		×			
- Víze	×	×	×	×			
- Íkaros významné	×	×	×	×			×
3d) Tabák							
- Silný				×	×		×
- Fyzický efekt	×		×				×
- Spojení se se sebou a s přírodou			×	×			

Tab.č.3: Témata k výzkumné otázce č.3. Jaký význam má pro dietující užívání rostlin během procesu?

	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7
4) Psychologická úroveň							
- Propojení se s emocemi		×	×	×	×	×	×
- Pozitivní emoce	×	×	×				
- Negativní emoce	×		×	×	×		×
- Sebezpoznání			×	×	×	×	×
- Seberozvoj	×	×	×				
4c) Osamocení							
- Pozitivní aspekt	×	×	×	×	×	×	×
4d) Sny							
- Důležité	×	×	×	×	×	×	×
4e) Témata							
- Vztahy	×		×		×	×	×
- Minulost		×	×	×			×
- Budoucnost		×	×				
4f) Mimořádný zážitek							
- Zjevení			×	×	×		
- Zážitky synchronicity	×	×					
- Lucidní sny		×					×

Tab.č.4: Témata k výzkumné otázce č.4 Jaká je jejich subjektivní psychologická zkušenost?

	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7
5) Služby centra							
- Profesionální úroveň	×	×	×			×	×
- Vysoká úroveň				×	×		
5a) Návrhy							
- Spojené s ayahuascovou sesí	×				×		×
- Jiný způsob ukončení diety			×		×		
- Větší komfort		×	×			×	
5b) Vztah s psychoterapeutem							
- Velmi důležitý	×				×		
- Pomoc v procesu		×	×	×			×
- Dobrý vztah		×				×	
5c) Vztah s curanderos							
- Pozitivní		×	×	×	×		
- Vzdálenost	×					×	×

Tab.č.5: Témata k výzkumné otázce č.5. Jak účastníci vnímají servis centra Takiwasi v průběhu procesu?

11.3 Odpovědi na výzkumné otázky

V další části této kapitoly jsme převedli vytvořená témata z výše uvedené tabulky do narativní podoby. Vytvořená témata vznikla syntézou témat každého z participantů a hledáním témat nadřazených. Zde podle jednotlivých výzkumných otázek podáváme zprávu o zkušenosti všech participantů našeho výzkumu.

1) Jaký byl záměr zúčastnit se diety v centru Takiwasi?

První z výzkumných otázek se zaměřovala na důvod, proč se jedinci rozhodli absolvovat dietu v centru Takiwasi. Identifikovali jsme celkem 4 stěžejní témata. Jedno z nich, jež se objevovalo u všech z dotazovaných, jsme nazvali **sebepoznání a seberozvoj**. Dotazovaní uváděli, že se rozhodli absolvovat dietu se záměrem pracovat sami na sobě a hledat nové životní cesty. Vyhradit si čas a spolu s rostlinami a terapeutickým doprovodem se věnovat jistým traumatizujícím událostem svého života. Například D1 uvádí: *„Cítím se, že jsem v období dezorientace, ve kterém jediné na co se orientuji je profesní pozice... Ale uvědomil jsem si, že je mnoho věcí co mi chybí.“*

Mezi dotazovanými se také často vyskytoval **profesní záměr**, který je na dietu přiváděl. Jednalo se celkem o 4 jedince, kteří si přáli pracovat s tradiční amazonskou medicínou, či s ní již pracovali. Jedna z respondentek (D3) plánovala otevření obdobného centra jako je Takiwasi, které by se zaměřilo na léčbu s tradiční amazonskou medicínou. Další z dotazovaných (D4) zvažoval, zda se vydá cestou učení se na léčitele. *„Pro to abych se zeptal na něco konkrétního, co se mi ukázalo v roce 2012, na mém třetím pití ayahuasci, má to co dočinění s cestou šamana, řekněme, s cestou curandera.“* D6 se rozhodl přidat dietu v Takiwasi do svého již dlouhého seznamu diet. Sám má centrum, jež se věnuje léčbě s rostlinami a také pořádá diety. Na Takiwasi dostal dobré reference a rozhodl se, že si zkusí procesem diety v centru projít, aby získal inspiraci pro své zařízení. Poslední u koho se objevovalo téma profese, jako důvodu účastnit se diety byla D5, která doufala, že jí pobyt na dietě přinese odpovědi na otázky, kam se ve své kariéře dále směřovat.

Mezi odpověďmi, které jsme zaznamenali, se také vyskytlo téma, týkající se touhy po **spirituálním rozvoji**. Toto téma jsme identifikovali u dvou z dotazovaných. Jednalo se o vývoj spirituality, větší přiblížení a spojení se se světem spirituálním skrze proces s rostlinami.

Posledním identifikovaným tématem byl **zájem o rostliny**. O tomto tématu se vyjádřili celkem 4 dotazovaní. Můžeme zde identifikovat například u D1 zájem o rostliny, jež se u něho probudil po předchozí zkušenosti s pitím ayahuasci. D2 se zajímá o rostliny v rámci své profese, ale zkušenost s tradiční amazonskou medicínou nemá, a jelikož je to něco co ji láká, rozhodla se diety zúčastnit. Dalším kdo uvedl zájem o rostliny, jako jedním z motivů se diety účastnit byla D3, jenž má s užíváním rostlin zkušenosti a jedná se o styl terapeutické práce, který jí velmi zajímá. Posledním kdo se zmínil o zájmu o rostliny jako důvodu účastnit se diety je D5, která hovoří o chuti „*spojit se s přírodou, zemí a rostlinami.*“

2) Jak účastníci popisují svou zkušenost s dietou?

Během rozhovorů jsme se zaměřili, na zkušenost jedinců s dietou v centru Takiwasi. Zde popisujeme zkušenost obecně. V následujících výzkumných otázkách více cílíme na konkrétní aspekty diety. Zkušenost z pohledu našich respondentů bychom mohli označit jako **zkušenost pozitivní**. Například D5 uvádí: „*prožívala jsem dietu moc dobře, moc se mi líbila, v některých momentech to bylo náročné, to je ale jasné, je to amazonská dieta a není to procházka po venkově.*“ Všichni z našeho výzkumného souboru byli s dietou v centru spokojení, ačkoliv u mnohých se jednalo o proces, jenž nebyl v některých momentech snadný. U této výzkumné otázky jsme si celkem identifikovali osm témat, která charakterizují zkušenost s dietou.

Jedním ze stěžejních témat bychom mohli nazvat zkušenost spojenou se **sebepřijetím** a **sebepoznáním**. Do této kategorie jsme zahrnuli celkem čtyři z našich sedmi respondentů. Někteří z nich se při dietě zkontaktovali se svým vlastním stínem. Uvádíme zde například výpověď D5, jež toto tvrzení dokládá. „*Objevila jsem v sobě nenávisť, vztek, naštvaní a já se vždycky snažím tyto negativní pocity potlačovat.*“ Svou zkušenost s dietou hodnotí taktéž, jako zkušenost, která jim umožnila reflexi a poskytla jim čas, při kterém se

mohli soustředit pouze sami na sebe. Jedna z dotazovaných uvádí, že při dietě došlo k lepšímu sebepoznání a to například skrze sny.

U pěti respondentů jsme identifikovali prožitky, jež jsme označili jako prožitky **vyrovnanosti**. Při pobytu na dietě uváděli, že prožívali pocity klidu a úlevy. Zvýšila se jejich všímavost k okolnímu světu i k sobě samým. Dokázali se soustředit na okolní přírodu, zažívali pocity tady a teď. D3 popisuje, že se jí povedlo: „*uvolnit se z toho pocitu, musím udělat, musím chtít, musím produkovat, musím vytvářet, musím, musím.*“ U dalších z dotazovaných došlo například k uvědomění si, že jsme součástí přírody a všeho co nás obklopuje.

Ve zkušenosti našich respondentů byly často přítomné zážitky, které jsme označili jako **transcendentí - spirituální**. D1 se během diety povedlo dojít k duchovnímu usmíření díky ayahuascové sesi, kdy se zeptal, zda je ayahuasca bohem. Z jeho vyprávění se dozvídáme, že mu bylo zodpovězeno: „*Nazývají mě bohem, ale jsem bůh i nejsem bůh, jsem toto vše i nejsem toto vše.*“ Po tomto zážitku uvádí, že se mu podařilo dojít ke zklidnění v oblasti duchovní, ve které zažíval vnitřní rozpor. Dalším, kdo v průběhu diety zažil znovu spojení s vírou, byl D4. Uvádí, že se více spojil především s vírou křesťanskou. U dalších z dotazovaných (D3), můžeme uvažovat o zážitku transcendentálním, který líčí jako spojení se s ostatními dimenzemi. Transcendentální zkušeností můžeme označit i zážitek D5, která cítí, že jí byla během diety předaná zpráva, že by měla předat do světa, to co se jí dostalo během pobytu na dietě.

Ve vyprávění o své zkušenosti se často (konkrétně u pěti dotazovaných) objevil **odpočinek** jako jeden z důležitých aspektů diety. Odpočinkem bylo myšleno například odpojení se od okolního světa, od práce, možnost dopřát si pauzu, spánek. Například D7 říká: „*Spala jsem hodně, hodně jsem si odpočinula a dobře.*“ Většina z dotazovaných uvedla, že první dny na dietě většinu času prospali. Následujícím tématem, jež je spojeno s odpočinkem je **očista**, o které hovořili tři z našich respondentů. Hovoří jak o očistě tělesné psychické tak i spirituální. Například D3 uvádí, že cítila komplexní očistu a to: „*od látek, jasně, že od jídla, myšlenek i od emocí od lidí, od hluku.*“

Čtyři z našich dotazovaných popisují, že během diety **získali energii**. D1 zažil pocit energie během ayahuascového rituálu. Tento pocit síly, energie následně cítil během celého

procesu diety. Z vyprávění D2 se dozvídáme, že pro ni byla zkušenost s dietou zkušeností plnou energie. V průběhu rozhovoru, velmi často zdůrazňuje, jak mnoho energie zažila. D4 vnímá, že při dietě získal energii, kterou vnímá jako podporu v další životní etapě. D7 přisuzuje získání energie konkrétně užití rostliny koka.

Dalším tématem, se kterým jsme se setkali, bylo **napojení se na přírodu**, které prožívali tři z našich respondentů. D4 vnímá spojení se s přírodou, jako prostředek, kterým s ní komunikovaly rostliny. Příroda jí často manifestovala její dané psychické rozpoložení. V přírodě nalézala také aspekt, který jí přinášel hluboké zklidnění. Z rozhovoru s D3 bychom mohli interpretovat její napojení na přírodu, jako jistou inspiraci pro její život. Vnímala, že příroda má: *„perfektní pořádek a všechno co se právě děje, se děje pro to aby vše mělo jistý chod, jako že není větší cíl, než existovat.“*

Z interview jsme se dozvěděli od tří jedinců, že pro ně byl pobyt na dietě **intenzivní** zkušeností. Vnímáme, že se jednalo o proces, jenž *„šel do hloubky.“* A ze slov D5 se dozvídáme, že vnímá dietu jako jakýsi životní mezník. Dokládá to například toto tvrzení: *„Nyní pokud si můžu do svého života vzít alespoň malý kousek toho, co jsem zažila, můj život se naprosto změnil.“*

3) Jaký význam má pro dietující žívání rostlin?

Během diety užívá většinou každý z účastníků celkem pět rostlin. První rostlina je podávána při čtvrtěčném purgativním sezení, dále je to užití ayahuasci při páteční ceremonii a užívání takzvaných *plantas maestras* při pobytu na dietě, kdy bývají nejčastěji užívány dvě rostliny. V úterý je potom dán tabák. Jelikož je vždy ke každému z dietujících přistupováno podle jeho individuálních potřeb, mohou se tyto údaje lišit. V našem výzkumném vzorku například D2 nepila tabák.

V této části práce se nejprve zaměříme na to, jaký význam přisuzují respondenti užívání všech rostlin v průběhu diety. Zde je důležité zmínit, že všechny odpovědi zahrnují užívání rostlin na dietě- *plantas maestras*. Následně se zaměříme na zkušenost s konkrétními rostlinami.

Téměř většina (šest respondentů) se shodla, že užití rostlin v procesu diety je **fundamentálním** aspektem. Uvádějí, že si dietu bez užití rostlin nedokáží představit. Například D1 přisuzuje největší důležitost užití ayahuasci, D7 vnímá jako velmi důležité také užití tabáku v průběhu diety. Dále D2 vnímá rostliny jako průvodce celým procesem.

Užívání rostlin vnímali čtyři respondenti jako **náročné** a to jak **fyzicky** tak **psychicky**. Každý z respondentů hodnotil jako náročné užití rozdílných rostlin. Například jako fyzicky náročné hodnotí D2 purgativní sezení, kdy prožívala velkou bolest hlavy, která ji naprosto ochromila. D3 popisuje jako náročné užití tabáku během diety. Pití tabáku pro ni bylo náročné jak fyzicky - cítila slabost, nauzeu, tak psychicky: „*naštvala jsem se, cítila jsem se frustrovaná, začala jsem být hodně naštvaná.*“ Jako náročné byla hodnocena taktéž ayahuascová ceremonie (D5) a užívání plantas maestras (D3).

Rostliny během procesu diety vnímali jako **léčebné** D1, D2 a D3. D1 a D2 uvádí jako léčebnou ayahuascovou sesi a to jak ve fyzické tak psychické oblasti. D3 vnímá hlavně užití *plantas maestras* jako léčebné. „*Rostliny si najdou cestu do těla a tyto procesy, řekněme více organické, ve smyslu, že vstoupí přímo do těla a modifikují také emoce.*“ To, že rostliny umí **předávat své učení**, je základním předpokladem tradiční amazonské medicíny. S tímto zážitkem jsme se setkali u třech z dotazovaných. Předávání učení vnímali od primární a sekundární rostliny užívané během diety, ale také například D7 uvádí, že je pro něj velkým učitelem tabák.

O tom, že si **s rostlinou vytvořili vztah**, hovoří tři respondenti. Vnímali, že jim rostliny byly jakýmsi průvodcem v jejich procesu. Vztah s rostlinami popisuje například D7: „*Spojení s rostlinou může být po nějakou dobu, možná po celý život s ayahuascou a možná také s ostatními rostlinami.*“

Plantas maestras – rostliny učitelky

U rostlin učitelek – *plantas maestras* jsme registrovali dvě témata (ačkoliv jsou zahrnuty vždy alespoň u jednoho z dotazovaných v předchozích odpovědích o rostlinách obecně). Plantas maestras označovali dva z našich respondentů jako **průvodce** v jejich procesu. D7 uvádí: „*ushpa vnímám jako rostlinu, která mi dělala průvodce, v tom o co jsem ji prosila jako že o vzpomínky na mé rodiče a rodinu.*“ Čtyři z dotazovaných vnímali, že díky jejich

užití dochází ke **zvýšení prožitků**. Užití rostlin jim umožňovalo například, více se spojit se svými emocemi. Spojení se se spirituálním světem, díky rostlině koka popisuje D5.

Purgativní ceremonie

Při purgativní sesi dochází k očistě prostřednictvím zvracení, někdy také spojené s průjmem. Není tedy překvapující, že se všichni z našeho výzkumného vzorku vyjadřovali k **fyzickému efektu**. Pro D2, D3 a D4 byl purgativní rituál velmi fyzicky náročný. Například D3 uvádí: „*cítla jsem plný žaludek, začala jsem cítit hlavu, jako by se mi plnila a cítila jsem se špatně, cítila jsem se velmi nepohodlně.*“ Naopak jako snadnou hodnotí purgativní sesi D5 a D6. Což může být dáno například jejich předchozími zkušenostmi s užíváním rostlin. D6 vnímá „purgu“ jako: „*bylo to rychlé a bez námahy.*“

Purgativní sesi spatřují čtyři respondenti jako **efektivní**. Vnímají ji jako velmi účinnou metodu očisty. Ačkoliv například D3 prožívala velmi fyzicky náročnou purgativní sesi, zdála se jí efektivní a to jak pro tělo, tak pro mysl. D7 uvádí, že se mu: „*líbí jak fungovala.*“ Dalším tématem, které bychom mohli identifikovat, je pocit **uklidnění**, který se dostavil po skončení purgativní sese u tří z respondentů. Například D7 uvádí, že během ceremonie prožívala intenzivní emoce, ale že: „*se druhý den cítila moc dobře. Byla jsem klidná, cítila jsem se, nevím, jako kdybych odstranila vše, co jsem měla uvnitř a to se mi líbilo. Cítila jsem se více uvolněná a klidná.*“

Ayahuasca

Jelikož respondenti uvádějí nejvíce zážitků z ayahuascové ceremonie a často se k ní v průběhu hovoru vracejí, můžeme usuzovat, že pro ně byla tato část procesu ze všech nejvýznamnější. Efekt ayahuasci se dostavil u šesti ze sedmi dotazovaných. D7 popisuje, že během sese neměla žádné efekty. „*Neměla jsem řekněme žádný zjevný efekt i když, vždycky se říká stejně dochází k léčení.*“ V popisech zkušeností s ayahuascovou sesí jsme identifikovali celkem sedm stěžejních témat.

První téma jsme nazvali **silné emoční prožitky**, které prožívali čtyři z našich respondentů. Tři z nich uvádějí, že během ceremonie propukli v intenzivní pláč. Silné emoční prožitky byly vyvolané například vzpomínkami na dětství a zaměřením se na fungování vztahů s blízkými osobami. U D5 a D7 registrujeme převážně negativní pocity. U D5 to bylo

způsobené tím, že během sese ztratila kontrolu a poté měla velké výčitky, že rušila skupinu, od které se za své chování cítila souzená. D7, která neměla žádný hlubší efekt, prožívala naštvaní, jak na skupinu, která ji během ceremonie svými reakcemi vyděsila, tak sama na sebe, že efektu nedosáhla.

Transcendentální zážitek jsme identifikovali u třech z našich dotazovaných. Takovým prožitkem máme na mysli například dialog s ayahuascou o existenci Boha, jež během ceremonie prožil D1. Extatický zážitek zažila také D3, kdy vnímala, že vidí světlo a poté vidí malé bytosti, které jsou velmi šťastné. Posledním, kdo se o tomto typu zážitku vyjadřuje, je D5: *„Ayahuasca mi dovolí vstoupit do neviditelné roviny spirituálního světa, přestože má zkušenost byla složitá a komplikovaná, spojil jsem se s něčím, pro mě transcendentním.“*

Dva z našich respondentů během ayahuasové sese zažili **temnou část**. Při ceremonii byl D4 konfrontován se šílenstvím, zažíval pocity, při kterých myslel, že se zblázní. Nebyl schopen rozlišit, jestli je vše reálné, či se jedná o iluzi a pochyboval o existenci času. Podobnou zkušenost, má i D5, která během ayahuascového rituálu naprosto ztratila kontrolu. Během rituálu tři z našich respondentů měli zážitky, které jsme pojmenovali **regenerace**. Jednalo se o prožitky přílivu energie, léčení, prožívání pocitu klidu a vnitřní jednoty. D2 líčí svou zkušenost takto: *„Při pití (ayahuasci) jsem zažila moment, kdy jsem mohla regenerovat nebo vidět regeneraci každé části svého těla.“* D5 s D6 vnímali ayahuascovou sesi jako jakousi **anticipaci** toho co budou následně řešit během pobytu na dietě.

Při ayahuascové ceremonii bývá uváděn jako jedním z efektů **vize**. Ty zmínili čtyři respondenti. Jednalo se například o vize spojené s vlastní rodinou, vize ďábla, či vize různých barevných obrazců. Důležitým aspektem během ayahuascové sese se jeví zpívání **íkaros**, o kterých se zmínilo pět dotazovaných. Všichni z nich hodnotily íkaros jako pozitivní. Uvádí, že je během sese doprovázely. D4 vidí funkci íkaros v zesilování efektu ayahuasci.

Tabák

Ten během pobytu na dietě pili všichni kromě D2, která po své velmi intenzivní zkušenosti s rosa sisa s tabákem na doporučení curandera a psychoterapeuta pití tabáku vynechala. Tři z našich respondentů vnímají užití tabáku během diety jako **silné**. Intenzivnější myšleny, silné tělesné reakce, zesílení emočního prožívání a celkové zesílení efektu ostatních rostlin. Pro D5 bylo pití tabáku tak významné, že ho označuje následujícími slovy: „*Tabák mi udělal moc dobře, cítila jsem se jak znovuzrozená, jako kdyby mě ayahuasca zabila a tabák mi umožnil se znovuzrodit.*“ Stejně tak další tři z dotazovaných zmiňují ve svém prožitku s tabákem hlavně jeho **fyzický efekt**, který na ně jeho užití mělo. Uvádí, že cítili nauzeu. D3 popisuje například to, že se cítila tak slabá, že nebyla schopna ani vstát z postele. Dva respondenti uvedli, že po vypití tabáku se cítili více **spojeni se sebou a s přírodou**. D7 uvádí, že se po vypití tabáku: „*Cítila jsem se součástí přírody, cítila jsem se spojena, zapuštěna určitým způsobem v přírodě.*“

4) Jaká je jejich subjektivní psychologická zkušenost?

Téměř ve všech rozhovorech s respondenty můžeme vnímat, že se během diety dokázali **propojit s emocemi**. Jediný, kdo tvrdí, že se mu nepodařilo během diety na své emoce více naladit je D1. Z našeho pohledu vnímáme, že během diety prožíval výrazné emoce, které jen nebyl schopen rozpoznat. Prožívání **pozitivních emocí** jsme identifikovali u třech z respondentů. Jednalo se o prožitky posílnění, očisty. **Negativní emoce** prožívali čtyři účastníci. Zde se velmi lišilo, v jakých částech procesu byly dané emoce prožívány. Například D1 zažíval negativní pocity v průběhu diety, konkrétně cítil vztek. „*Cítil jsem vztek na ty mravence, stovky mravenců, kteří šli na kufr. Začal jsem je odstraňovat. Zatraceně, odejdi, cítil jsem ohromně moc vzteku.*“ D3 také během diety prožívala negativní pocity, které ji dovedly k prožití krize, během které chtěla z diety odstoupit. D5 prožívala pocity studu a viny, v průběhu ayahuascové sese. A D7 měla přítomné pocity naštvání během ayahuascové ceremonie a v průběhu diety se potýkala s tím, že si připadala jako egoista, kvůli tomu, že si „dovolila“ věnovat se sama sobě.

V průběhu diety prožilo celkem pět dotazovaných určité zážitky, které bychom mohli nazvat jako **sebepoznání**. K sebepoznání došla například D3 skrz sebereflexi. Pro D4 dieta: „*přinesla do mého vědomí mnoho věcí z mého nevědomí.*“ Stejně jako D6 byl schopen přivést do vědomí spoustu emocí, které dříve považoval za cizí. D5 uvádí, že během diety došlo k tomu, že rozbila svou masku a nechala vyjít na povrch negativní emoce, které v sobě po dlouhou dobu dusila. To ji umožnilo dospět k přijetí těchto emocí a následně k jejich transformaci. U D7 bychom mohli hovořit o procesu sebepoznání, který je spojen s jejím zpracováváním bolestivých událostí z její minulosti. Posledním tématem, které jsme identifikovali u třech z respondentů, se týká **seberozvoje**. D1 uvádí, že dokázal akceptovat sám sebe a ostatní jednotlivce. Z interview se dozvídáme, že: „*pro mě ostatní lidé, kteří nebojovali stejným způsobem jako já, jestli rozumíš...aa..ty nebojuješ dostatečně, nejsi chlap.*“ V průběhu diety si uvědomil, že to není nutnost bojovat stejným způsobem jako on a dokázal akceptovat jak ostatní, tak i sám sebe. U D2 vnímáme její seberozvoj v tom, že dokázala obnovit důvěru a to jak v sama v sebe, tak v ostatní a v život obecně. D3 na svém seberozvoji pracovala skrze momenty reflexe.

Nyní si uvedeme více specifické otázky, vztahující se k subjektivní psychologické zkušenosti našich participantů. Zabývali jsme se tím, jak vnímali faktor osamocení. Během pobytu na dietě jsou téměř v sociální izolaci, kdy je v průběhu pobytu přijde dvakrát navštívit jejich psychoterapeut a dále vidí třikrát denně curandera, který jim pouze předá rostliny. Všichni z dotazovaných osamocení během diety hodnotili jako **pozitivní aspekt**. Co se týká snů, všichni z našeho výzkumného souboru je považovali za **důležité**. Udávali například, že vnímali, že právě skrze sny s nimi komunikují rostliny, že se jim objevují důležitá témata, kterými se zabývali přes den a také, že pomocí snů jim dokáží více porozumět a že díky nim nalézají kontakt se svými emocemi. Odpovědi zde byly velmi různorodé, například D2 uváděla, že měla sny s jasným obsahem a D7 zažívala pravý opak, její sny měly velmi symbolický charakter. Během diety respondentům vystala určitá témata, na kterých pracovali. Jednalo se například o téma **vztahů**, kterými se na dietě zabývalo pět z dotazovaných. Jednalo se o vztahy s rodinnými příslušníky, s partnery a bývalými partnery. Dalším z identifikovaných témat byla **minulost**, tou se zabývali čtyři z respondentů, kteří se zabývali svým dětstvím. **Budoucnosti** se věnovali D2 a D3.

Mimořádný zážitek během pobytu na dietě uvedlo, že zažilo celkem šest ze sedmi respondentů. Někteří popisovali jisté **zjevení**. D3 měla pocit, že zahlédla nějakou bytost mezi stromy. Zážitky D4 a D5 měly blíže k pseudohalucinaci. D4 popisuje, že viděl květiny a slyšel je, jak zpívají, do toho slyšel hlas, který ho lákal, ať se s ním vydá někam na cestu. D5 se zjevil Buddha, který ji léčil a poté se jí zjevil šaman a slyšela jistý hlas, jenž jí říkal, že se jedná o jejího šamana. Jako další typ mimořádného zážitku bychom uvedli **zážitky synchronicity**, které na dietě prožili D1 a D2. D1 měl pocit spojení se svým mrtvým psem. Zahlédl světlušku, která se zrovna objevila v jeho *tambu*, když na svého psa myslel. D2 uvádí několik podobných zážitků, jako příklad si uvedme tento: když dočetla knihu, ve které je stěžejní postavou had, popisuje, že: „*probudím se a ráno vidím krásného černého hada, jak se na mě kouká.*“ Mimořádné zážitky, které byly uvedeny taktéž D2 ale i D7, se týkají **lucidních snů**, které obě během diety zažily.

5) Jak účastníci vnímají servis centra Takiwasi v průběhu procesu?

Poslední z výzkumných otázek se zaměřila na to, jak jsou vnímány služby centra Takiwasi v průběhu procesu diety. Všichni z našich respondentů se ve svých odpovědích shodovali na tom, že byli v průběhu procesu diety se službami centra spokojeni. Pět z nich je hodnotilo jako **profesionální** a dva se zmiňovali o tom, že centrum poskytuje služby, které mají **vysokou úroveň**. Například D6 hodnotí služby centra následovně: „*Zajištění diety bylo v pořádku ve všech aspektech. Administrativně vše v pořádku, také v tom jak nás přijali, ve způsobu získávání dat, ve způsobu platby, v dochvilnosti.*“ Mezi návrhy, které měli naši respondenti k průběhu diety, jsme identifikovali například **jiný způsob ukončení diety**. K tomu to se vyjádřili D3 a D5. Ukončení by si představovali pomalejší formou. Přišlo jim, že to byl příliš rychlý návrat z džungle přímo do města a zpátky do „běžného“ života. Návrh, se kterým se ztotožnili tři respondenti, se týkal **změny ayahuascové sese**. Konkrétně se jednalo o to, aby byly ceremonie pořádány v menším počtu, na tom se shodli D1 a D7. D7 také navrhovala, rozdělit účastníky ceremonie podle jejich zkušeností. Přání, aby se ceremonie uskutečňovaly v maloce, která je přímo na pozemku v džungli, uvedla D5. Další návrhy se týkají **většího komfortu**. Zmiňují se o tom D3, která by uvítala lepší matrace a D6 hovoří o lepší stravě během diety. „*Více bych hlídal stravu na dietě.*“

Tím konkrétně myslí více různých variant jídel. D4 se zmiňuje o tom, že by uvítala, kdyby měla možnost mít více informací o rostlinách, jež jsou užívané v průběhu diety.

Další z otázek se zaměřuje na vztah mezi účastníkem diety a jeho terapeutem. Ani u jednoho z participantů jsme se nesečkali s tím, že by hodnotili svůj vztah jinak než pozitivně. Jako **dobrý vztah**, byl vnímán D2 a D6. Pro D1 a D5 byl vztah s terapeutem **velmi důležitý**, mohli bychom ho nazvat až stěžejním aspektem celé diety. D5 hovoří o svém terapeutovi jako o: *„je to člověk velmi připravený, je velmi citlivý, zná velmi dobře lidské bytosti a také rostliny. Vždy mi řekl perfektní slova v perfektní chvíli.“* D2, D3, D4 a D7 viděli terapeutický doprovod jako významnou **pomoc v procesu**. Vztah s curanderos byl taktéž vnímán skrze pozitivně. Někteří uváděli, že cítili, že vztah nebyl vybudován a byla tam jistá **vzdálenost**. To odpovídá i celkové funkci curanderos v celém procesu. Jejich náplní práce není se s lidmi na dietě více sblížit, ale dobře zajistit celý proces s rostlinami. Někteří však hodnotili, že jejich vztah s curanderos byl velmi **pozitivní**.

12 Diskuze

Cílem diplomové práce bylo zjistit, jaká je zkušenost jedinců, účastnících se diety v centru Takiwasi. Zkoumání tohoto fenoménu předcházela autorčina vlastní zkušenost s dietou, kterou podstoupila v červenci 2017. S výzkumem začala v září téhož roku. Vlastní zkušenost vnímáme jako příležitost, jenž nám umožnila lépe pochopit a blíže se seznámit s celým procesem diety.

Kromě vlastní zkušenosti jsme také provedli rozhovory s curanderos pracujícími v centru, abychom o tématu získali co nejvíce informací. Uskutečnili jsme celkem tři rozhovory, které dohromady trvaly přes tři hodiny. Jednalo se o rozhovory s ředitelem centra, psychologem a curanderem Jaimem Torresem, psychoterapeutkou a curanderou Fabienne Bâcle. Taktéž jsme uskutečnili rozhovor se zakladatelem a prezidentem centra dr. Jacquesem Mabitem. Provedení rozhovorů vnímáme v procesu práce jako velmi přínosné. Měli jsme možnost zeptat se na informace, které nebylo možné dohledat. Vyslechli jsme si mnoho zajímavých informací od curanderos, kteří mají s tradiční amazonskou medicínou dlouholeté zkušenosti, jedná se tedy o odborníky „na slovo vzaté.“ Rozhovory obohatily nejen diplomovou práci, ale vnímáme, že byly i velkým osobním přínosem. Nejednalo se však pouze o rozhovory, které byly nahrávány, a v teoretické práci dále využívány. Po celou dobu studijní pracovní stáže v centru byli všichni pracovníci ochotni sdílet své zkušenosti a zodpovědět na jakékoliv zvědavé dotazy od jedné *gringa*⁶.

Diskuze k výsledkům

Z výsledků našeho výzkumu vyplývá, že se participantů rozhodli účastnit diety v centru Takiwasi se záměrem dojít k sebepoznání a seberozvoji. Chtěli pracovat sami na sobě, věnovat se traumatickým událostem, které v dětství prožili. Dalším tématem, které jsme jako důvod účastnit se diety identifikovali, byl spirituální rozvoj. Můžeme konstatovat, že s pomocí rostlin, které umožňují rozpomenout si na mnohé události, propojit se s emocemi, přírodou a spiritualitou, s pobytem v sociální izolaci a neméně důležitým terapeutickým doprovodem, se jedná o takřka ideální podmínky pro hlubokou

---

⁶ Gringo- termín označující cizince bílé pleti.

introspekci. Navíc jak uvádí Torres (nedat.), pobyt na dietě je vhodný k prohloubení kontaktu se sebou samým, přírodou, potlačené emoce přichází do vědomí, tělo je posíleno a očištěno.

Tyto námi zjištěné výsledky odpovídají i realizované studii, která zatím nebyla publikována. Ta popisuje motivaci osob účastnit se diety v centru Takiwasi. V tomto výzkumu bylo analyzováno 51 motivačních dopisů zájemců o diety. Shody jsme našli mezi těmito tématy: 23 osob popsalo, že motivem účastnit se diety byla touha po sebepoznání, 17 z nich uvedlo, že se jednalo o osobnostní seberozvoj a spirituální rozvoj označilo ve svém motivačním dopisu 12 osob (Politi et, al., nedat.). K obdobným výsledkům došla i Kavenská a Simonová (2014) ve studii, zabývající se zkušeností s rostlinou ayahuasca. V této práci se mimo jiné zaměřili, na motivaci se ceremonie účastnit. Došli k výsledkům, že jedním z důvodů, proč jedinci chtěli pít ayahuascu, bylo sebepoznání, zaměření se na své emoce a taktéž rozvoj spirituální. Ačkoliv se jedná o motivaci k účasti na ayahuasacové ceremonii, můžeme zde pozorovat podobné motivační tendence jako při účasti na dietě.

Zkušenost našich sedmi respondentů, bychom mohli pojmenovat jako intenzivní zážitek. Všichni z dotazovaných v rozhovoru hodnotili svou účast pozitivně, ačkoliv mnozí prožívali nelehké momenty. Zkušenost s dietou v mnoha aspektech naplnila původní očekávání účastníků. U respondentů došlo během diety k sebedpřijetí, sebepoznání a seberozvoji, skrz propojení se se svými emocemi, a to jak těmi pozitivními, tak i negativními. Participanti taktéž uváděli zkušenost se zážitky transcendentně – spirituálními. Dieta jim přinesla pocity vyrovnanosti, očisty a odpočinku. Očistu jako důležitý efekt diety identifikovali ve svých výzkumech například Jauregui, et al., (2011); Hagens & Lensky, (2012); Horák, (2013); Sanz-Biset & Cañiguera, (2011). Během diety se jim podařilo získat energii a napojit se na přírodu. Všichni z našeho výzkumného vzorku měli důležité sny. Na dietě se zabývali tématy, jež byla spojena s tím, jaké tvoří vztahy s ostatními lidmi, zabývali se také minulostí a budoucností. Osamocení, jež je neodmyslitelně spjata s pobytem na dietě, bylo všemi participanty vnímáno pozitivně. Sanz-Biset a Cañiguera (2011) ve svém výzkumu právě osamocení vnímali jako jeden z důležitých aspektů diety.

Téměř u všech respondentů (až na jednoho), jsme se setkali s druhy zážitků, které bychom mohli označit jako mimořádné. Jednalo se o zážitky, při kterých došlo k zjevení postav, spojení se s přírodou a lucidními sny. Tyto zážitky vnímá Bayer (2009) jako komunikaci rostliny, která se danému jedinci zjevuje a hovoří s ním. Měli bychom si uvědomit, že ač z našeho pohledu jsou popsány mimořádné zážitky přinejmenším velmi zvláštní, v kontextu tradiční amazonské medicíny, spojené s vírou v to, že rostlina má vlastní duši a může předávat učení, je tento typ zážitku běžný a bývá hodnocen pozitivně. To, že rostliny dokáží předávat své učení, vnímali i respondenti našeho výzkumu. O schopnosti rostlin předávat učení se zmiňují ve svých výzkumech například, Hagens a Lensky (2012) nebo Jauregui et al., (2011), kteří uvádí, že je učení předáváno skrze sny, vize a íkaros.

V procesu diety v centru Takiwasi jsou neodmyslitelnou součástí také purgativní sezení a ayahuascová sese. Až po těchto dvou aktivitách, se účastníci odebírají na dietu do džungle, kde pijí většinou dvě rostliny, zvané plantas maestras a jednou je jim také dán tabák. Samotné užití rostlin na dietě bylo hodnoceno jako fundamentální aspekt celého procesu, stejný závěr se potvrdil i ve výzkumu Sanz-Biset a Cañiguera (2011). I přes to že bylo užívání rostlin často prožíváno jako fyzicky i psychicky náročné, účastníci našeho výzkumu vnímali, že rostliny mají léčebný potenciál. Označení rostlin jako „doktorů“ ve své práci uvádí například Heaven a Charing (2006). Purgativní ceremoniál byl hodnocen jako efektivní. Po jeho skončení respondenti cítili pocity klidu. Prožívání purgativní sese našich respondentů se shoduje s výsledky z prací například Giove, (2002); Horák, (2013); Kavenská, (2013); Sanz-Biset & Cañiguera, (2012). Ti purgativní ceremonie hodnotí jako efektivní při očistě fyzické i psychické. V popisu purgativní sese jsme se setkali s velkými rozdíly v prožívání emocí. Někteří uváděli, že cítili pouze očistu fyzickou a jiní byli schopni zažívat i intenzivní emoce. Rozdíly mohou být způsobeny jak individuálními odlišnostmi, tak užitím rostliny, která vyvolává specifický efekt.

Nejvíce odpovědí od participantů našeho výzkumu jsme zaznamenali v otázce, která se týkala ayahuascové ceremonie. Té věnovali všichni z dotazovaných nejvíce času a také se k ní v mnoha částech rozhovoru vraceli. Při ceremonii zažívali silné emoční prožitky. U téměř všech participantů se dostavily předpokládané efekty. Jedna z účastnic však popisovala, že žádný efekt rostliny necítila. Silné emoční prožitky jako typické pro ayahuascovou ceremonii ve svých publikacích uvádí Heaven & Charing, (2006) a Giove,

(2016). Jednalo se o silné emoční prožitky spojené významnými vzpomínkami. U našich respondentů jsme také identifikovali zážitky, jež jsme nazvali temná část, při které došlo ke ztrátě kontaktu s realitou. K tomuto druhu zážitku při ayahuascových ceremoniích se vyjadřuje i Giove (2016), která strach ze ztráty kontroly uvádí jako často přítomný. Temná část během ceremonie, často vedla k dalším zážitkům, jež jsme nazvali jako transcendentní. Tyto zážitky respondenti popisovali jako přesáhnutí sebe samého, takzvanou kosmickou komunikaci a spojení se se spirituálním světem. Mnoho výzkumů Kavenská & Simonová, (2014); Santos et al., (2016); Giove, (2016); Heaven & Charing, (2006); Trichter (2010); Luna, (1986), transcendentální či spirituální zážitky při ayahuascových ceremoniích potvrzují. V průběhu sese někteří z našich respondentů popisují zážitky uzdravení a regenerace jak fyzické tak psychické, které ve své publikaci uvádí i Giove (2016). O léčebných účincích dále pojednává například Ventegodt a Kordova (2016). Giove (2016) zmiňuje, že při ceremonii jsou často přítomné vize. Ty prožívala i většina našich respondentů.

Poslední rostlinou, která je během procesu diety užívána, byl tabák. Den, kdy se užívá tabák, je považován za významný v průběhu diety, (Fabienne Bâcle, osobní sdělení, 18. 1. 2018). Toto tvrzení koresponduje i se zážitky našich respondentů, kteří užití tabáku hodnotili jako významné, často se cítili více propojení s přírodou a vnímali, že se nacházejí „více v procesu“.

Výzkumy autorů (Hagens & Lensky, 2016; Horák, 2013; Graňa, 2009; Delgado, 2008; Jauregui et al., 2011), došly k závěrům, že dieta spojená s užíváním plantas maestras umožňuje seberozvoj a hlubší sebeuvědomění, má dopad na vztah k vnějšímu světu, sbližuje s přírodou a se spiritualitou, umožňuje nalezení životního smyslu a setkání se s posvátnem. Můžeme konstatovat, že se tyto výzkumy shodují s prožitky našich respondentů.

Poslední, čemu jsme se v našem výzkumu věnovali, bylo to, jakým způsobem jsou účastníky diety vnímány služby centra. Všichni účastníci byli s poskytnutými službami spokojeni. Vnímali je jako profesionální a na vysoké úrovni. Návrhy, které měli, se týkaly změny ukončení diety, organizace ayahuascové sese a zajištění většího komfortu v průběhu diety. Všichni dotazovaní hodnotili svůj vztah s terapeutem kladně. Vnímali jej

jako pomoc v průběhu celého procesu, což se shoduje s tvrzením ředitele centra J. Torresem (osobní sdělení, 15. 11. 2017), který vnímá právě terapeutický doprovod v procesu jako stěžejní. V porovnání s ostatními centry, Takiwasi věnuje velkou pozornost terapeutickému aspektu. Pracovníci centra si jsou vědomi, že během diety dochází k psychicky náročným situacím, kdy je často „dietující“ konfrontován se situacemi, které by bez terapeutické podpory jen stěží zvládal.

Dietu můžeme vnímat jako způsob, který umožňuje dosáhnouti sebepoznání, vede k seberozvoji a kontaktu se spiritualitou. Měli bychom ale mít na paměti, že je to proces, který může být za nesprávných podmínek velmi nebezpečný a může dojít až k nenávratnému poškození psychiky člověka. Toto bychom rádi zmínili především v souvislosti se zvýšeným užíváním ayahuasci v České republice.

Limity

Mezi rizika výzkumu zahrnujeme vlastní zkušenost autorky, která mohla vést například k nevědomým tendencím při tvorbě dat, vnímat jedincovu zkušenost s dietou skrze vlastní prožitky. Tohoto rizika si byla autorka vědoma a snažila se během rozhovorů zachovat neutralitu. Před provedením prvního rozhovoru se věnovala sebereflexi a sama si nejprve zažila roli respondenta.

V prvotních fázích výzkumu pro nás bylo téma velmi těžko uchopitelné. V jeho bližším pochopení nám bránily kulturní odlišnosti, které jsou již na první pohled velmi znatelné. Trvalo nám delší dobu si uvědomit, že některá témata jsou brána jako samozřejmost a proto o nich není možné získat více informací. Další, co vnímáme jako obtížné, bylo zachytit téma tak komplexní, jako je tradiční amazonská medicína s tisíciletou tradicí a s množstvím nám neznámých rostlin. Pro západní druh medicíny je běžné, že jsou znalosti předávány písemně. Naopak v tradiční amazonské medicíně jsou vědomosti zprostředkovány skrze rostliny, a tak o některých tématech existuje pouze omezené množství literatury. Jedná o informace, které jsou slovy nesdělitelné. Všech těchto aspektů jsme si byli vědomi. Vnímáme, že pro autorku bylo velkou výhodou být v centru po dobu osmi měsíců a tím se moci stát pozorovatelem celého procesu a mít možnost se s prostředím blíže seznámit. Snažili jsme se do daného tématu hlouběji proniknout. Věříme, že nám v tom osobní zkušenost byla velkým přínosem.

Jako hlavní limity práce vnímáme to, že nebyl uskutečněn první rozhovor před provedením diety. První rozhovor by mohl lépe zachytit motivaci účastnit se procesu. Tuto informaci jsme zjišťovali až zpětně, což mohlo vést ke zkreslení informací. Při provádění rozhovorů, někdy autorka narážela na jazykovou bariéru. Jednalo se například o rozdíl v různých slovních obratech napříč Latinskou Amerikou. Aby autorka získala ucelené informace, nebála se případně respondentů doptat. Během rozhovorů jsme také vnímali to, že některé zkušenosti s tímto druhem medicíny jsou slovy těžko popsatelné. Jsme si ale vědomi, v souladu s tvrzením Schultse a Hofmanna (2000), že se jedná o skutečnost, typickou pro změněné stavy vědomí. Ačkoliv bylo někdy složité o svých zkušenostech mluvit, v závěru rozhovoru se vyjádřilo celkem pět respondentů k uskutečněnému rozhovoru jako ke způsobu, jak si zrekapitulovat celý průběh diety a za tuto možnost byli vděční. Všichni pak hodnotili jako velmi přínosné získání audio nahrávky a přepsaného rozhovoru.

Uvědomujeme si, že se naši respondenti v mnohém lišili. Patrný je například rozdíl ve zkušenostech s rostlinami. Podmínkou pro zařazení se do výzkumu byla první zkušenost s dietou v centru Takiwasi. Zkušenost s rostlinami mimo centrum však nebylo překážkou. Přesto si myslíme, že i když v našem výzkumném vzorku byli jedinci, kteří měli více zkušeností s rostlinami i ti kteří jich měli méně, jsou odpovědi na výzkumné otázky relevantní. Měli bychom brát také v potaz, že každý z účastníků měl v procesu diety jiné rostliny, což se mohlo odrazit v konkrétních prožitcích. Každému z účastníků je dána specifická rostlina s ohledem na jeho motivaci, rozhovor s psychologem a purgativní sesi. Vychází se z předpokladu, že každá rostlina je „specialistou“ na určité téma.

Další, co narušuje homogenitu vzorku, je národnostní složení participantů, které jsme do výzkumu zařadili. Jedná se o jedince z Jižní Ameriky, Střední Ameriky a Evropy. Uvědomujeme si, že kulturní kontext těchto jedinců je rozlišný, ačkoliv vnímáme, že právě kulturní diverzita je to, co je pro centrum Takiwasi tak typické. Náš výzkumný vzorek byl téměř gendrově vyvážený, mezi našimi respondenty byly 4 ženy a 3 muži. Vnámáme, že je vhodné se také zamyslet, zda náš soubor nebyl něčím specifický a čím se naši respondenti lišili od většinové populace. Výsledky by mohly být zkresleny například tím, že v našem vzorku převažovali psychologové (celkem 5 ze 7). Mohli bychom se zamyslet, zda právě psychologové nemají větší potřebu introspekce a touhu po seberozvoji, zda nejsou ve

svém vyjadřování zvyklí používat pojmy, jako je propojení se se svými emocemi, práce na sobě, což mohlo zajisté ovlivnit naše výsledky.

Uvědomujeme si, že výsledky naší studie nejsou zobecnitelné. Tím, že se jedná o kvalitativní typ výzkumu, není to ani předpokladem studie. Zaměřili jsme se spíše na hloubkový popis specifické zkušenosti sedmi účastníků diety a snažili jsme se co nejvíce pochopit a interpretovat jejich zkušenost s dietou. Jsme si vědomi také toho, že jsou výsledky ovlivněny taktéž výzkumníkovým pohledem na celý proces. Toto však metoda IPA nevyvrací a uvádí, že jak respondent, tak výzkumník tvoří daná data (Pietkiewicz & Smith, 2012).

Využití práce

Již jsme se v průběhu této práce mnohokrát zmínili, že téma diet, je na poli vědy zatím oproti hojně prozkoumané ayahuasce stále v pozadí. I přes to, že jí je v tradiční amazonské medicíně připisována velká důležitost. Naší prací bychom rádi přispěli k zvýšení povědomí o této metodě. Přečtení práce bychom mohli doporučit lidem, kteří by rádi zažili podobnou zkušenost na „vlastní kůži.“ Věříme, že po jejím přečtení získají o tradiční amazonské medicíně, konkrétně o metodě diet, hlubší znalosti. Práci bychom také rádi adresovali těm, kteří již jisté zkušenosti s tradiční amazonskou medicínou mají a rádi se dozvěděli více o zážitcích druhých lidí. Práce by mohla posloužit i jako zpětná vazba pro centrum Takiwasi, které tím získá ucelený přehled o zkušenostech jejich klientů. Ti se také vyjadřují k službám a přichází se zajímavými návrhy.

Další výzkum

Za zajímavé se nám jeví dále zkoumat dopad diety po jejím ukončení. S našimi respondenty jsme po třech měsících realizovali interview, ve kterém jsme se zaměřili na to, jaký dopad má dieta v každodenním životě a zda jedinci zaznamenávají změny v oblasti bio-psycho-sociálně-spirituální. Další, co by mohlo být přínosné zkoumat, jsou jedinci, kteří se na diety do centra opakovaně vrací. Zaměřit se na to, jaká je jejich motivace účastnit se diet opakovaně. Jak jsme se již zmínili, tradiční amazonská medicína vychází z předpokladů, že každá z rostlin plantas maestras má specifické účinky. Výzkumná studie by se mohla zabývat tím, zda zkušenosti odpovídají předpokládanému efektu rostliny.

Zajisté by také stálo za to, věnovat se výzkumu diet v různých centrech a zjistit, v čem se zkušenosti jedinců s dietami liší. Jelikož se diety provádí například i v Evropě (víme o centrech, které diety realizují například ve Španělsku, Portugalsku či Itálii), bylo by přínosné výzkum směřovat i na tato místa. V neposlední řadě si myslíme, že je důležité se zaměřit také na možnosti, které nám nabízí prostředí České republiky. Vnímáme, že jsme zemí s bohatou léčitelskou historií. Věříme, že v brzké době se dieta stane čím dál více zkoumanou metodou.

13 Závěry

Výsledky výzkumu nám umožnily blíže poznat zkušenost sedmi jedinců, kteří se prvně účastnili diety v centru Takiwasi. Zjistili jsme, jaký byl jejich záměr pro účast na dietě, jak tuto zkušenost prožívali, jaký význam pro naše respondenty mělo užívání rostlin, jaká je jejich subjektivní psychologická zkušenost a jak vnímají servis centra Takiwasi.

Participantů našeho výzkumu se rozhodli účastnit se diety z následujících motivů:

- Touha po sebepoznání, seberozvoji a rozvoji spirituálním. Zaměření na profesní růst (Takiwasi, jako inspirace pro vlastní centrum, účast na dietě jako možnost zamyslet se, kam ve své kariéře dále směřovat). V neposlední řadě uváděli jako důvod účasti na dietě zájem o rostliny.

Svou zkušenost s dietou popisovali jako:

- Intenzivní zkušenost, při které došlo k sebepřijetí, sebepoznání a napojení se na přírodu. Dietu vnímali jako možnost odpočinku a očisty. Uvádí, že získali energii, cítili se vyrovnaní. Často popisovali svou zkušenost jako transcendentně – spirituální. Během diety se dokázali propojit se svými emocemi (jak těmi pozitivními, tak negativními).

Rostliny na dietě vnímali jako:

- Fundamentální, jejich užívání pro ně někdy bylo náročné a to jak fyzicky, tak psychicky. Přisuzovali jim léčebný potenciál a vnímali, že jim rostliny předávaly učení.

Servis centra Takiwasi se jim zdál:

- Profesionální, hodnotili, že nabízené služby mají vysokou úroveň. Terapeut pro ně byl pomocí v procesu. Vnímali ho pozitivně, stejně jako vztah s curanderos, ačkoliv někteří vztah hodnotili spíše jako vzdálený. Návrhy, které pro centrum měli, se vztahovaly ke změně struktury ayahuascové sese, ukončení diety a zajištění většího komfortu.

14 Souhrn

Diplomová práce se zaměřuje na zkušenost s dietou - jednou z léčebných metod tradiční amazonské medicíny. Práce vznikla se záměrem rozšířit povědomí o dietě, jako o významném nástroji amazonského léčitelství. Cílem bylo popsat zkušenosti účastníků diety v centru Takiwasi. Práci jsme rozdělili na dvě části.

V první části práce se věnujeme teoretickému ukotvení tématu. Popisujeme tradiční amazonskou medicínu. Abychom lépe pochopili celý léčitelský systém, vysvětlili jsme si, jakým způsobem je v tradiční amazonské medicíně nahlíženo na lidskou bytost. Vycházeli jsme z publikací od Giove (2016); Horák (2013); Delgado (2008). V této kapitole jsme se také snažili popsat osobu zodpovědnou za léčebný proces – léčitele nazývaného curandera či šamana. Shrnuli jsme poznatky autorů (Germán Zaluaga, 1997; Jauregui et al., 2011; Luna, 1986). Curanderos užívají kromě rostlin také jako léčebný nástroj takzvané íkaros zpěvy - ty využívají převážně k léčebným účelům (Giove, 1993; Luna 1986; Bustos, 2006).

Následně jsme si popsali v této kapitole dva druhy rostlin. První skupina je tvořena rostlinami, jejichž užití slouží k očistě. Ty se využívají při purgativních ceremoniích (Giove, 2002; Kavenská, 2013; Sanz-Biset a Cañigüeral 2012). Druhá skupina rostlin se nazývá plantas maestras neboli rostliny učitelky, ty jsou využívány v procesu diety. Slouží k seberozvoji, sebeuvědomění, lepšímu porozumění vnějšího světa, sblížení se s přírodou, spiritualitou, zvyšují energii, umožňují očistu spirituální, mentální a fyzickou. Jsou schopny s příjemcem komunikovat, protože se věří, že mají vlastního ducha (Delgado, 2008; Jauregui 2011). V poslední části této kapitoly se dostáváme k obecnému popisu diet, jež jsou zatím na poli vědy málo známy (Giove, 2002; Berlowitz et al. 2017). Diety jsou využívány k uzdravování fyzických nemocí, slouží jako přechodový rituál, příprava před tělesnou námahou. Jsou využívány jako terapeutická metoda, nebo je absolvují jedinci, kteří aspirují na pozici léčitele (Jauregui et al, 2011; Sanz- Biset & Cañigüeral, 2011). Dieta obnáší pití rostlin učitelek, pobyt v pralese v sociální izolaci. Je nutné dodržovat mnohé omezení, jedná se například o jídelní restrikce a sexuální abstinenci. Porušení pravidel diety může být velmi nebezpečné (Bayer, 2009; Heaven & Charing, 2006, Luna, 1986).

Pokračovali jsme kapitolou, která se zabývá změněnými stavy vědomí. Ty jsme nejdříve obecně popsali, blíže jsme uvedli holotropní dýchání a látku LSD. Následně jsme se zaměřili na popis některých z rostlin, které tyto stavy navozují. Vycházeli jsme z děl například těchto autorů (Grof, 2007; Miovský, 1996; Schultes & Hofmann; 2000, Stafford, 1997). Na halucinogenní rostliny jsme navázali kapitolou, jež se věnovala ayahuasce. Nejprve jsme se věnovali výzkumům, které se zabývají efektem ayahuasci (Osório et al., 2015; Domínguez-Clavé et al., 2016; Lister & Prickett, 2012). Uvedli jsme také chemické složení nápoje ayahuasca, vycházeli jsme například ze studií autorů (Domínguez-Clavé et al., 2016). Zmínili jsme její využití v rámci rituálu a popsali jsme ayahuascovou ceremonii. Čerpali jsme například z těchto autorů (Ventegodt & Kordova, 2016; Mabita et al., 1992; Labate & Cavnar, 2010).

V následující kapitole jsme se zaměřili na centrum Takiwasi. Začali jsme obecným popisem centra. Poté jsme se věnovali pořádání diet v Takiwasi, podmínkám pro přijetí na dietu, jednotlivým fázím celého procesu – purgativní sezení včetně rostlin, které užívali respondenti výzkumu. Zabývali jsme se také průběhem ayahuascové ceremonie a rostlinami užívanými na dietě, s bližší charakteristikou těch, které byly dány participantům výzkumu. Následně jsme se věnovali pobytu na dietě (v osamocení v džungli) a poté neméně důležité fázi po skončení diety, takzvané post dietě. V poslední části této kapitoly jsme uvedli statistické údaje o dietách v Takiwasi. V této kapitole jsme vycházeli z následujících zdrojů: Škrabáková (2013); Labate (2009); Mabit (2004). Poslední kapitola, tvoří přechod mezi částí teoretickou a praktickou a zabývá se dosavadními výzkumy diet (Sanz-Biset & Cañigüeral, 2011; Graña 2009; Berlowitz et al. 2017).

Cílem diplomové práce bylo zjistit, jak popisují svou zkušenost účastníci diety v centru Takiwasi. Stanovili jsme si čtyři výzkumné otázky. První z nich se týkala záměru realizovat dietu, dále popisu zkušenosti s dietou, významu rostlin v procesu a subjektivní psychologické zkušenosti. Poslední otázka se zabývala tím, jak jedinci vnímají služby centra Takiwasi v procesu diety. Výzkum jsme provedli pomocí kvalitativní metody IPA (interpretativní fenomenologická analýza). Data byla tvořena prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů. Ty se uskutečnily v období září až listopad 2017. Podmínkou pro zařazení do výzkumného vzorku byla první zkušenost s dietou v centru Takiwasi, znalost anglického či španělského jazyka a provedení rozhovoru nejpozději

týden po ukončení diety. Potenciální zájemce o náš výzkum jsme oslovovali před zahájením diety. Výzkumný soubor byl tvořen 7 respondenty. Jednalo se o 4 ženy a 3 muže, ti pocházeli z Kolumbie, Argentiny, Chile, Mexika a Itálie. Průměrný věk byl 40.1, nejmladšímu participantovi bylo 36 let a nejstaršímu 54. Interview trvala v průměru 88 minut. Všechny rozhovory jsme přepsaly a analyzovaly pomocí metody IPA. Provedli jsme analýzu každého z participantů, nejprve jsme začali kazuistickým popisem a následně jsme odpovědi strukturovali podle výzkumných otázek. Jednotlivá témata jsme dále analyzovali a přešli jsme k odpovědím na výzkumné otázky.

Z výsledků rozhovoru vyplývá, že záměr účastnit se diety byl dán především touhou po sebepoznání, seberozvoji a rozvoji spirituálním. Dalším uvedeným důvodem byl profesní růst (inspirace v Takiwasi, pro své vlastní zařízení, či nalezení odpovědi, kam se dál ve své kariéře ubírat). Posledním identifikovaným tématem byl zájem o rostliny. Zkušenost respondenti hodnotili jako intenzivní zážitek, při kterém dospěli k sebepřijetí, sebepoznání a vyrovnanosti. Dopad diety byl znatelný i v oblasti transcendentně – spirituální. Participantů uváděli, že dieta pro ně byla možností odpočinku, očisty, kdy načerpali energii a napojili se na přírodu. Rostliny v průběhu procesu vnímali jako fundamentální, užití pro ně bylo náročné (jak fyzicky, tak psychicky), vnímali jejich léčebný potenciál a cítili, že skrz navázání vztahu s rostlinami je jim předáváno učení. Purgativní sezení vnímali jako efektivní s následným pocitem uklidnění. Patrně nejvýznamnější rostlinou v procesu pro ně byla ayahuasca. Až na jednoho z participantů cítili všichni určitý efekt. Popisovali silné emoční prožitky, během sese se ocitli v takzvané temné části. Uváděli transcendentální zážitky a také pocit tělesné i duševní regenerace. Témata z ayahuascové sese vnímali jako anticipaci diety. Většina z našeho výzkumného vzorku měla během pití ayahuasci vize, taktéž téměř většina se zmínila o íkaros jako důležitém aspektu ceremonie. Rostliny na dietě (plantas maestras) byly vnímány jako průvodce procesem a prostředek ke zvýšení prožitků. Tabák, který pili během diety, se jim jevil jako silný. U většiny se dostavil fyzický efekt, po jeho vypití se cítili více spojení se sebou a s přírodou. Dietující uváděli, že se dokázali propojit se svými emocemi, jak pozitivními, tak těmi negativními. Téměř všichni z respondentů měli během diety mimořádný zážitek. Služby centra hodnotili jako profesionální a na vysoké úrovni. Vztah s terapeutem byl považován za dobrý a důležitý, s curanderos byl hodnocen pozitivně, ačkoliv někteří

vnímali, že mezi nimi panuje jistá vzdálenost. Návrhy, které respondenti měli se týkaly: ayahuascové sese, většího komfortu a způsobu ukončení diety. Námi uvedené výsledky se shodují s výsledky například v těchto studiích Politi et, al., (nedat); Kavenská a Simonová (2014); Jauregui, et al., (2011); Hagens a Lensky, (2012); Sanz-Biset & Cañiguera, (2011).

Uvědomujeme si, že ačkoliv jsme se snažili mít co nejvíce homogenní vzorek, respondenti se lišili ve zkušenostech s užitím rostlin. Dalším faktorem, který měl dopad na homogenitu vzorku, bylo to, že se jednalo o osoby, z různých částí světa - šlo o jedince s různým kulturním kontextem. Při zpravování tématu jsme si byli vědomi, že se jedná o zkušenost, která je slovy jen velmi těžce přenositelná, což odpovídá zkušenostem s halucinogeny obecně (Schultes & Hofman, 2000). Z praktického hlediska věříme, že se jedná o práci, která slouží k lepšímu pochopení procesu diet, jako jedné z terapeutických metod. Tím, že se jedná o zatím nepříliš probádané téma, které se však těší čím dál větší oblibě, doufáme, že bude sloužit jako inspirace pro další výzkumy. Přínos práce taktéž vidíme v propojení mnoha zdrojů ze zahraniční literatury (jak ve španělském, tak anglickém jazyce), obohaceno o nepublikované rozhory odborníků v tomto oboru. Další výzkumy by bylo vhodné směřovat na efektivitu této metody a zkoumat její dopad na život po delším časovém odstupu.

Seznam použitých zdrojů a literatury

1. *Acerca del Retiro Dieta en Takiwasi*. (Nepublikovaný dokument). Tarapoto: Takiwasi.
2. Balcar, K. (1991). *Úvod do studia psychologie*. Chrudim: MACH.
3. Berlowitz, I., Ghasarian, C., Walt, H., Mendive, F., Alvarado, V., & Martin-Soelch, C. (2017). Conceptions and practices of an integrative treatment for substance use disorders involving Amazonian medicine: traditional healer's perspectives. *Revista Brasileira De Psiquiatria* (Sao Paulo, Brazil: 1999), 0. doi:10.1590/1516-4446-2016-2117.
4. Beyer, S. (2009). *Singing to the plants a guide to mestizo shamanism in the upper amazon*. Nové Mexiko: University of New Mexico Press.
5. Brierley, D. I., & Davidson, C. (2012). Developments in harmine pharmacology--implications for ayahuasca use and drug-dependence treatment. *Progress In Neuro-Psychopharmacology & Biological Psychiatry*, 39(2), 263-272. doi:10.1016/j.pnpbp.2012.06.001.
6. Bussmann, R. W., & Sharon, D. (2006). Traditional medicinal plant use in Northern Peru: tracking two thousand years of healing culture. *Journal Of Ethnobiology And Ethnomedicine*, 247.
7. Bustos, S. (2006). The house that sings: the therapeutic use of icaros at Takiwasi. Shaman's drum: *A Journal od experiential shamanism and spiritual healing*, 73, 33-39.
8. Česká televize (15. prosince 2017). Horizont. Získáno 27. února 2018. Z <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10316155327-horizont-ct24/217411058051215/>.
9. Čermák, I., Kostínková, J. (2013). *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Brno: MUNI Press.
10. Delgado Lopéz, J. (2008). *Plantas maestras. Guía de uso de enteógenos*. Alcorón: Infoprint. S. L.

11. Domínguez-Clavé, E., Soler, J., Elices, M., Pascual, J. C., Álvarez, E., de la Fuente Revenga, M., & ... Riba, J. (2016). Ayahuasca: Pharmacology, neuroscience and therapeutic potential. *Brain Research Bulletin*, 126(Part 1), 89-101. doi:10.1016/j.brainresbull.2016.03.002.
12. Dos Santos, R. G. (2013). Safety and side effects of ayahuasca in humans- an overview focusing on developmental toxicology. *Journal Of Psychoactive Drugs*, 45(1), 68-78.
13. Dos Santos, R. G., Osório, F. L., Crippa, J. S., & Hallak, J. C. (2016). Antidepressive and anxiolytic effects of ayahuasca: a systematic literature review of animal and human studies. *Revista Brasileira De Psiquiatria* (Sao Paulo, Brazil: 1999), 38(1), 65-72. doi:10.1590/1516-4446-2015-1701.
14. Ferjenčík, J. (2010). *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: jak zkoumat lidskou duši*. Praha: Portál.
15. Germán Zuluaga, R. (1997). El chamanismo y los sistemas médicos indígenas de la amazonia. Una mirada a la evolución y su papel actual frente a los problemas de salud. *Revista Takiwasi*, 5, 115-125.
16. Giove, R. (1993). Acerca del „Icaro“ o Canto Shamanico. *Revista Takiwasi*, 2, 7-27.
17. Giove, R. (1996). Materia, el ikaro de la „M“. *Revista Takiwasi*, 4, 7-15.
18. Giove, R. (2002). *La liana de los muertos al rescate de la vida*. Tarapoto: Takiwasi.
19. Giove, R. (2012). Ayahuasca, pasado, presente y perspectivas. In: *Pueblo Continence*, 23(1), 82-85.
20. Giove, R. (2016). *Ritual del ayahuasca. Patrimonio cultural de la Nación*. Moyobamba: Gráfica Gárate S.A.C.
21. Graña, D. L. (2009, June). La „dieta“ o retiro terapéutico en la selva, en el protocolo del centro Takiwasi. In: *Congreso internacional “Medicinas tradicionales, interculturalidad y salud mental”*. Tarapoto, Peru.
22. Grof, S. (2007). *Nové perspektivy v psychiatrii a psychologii*. Praha: Moraviapress.

23. Grof, S. (2007). *Psychologie budoucnosti. Poznatky a poučení z moderního výzkumu vědomí*. Praha: Argo.
24. Hagens, B., & Lansky, S. (2012). Personal report: Significance of community in an ayahuasca jungle dieta. *Anthropology Of Consciousness*, 23(1), 103-109. doi:10.1111/j.1556-3537.2012.01059.x.
25. Handl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
26. Heaven, R., & Charing, H. G. (2006). *Plant spirit shamanism. Traditional techniques for healing the soul*. Vermont: Destiny Books.
27. Homem, V., Claudio, A. L. (Producenti) & Zahlten, Ch., D'Aguri, R. (Režiséři). (2015). *Takiwasi house of healing [Film]*. CTA v Centro Técnico Audiovisual.
28. Horák, M. (2010). Případ Takiwasi- Koncept tradiční domorodé medicíny peruánské Amazonie. *AntropoWebzin*, 2, 101-107.
29. Horák, M. (2013). *Dům, kde se zpívá. Rehabilitace drogově závislých tradiční domorodou medicínou peruánské Amazonie*. Brno: Mendelova univerzita.
30. Horák, M. (2017). *Ayahuasca v České republice*. Brno: Mendelova univerzita.
31. Jauregui, X., Clavo, Z. M., Jovel, E. M., & Pardo-de-Santayana, M. (2011). "Plantas con madre": plants that teach and guide in the shamanic initiation process in the East-Central Peruvian Amazon. *Journal Of Ethnopharmacology*, 134(3), 739-752. doi:10.1016/j.jep.2011.01.042.
32. Kavenská, V. (2013). *Tradiční medicína Jižní Ameriky a její využití v psychoterapii*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
33. Kavenská, V., & Simonová, H. (2014). Zkušenost s halucinogenní rostlinou ayahuasca v kontextu šamanského rituálu. *Anthropologia Integra*, 5 (1), 1–13.
34. Labate, B. C. (2010). Conference review: Notes on the "International congress of traditional medicine, interculturality, and mental health," Takiwasi Center, Tarapoto, Peru, June 7–10, 2009. In: *Anthropology of Consicosness*, 21, 30-46.

35. Labate, B. C., & Cavnar, C. (2011). The expansion of the field of research on ayahuasca: some reflections about the ayahuasca track at the 2010 MAPS "Psychedelic science in the 21st century" conference. *The international journal on drug policy*, 22(2), 174-178. doi:10.1016/j.drugpo.2010.09.002.
36. Liester, M. B., & Prickett, J. I. (2012). Hypotheses regarding the mechanisms of ayahuasca in the treatment of addictions. *Journal of psychoactive drugs*, 44(3), 200-208.
37. Luna, L. E. (1986). *Vegetalismo. Shamanism among the mestizo population of the Peruvian Amazon*. Stockcolm: Almqvist & Wiksell Inernational.
38. Mabit, J., Campos, J., & Arce, J. (1992). Consideraciones acerca del brebaje ayahuasca y perspectivas terapéuticas. *Revista Peruana de neuro-psiquiatría*, 2, 118-131. doi: 10.20453/rnp.v55i21281.
39. Mabit, J. (1993). Ceremonia ritual de la Yawer Panga. In *Conferencia inicialmente presentada al VII Congreso internacional de medicina tradicional y folklórica, Mérida, Mexico*. Získáno 21. února 2018 z www.takiwasi.com.
40. Mabit, J. (1994). Plantas psicoactivas peruanas: remedio o veneno? In *Conferencia droga y medio ambiente, Paříž, Francie*. Získáno 22.2.201 z www.takiwasi.com.
41. Mabit, J. (2001). *The session of ayahuasca in Takiwasi: concepts, advices, and recommendations*: Nепublikovaný dokument.
42. Mabit, J. (2001). Uso ritualizado de plantas psicoactivas de la Amazonia en el tratamiento de toxicómanos: 7 años de experiencias en el Centro Takiwasi. In *Addictions 2000+1, Challenges and opportunities for a new millenium*. International scientific conference of ISAM, Izrael.
43. Mabit, J. (2004). Articulación de las medicinas tradicionales y occidentales: El reto de la voherencia. In *Conferencia sobre políticas y experiencias en salud e interculturalidad, Quito, Ekvádor*. Získáno 22. února 2018 z www.takiwasi.com.
44. Masters, R. & Houstonová, J. (2004). *Druhy psychedelické zkušenosti*. Praha: DharmaGai a Maťa.

45. McKeenn, T. (1998). *Návrat archaismu*. Praha: DharmaGaia.
46. Milza, A. (nedat.). *La dieta- sobre la medicina tradicional Amazonica*. Interní filmový dokument centra Takiwasi.
47. Miovksý, M. (1996). *LSD a jiné halucinogeny*. Brno: Podané ruce.
48. Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing.
49. Orel, M., Facová, V., a kol. (2009). *Člověk, jeho mozek a svět*. Praha: Grada Publishing.
50. Osório, F. L., Sanches, R. F., Macedo, L. R., Santos, R. d., Maia-de-Oliveira, J. P., Wichert-Ana, L., & ... Hallak, J. E. (2015). Antidepressant effects of a single dose of ayahuasca in patients with recurrent depression: a preliminary report. *Revista Brasileira De Psiquiatria* (Sao Paulo, Brazil: 1999), 37(1), 13-20. doi:10.1590/1516-4446-2014-1496.
51. Pietkiewicz, I., & Smith, J. (2014). A practical guide to using Interpretive phenomenological analysis in qualitative research psychology. *Czasopismo Psychologiczne-Psychological Journal*, 20, 7–14.
52. Politi, M., Saucedo Rojas, G., Rumlerová, T., Marcus, O., Torres, J. R., Mabit, J. *Shamanic diet as emerging complementary therapy from traditional Amazonian medicine. Data from Takiwasi center, a Peruvian therapeutic community*. Nепublikovaná studie.
53. Sanz-Biset, J., Campos-de-la-Cruz, J., Epiquién-Rivera, M. A., & Cañigüeral, S. (2009). A first survey on the medicinal plants of the Chazuta valley (Peruvian Amazon). *Journal Of Ethnopharmacology*, 122(2), 333-362. doi:10.1016/j.jep.2008.12.009.
54. Sanz-Biset, J., & Cañigüeral, S. (2011). Plant use in the medicinal practices known as "strict diets" in Chazuta valley (Peruvian Amazon). *Journal Of Ethnopharmacology*, 137(1), 271-288. doi:10.1016/j.jep.2011.05.021.
55. Sanz-Biset, J., & Cañigüeral, S. (2013). Plants as medicinal stressors, the case of depurative practices in Chazuta valley (Peruvian Amazonia). *Journal Of Ethnopharmacology*, 145(1), 67-76. doi:10.1016/j.jep.2012.09.053.

56. Schultes, R. E., & Hofman, A. (2000). *Rostliny bohů: magická síla psychoaktivních rostlin: s atlasem rostlin*. Praha: Volvox Globator.
57. Stafford, P. (1997). *Encyklopedie psychedelických látek*. Praha: Volvox Globator.
58. Škrabáková, L. (2013). *Zdraví z pralesa. Léčivé rostliny Amazonie*. Praha: Eminent.
59. Smith, J., & Osborn, M. (2008). *Qualitative psychology. A practical guide to research methods*. Trowbridge: Cromwell Press.
60. Centrum Takiwasi (17. února 2018). Získáno z: www.takiwasi.com.
61. Torres, J. R. (nedat.). *Transmisión del conocimiento medico tradicional*. Získáno 20.2.2018 z www.takiwasi.com.
62. Torres, J. R. (1998). Acerca de la planta maestra: vehículo de intrsopcción. In *Memorias del segundo foro internacional sobre espiritualidad indígena (58-62)*. Tarapoto.
63. Torres, J. R. (2016). *Consejos para el periodo de post retiro/dieta*. Nепublikovaný dokument.
64. Torres, J. R. (2016). *Sobre las plantas vomitativas en Takiwasi*. Nепublikovaný dokument.
65. Trichter, S. (2010). Ayahuasca beyond the amazon the benefits and risks of a spreading tradition. *Journal Of Transpersonal Psychology*, 42 (2), 131-148.
66. Ventegodt, S. & Kordova, P. (2016). Contemporary strategies in Peru for medical use of hallucinogenic tea Ayahuasca containing DMT: In search of the optimal strategy for the use of medical hallucinogens. *J Altern Med Res* 8 (4): 455-470.
67. WHO (2000). General Guidelines for methodologies on research and evaluation of traditional medicine [Electronic version]. Geneve: WHO.

Přílohy

- Příloha 1   Abstrakt diplomové práce
- Příloha 2   Abstract of Thesis
- Příloha 3   Tabulky s tématy každého z participantů výzkumu
- Příloha 4   Přepis rozhovoru D1

Příloha 1   Abstrakt diplomové práce

Název práce: Osobní zkušenost účastníků diety – léčebné metody tradiční amazonské medicíny v centru Takiwasi

Autor práce: Bc. Tereza Rumlerová

Vedoucí práce: PhDr. Olga Pechová, Ph.D.

Počet stran a znaků: 123 stran, 236 732 znaků

Počet příloh: 4

Počet titulů použité literatury: 67

Abstrakt (800–1200 zn.): V tradiční amazonské medicíně je dieta stěžejní metodou, na poli vědy zatím moc známá není. V této práci se zaměřujeme na zkušenost účastníků diety v centru Takiwasi. Jejich motivaci účastnit se diety, zkušenosti s dietou, významu rostlin v procesu, subjektivní psychologické zkušenosti, hodnocení služeb centra. V teoretické části popisujeme tradiční amazonskou medicínu, změněné stavy vědomí, Ayahuasca, Takiwasi a dosavadní výzkumy, na toto téma. Výzkumný soubor se skládal ze 7 respondentů, 4 ženy a 3 muži. Data byla získána prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů, které jsme analyzovali kvalitativní metodou IPA. Zjistili jsme, že důvod realizovat dietu je touhou po sebepoznání, seberozvoji a rozvoji spirituálním, zájem o rostliny a profesní realizace. Zkušenost pro ně byla intenzivní, dosáhli sebepřijetí, sebepoznání, vyrovnanosti, odpočinku a očisty. Získali energii, napojili se na přírodu a došlo k prohloubení spirituality. Rostliny byly v procesu fundamentální, jejich užívání náročné, s léčebným potenciálem a schopností předat učení, skrze navázání vztahu s rostlinou. Během diety se většina dokázala propojit s emocemi. Služby centra hodnotí jako profesionální.

Klíčová slova: Tradiční amazonská medicína, dieta, Takiwasi, Ayahuasca, rostliny učitelky

Příloha 2   Abstract of Thesis

Title: The personal experience of diet participants- a traditional Amazonian medicine's healing method in Takiwasi Centre

Author: Bc. Tereza Rumlerová

Supervisor: PhDr. Olga Pechová, Ph.D.

Number of pages and characters: 123 pages, 236 732 characters

Number of appendices: 4

Number of references: 67

Abstract (800–1200 characters): Diet is a well-known healing method in traditional Amazonian medicine, however it is not well known at the scientific circles. The aim of this thesis is to explore the experience of the participants of diet at the Takiwasi centre. The motivation behind their participation, experience during the diet, significance of using plants in the process, subjective psychological experiences and evaluating the centre's services. In the theoretical part the thesis describes a traditional Amazonian medicine, changed states of consciousness, Ayahuasca, Takiwasi and current research on the subject. The research sample consists of 7 participants – 4 women and 3 men. The data was obtained by semi-structured interviews which were later analysed by qualitative IPA method. We found that the reason to undertake the diet was a desire to self-discovery, self and spiritual development, interest in plants and professional realization. The experience was an intensive one the participants achieved self-acceptance, self-discovery, mental balance, rest and cleansing. They gained energy, connected with nature and got closer to faith. Plants were fundamental in the process, using them was difficult with healing potential and ability to pass on learning through establishing a relationship with plants. During the diet most of the participants were able to connect with their emotions. They rate the centre's services as professional.

Key words: traditional amazonian medicine, diet, Takiwasi, ayahuasca, teachers plants

Příloha 3 Tabulky s tématy každého z participantů výzkumu

	D1
1) Záměr realizovat dietu:	
- osobnostní rozvoj	3.71, 3.75, 3.75, 4.124, 4.125, 4.132
- zájem o psychologii	3.72, 3.79, 3.87, 3.88
- zájem o rostliny	3.85, 3.88
2) Zkušenost s dietou:	
- přítomnost fyziologických potřeb	3.102,
- absence efektu rostlin	3.105, 5.173
- negativní pocity (externí aspekty)	4.108, 4.113, 4.122, 4.125
2a) Co vnímá jako důležité na dietě:	
- odpočinek	4.140
- odpojení se	5.146
2b) Význam diety:	
- očista	5.175, 5.177
- duchovní smíření	6.181, 6.127, 6.205, 7.227
3) Rostliny na dietě (ushpa washa sanango+mucura)	
- necítil efekt	7.232, 7.238, 10.331,
- očista	7.240
3a) Purga	
- efekt na fyzické úrovni	10.321, 10.322
3b) Ayahuasca	
- důležitost	7.246
- léčebný potenciál na osobnostní úrovni	8.256, 8.263, 8.268, 8.278
- důležitost íkaros	7.249, 8.254
- pocit energie	8.284, 8.279
- vize hada	8.287, 8.286
3c) Tabák	
- důležitý	10.339
- efekt na fyzické úrovni	10.342
- jasnost	10.345
4) Psychologická úroveň	
- vztek	11.362, 11.366, 11.377
- bez propojení se s emocemi	13.446
- přítomný	13.448
- pocit síly	9.308
- akceptace sebe samého i ostatních	9.310
4a) to důležité na psychologické úrovni	
- neidentifikuje	11.382
4b) Čas	
- potřeba mít kontrolu	12.392, 394
4c) Osamocení	
- pozitivní aspekt	12.400
4d) Sny	
- s členy rodiny	12.403
- erotické	12.403
- sebe samého	12.411
4e) Témata	
- nic	13.422
4f) Mimořádný zážitek	
- symbolická zpráva	13.431
5) Služby centra	
- profesionální	13.450, 14.475
- propojení léčitelství a západní medicíny	13.451
5a) Návrhy	
- možnost pokračovat s procesem	14.481, 14.485
- sese s méně lidmi	15.507
5b) Vztah s psychoterapeutem	
- důležitý (hodnotí pozitivně)	14.495, 15.507
5c) Vztah s curanderos	
- vzdálenost	15.503

Tab.č.6: Tabulka s tématy D1

	D2
1) Záměr realizovat dietu:	
- osobnostní rozvoj	4.112, 4.121
- restrukturační	4.126, 4.129
- zájem o rostliny	4.139
2) Zkušenost s dietou:	
- zkušenost plná energie	9.347, 13.531
- ucelený proces (purga, ayahuasca, dieta)	5.169
- spojení se s přírodou	10.366, 12.483, 13.508, 14.599, 19.842
- vnitřní soulad	13.531, 16.664, 18.797
- získání síly	13.504, 13.521, 25.1132
2a) Co vnímá jako důležité na dietě:	
- vnitřní soulad / nabytí sebedůvěry=vnitřní soulad	12.481, 12.483, 13.545, / 12.471, 12.473,
- získání síly	13.545
- ayahuascu	12.468
- sny	14.588
- zážitky synchronicity	14.600, 14.603
2b) Význam diety:	
- pauza	14.557
- spojení se s přírodou	14.558
3) Rostliny na dietě (bobinzana+ koka)	
- vnitřní soulad (klid, jasnost)	12.496, 18.797
- napojení na emoce	15.649
- průvodce procesem	15.630
- energie	18.802
3a) Purga	
- fyzicky náročná	5.176, 6.198
- hodnotí pozitivně	5.173, 7.251, 8.273, 8.277, 16.675
- pocit zklidnění	6.215, 6.222, 7.236, 7.246, 7.251
3b) Ayahuasca	
- energie	8.287, 8.291, 9.317, 16.682, 17.722
- léčebná	8.290, 9.318, 16.701
- pocit vnitřní jednoty	17.716, 17.728, 17.733, 18.802
- íkaros pozitivní aspekt	17.746, 17.749, 28.1308
3c) Tabák	
- nepila	8.271
4) Psychologická úroveň	
- propojení s emocemi	20.904, 21.943
- zážitky synchronicity	21.926, 21.950, 23.1023
- očista	24.1082, 24.1085
4a) to důležité na psychologické úrovni	
- obnovení důvěry	23.1053, 23.1055, 24.1065
4b) Čas	
- ubíhal přirozeně	25.1120, 25.1127
4c) Osamocení	
- pozitivní aspekt	25.1158
4d) Sny	
- lucidní	13.151
- s jasným obsahem	13.514, 27.1230
4e) Témata	
- vytyčení si hranic	21.930, 21.942, 23.1050, 24.1064
- minulost	24.1089
- budoucnost	24.1043
4f) Mimořádný zážitek	
- zážitky synchronicity	26.1176, 26.1200
- napojení na přírodu	26.1187
- zvýšená tělesná percepce	26.1205, 27.1216, 27.1222
5) Služby centra	
- profesionální	27.1236, 27.1238
5a) Návrhy	
- bulletin o rostlinách	27.1248
5b) Vztah s psychoterapeutem	
- pomoc v procesu	21.940, 21.911
- dobrý vztah	28.1297
- málo kontaktu	28.1287
5c) Vztah s curanderos	
- skvělý	28.1299

Tab.č 7.: Tabulka s tématy D2

	D3
1) Záměr realizovat dietu:	
Terapeutický proces	2.58; 3.110
- rozvoj spirituality	2.62
- zájem o rostliny	2.58
- profesní	2.67; 2.72
2) Zkušenost s dietou: plná polarit	
- transcendentální	3.105
- krize	3.108; 12.473; 12.481; 12.485; 16.664
- překonání krize (vymyšlení plánu, uklidnění, pocit důvěry)	14.553; 14.581; 15.593; 15.602; 15.609; 15.620
- vyčerpanost	10.384; 12.488; 16.649; 16.659
- očista	16.636; 19.755
- tady a teď	17.705; 18.710
2a) Co vnímá jako důležité na dietě:	
- reflexi	10.408; 18.744
- spojení se s přírodou	11.427; 16.627; 17.683; 18.713; 19.763
- sebezpečí	19.756; 19.769
2b) Význam diety:	
- užívání rostlin	20.791
3) Rostliny na dietě (koka+ ajo sachá)	
- léčebné	17.651; 20.803; 20.820; 22.887; 22.900; 22.916
- předávají učení	20.811
- obtížné	10.395; 16.652
3a) Purga (rosa sisas s tabákem)	
- náročná (psychicky i fyzicky)	4.125; 4.144; 5.175; 5.59
- uvolnění	5.165; 5.173
- efektivní	21.387; 21.848; 21.851
3b) Ayahuasca	
- vztahy	5.182; 6.208
- temná část	7.257; 7.262; 7.268; 8.287; 8.325; 9.328; 9.333; 9.336
- extatický zážitek	9.341; 9.355; 9.359; 9.365; 9.379
- íkaros-doprovod v procesu	7.276; 8.289
3c) Tabák	
- silný	12.746
- zpočátku příjemné	11.446
- náročné (psychicky i fyzicky)	11.453; 11.456; 12.495
4) Psychologická úroveň polarizace	
- pozitivní pocity	10.404; 23.946; 23.950
- negativní pocity (vztek, naštvaní, frustrace, úzkost, strach ze ztráty)	12.466; 13.501; 13.506; 13.515; 14.552; 15.616
4a) to důležité na psychologické úrovni	
- sebereflexe	10.408; 18.744; 24.966
4b) Čas	
- ubíhal pomalu	24.971
- potřeba orientace	24.971; 24.976; 24.990
4c) Osamocení	
- pozitivní aspekt	25.1005; 25.1008
4d) Sny	
- zvýšená snová činnost	25.1018
- s jasným obsahem	10.400; 16.662; 25.1013; 25.1014
4e) Témata	
- vztahy	25.1025; 25.1028
- práce	25.1027
- minulost	25.1031
- budoucnost	25.1028
4f) Mimořádný zážitek	
- není si jistá, možná vidina nadpřirozené bytosti	26.1037
5) Služby centra	
- profesionální	26.1050; 26.1064
5a) Návrhy	
- pozvolné ukončení diety	27.1084; 27.1102
- lepší vybavení	26.1058
5b) Vztah s psychoterapeutem	
- pomoc v procesu	26.1065; 26.1067
5c) Vztah s curanderos	
- velmi pozitivní	27.1075; 27.1077; 27.1078

Tab.č 8: Tabulka s tématy D3

	D4
1) Záměr realizovat dietu:	
- Asimilace předchozích zkušeností s rostlinami	2.62; 3.79
- Profesní (aspirace stát se šamanem)	3.91; 28.1109
- Očista	4.111; 4.122
2) Zkušenost s dietou:	
- Intenzivní	19.726
- Reflexe	19.738; 20.771
- Strach	19.716; 19.719; 27.1087; 27.1096
- Odpočinek	19.737; 20.762
- Klid	27.1085
- Energie	31.1227
2a) Co vnímá jako důležité na dietě:	
- Splnit si sen	29.1145; 29.1182
- Konfrontace se svým stínem	29.1161; 29.1180; 30.1206
- Očista	29.1179; 30.1210; 23.1287
- Učení od rostlin	29.1181
2b) Význam diety:	
- Prohloubení víry	30.1218; 30.1221
3) Rostliny na dietě (ajo sachachuchuwasha)	
- Fundamentální	31.1240; 31.1244
- Spojení	31.1254; 31.1260
3a) Purga (yawer panga)	
- fyzicky náročná	5.183; 7.253; 7.257
- očista (fyzická+psychická)	F- 6.191; 6.217; 7.234; 7.258; 32.1293; 32.1299, - 6.194; 6.204; 6.212
- lekce pokory	7.229; 7.237
3b) Ayahuasca	
- víze	12.455; 13.462; 13.466; 13.462; 13.497
- energie	12.435; 12.492
- pocit zbláznění se (úlek, strach, zmatení reality,	13.476; 13.478; 13.482; 14.527; 16.593; 13.480; 14.514; 16.597; 16.607; 14.499; 16.598; 13.481; 14.522; 14.513; 14.525; 15.549
- hledání pomoci	15.552; 15.537; 15.572; 15.575; 16.594; 17.637
- fáze klidu	17.645; 17.647
- transcendentální zážitek	32.1301; 33.1307
- íkaros-zesílení efektu	12.454; 17.651
3c) Tabák	
- silný	23.903; 23.905; 23.911; 23.911; 27.1086
- spojení s přírodou	23.921; 24.953
- zážitek exorcizace	25.966; 26.1023; 26.1025; 26.1039; 26.1041
- intenzivní emoční prožitky	24.924; 24.925; 24.932; 24.937; 24.946; 24.952; 26.1042; 26.1048;
4) Psychologická úroveň	
- přivedení nevědomých obsahů do vědomí	33.1325; 33.1342
4a) to důležité na psychologické úrovni	
- poznání vlastního stínu	33.1345
4b) Čas	
- má svůj vlastní běh	34.1391; 34.1365; 34.1382; 34.1388
4c) Osamocení	
- posílení	35.1410; 35.1421
4d) Sny	
- intenzivní	20.772; 35.1428
- o rostlinách	20.777; 28.1096; 35.1428
4e) Témata	
- šílenství	36.1458
- šamanismus	36.1469
- dětství	36.1772
4f) Mimořádný zážitek	
- vstup energie do těla	21.811
- pseudoalucinace	22.839; 22.843; 22.850; 24.953; 37.1481; 22.863
5) Služby centra	
- vysoká úroveň	37.1512; 37.1514; 38.1516; 38.1519
5a) Návrhy	
- zaměřit se více na výzkum	38.1533
- více terapeutického doprovodu	39.1560; 39.1568; 38.1573
5b) Vztah s psychoterapeutem	
- pomoc v procesu	39.1559
5c) Vztah s curanderos	
- skvělý	39.1575; 39.1585

Tab.č.9: Tabulka s tématy D4

	D5
1) Záměr realizovat dietu:	
- Sebepoznání	2.61
- Profesní rozvoj	2.66
- Spirituální rozvoj	3.69
- Spojení se s přírodou	2.63
2) Zkušenost s dietou:	
- Pocit štěstí z možnosti absolvovat dietu	4.110; 4.113; 4.116; 4.128
- Sebepoznání	4.114; 5.169
- Znamení, že má předávat dál	7.216; 8.256; 8.258; 8.263; 8.267
- Konfrontace s vlastním stínem	11.368
2a) Co vnímá jako důležité na dietě:	
- Terapeutický doprovod	9.294; 9.297
- Samotu	9.311
2b) Význam diety:	
- Životní mezník	7.235; 7.245; 9.324
- Kontakt se spiritualitou	9.322
- Učení od rostlin	9.322
3) Rostliny na dietě (ajo sachá+koka)	
- Fundamentální	10.332
- Učení	10.349; 13.444
- Léčení	13.444
- Pomáhají spojit se spirituálním světem	14.488
3a) Purga (verbena)	
- Snadná	10.364; 10.349; 10.352
- Pracovala skrz sen	10.352
3b) Ayahuasca	
- Nejnáročnější	4.12; 5.162
- Ztráta kontroly	5.140
- Stud	5.154; 12.433; 12.437
- Vína	5.145
- Odsouzení	5.158; 5.160
- Příprava na dietu	12.427
3c) Tabák	
- Pozitivní	5.178; 13.450; 13.540; 13.455
- Znovuzrození	5.17; 13.541
- Zesílení efektu rostlin	13.453
4) Psychologická úroveň	
- Rozbití masky	13.463
- Osobnostní transformace	13.464
4a) to důležité na psychologické úrovni	
- - Dát průchod negativním emocím	13.463
4b) Čas	
- Ubíhal rychle	15.519; 15.521; 15.523
4c) Osamocení	
- pozitivní	14.496; 14.595
4d) Sny	
- mnoho snů	5.166; 14.497
- mocné nástroje	6.148; 6.206; 11.377; 14.485
4e) Témata	
- spojení s přírodou	15.529
- práce s negativními emocemi	5.148; 15.526; 15.528; 15.529; 15.566
- rodina	15.533; 15.587; 15.539
4f) Mimořádný zážitek	
- pseudohalucinace	6.182; 6.193; 15.549; 16.570
5) Služby centra	
- vysoce kvalitní	4.117; 4.120; 17.589
5a) Návrhy	
- ceremonie v pralese	17.590
- rituál na uzavření diety	17.603
5b) Vztah s psychoterapeutem	
- fundamentální	17.619
5c) Vztah s curanderos	
- důvěra	18.623

Tab.č.10: Tabulka s tématy D5

	D6
1) Záměr realizovat dietu:	2.52; 2.68
- Osobnostní rozvoj	
- Profesní rozvoj	2.53; 2.65; 2.68
2) Zkušenost s dietou:	
- Nalezení vnitřního štěstí	4.135
- Silná	4.138
- Kontakt s bolestí	4.135
- Odpočinek	9.303
2a) Co vnímá jako důležité na dietě:	
- Zpracování bolesti z dětství	4.135; 4.140; 5.174
- Pocit úlevy	5.185; 5.187
2b) Význam diety:	
- Přivedení nevědomých obsahů do vědomí	5.171; 6.193
3) Rostliny na dietě (ushpa washa sanango+koka)	
- Fundamentální	6.204; 7.253
- Energie	5.162
- Spojení s emocemi	4.146
3a) Purga (verbena)	
- Snadná	6.210; 6.213
- Efektivní	6.211
3b) Ayahuasca	
- Anticipace diety	6.219; 6.223
- Ukázala konflikty	7.230
- Řešení	7.234
3c) Tabák	
- Fundamentální	8.262
- Učitel	7.256
4) Psychologická úroveň	
- Sebetřýznitel	8.274; 8.293
4a) to důležité na psychologické úrovni	
- Spojení se se emocemi	4.146; 8.277
4b) Čas	
- Užíval si ho	8.291
4c) Osamocení	
- Pozitivní	10.332
4d) Sny	
- Reflexe	10.344; 10.384
4e) Témata	
- Vztahy	10.355
4f) Mimořádný zážitek	
- Neměl	11.380
5) Služby centra	
- Profesionální	11.392; 11.396
5a) Návrhy	
- Lepší strava	12.402
5b) Vztah s psychoterapeutem	
- spokojený	12.418
5c) Vztah s curanderos	
- nebyl vybudován	13.443

Tab.č.11: Tabulka s tématy D6

	D7
1) Záměr realizovat dietu:	
- Zpracování minulosti	2.44; 2.54; 5.180
- Zájem o rostliny	2.46; 2.57
2) Zkušenost s dietou:	
- Odpočinek	3.111; 4.122; 12.458; 13.473
- Pozitivní	3.110
2a) Co vnímá jako důležité na dietě:	
- Soustředění se na sebe	5.170; 5.174; 5.186
2b) Význam diety:	
- Zvýšení všímavosti	6.208; 6.234; 7.236; 7.239
- Napojení na přírodu	6.208; 6.211; 6.216; 6.234; 7.245
3) Rostliny na dietě (ushpa washa sanango+mucura)	
- Emočně významné vzpomínky	7.256; 13.503; 7.262; 7.263; 10.368
- Průvodce	10.368; 10.371
- Protekce	10.377
3a) Purga (sauco)	
- Uvolnění emocí	2.65; 2.68; 8.294
- Klid	2.69; 2.72
- Skvělá metoda	8.290
3b) Ayahuasca	2.73; 9.349
- Ovlivněna skupinou	
- Strach	3.82; 3.86; 3.90; 9.350; 10.354; 16.612
- Necítla efekt	3.78; 3.81; 3.88; 3.103
- Naštvaní	3.104; 16.612
- Koncentrace na íkaros	3.102; 16.630
3c) Tabák	11.398; 11.400
- Nausea	
- Silný	10.387
- Velká změna	10.383; 10.385; 10.393
- Neklid	4.125; 4.131; 4.140; 11.394
- Strach	4.126; 11.397
4) Psychologická úroveň	
- Neklid	12.438
- Egoismus	12.433
4a) To důležité na psychologické úrovni	
- Strach	11.412; 11.424; 12.437
4b) Čas	
- Věnovat se sobě	5.183
4c) Osamocení	
- Introspekce	12.442; 12.450
4d) Sny	7.260; 13.477; 14.418
- Se členy rodiny	
- Nejasné obsahy	13.478; 13.484
- Kontakt s emocemi	13.491
4e) Témata	
- Dětství	14.539
- Rodina	14.540
4f) Mimořádný zážitek	
- Lucidní sen	14.511
5) Služby centra	
- Bezpečný	15.555; 15.565; 15.567
- Profesionální	15.593
5a) Návrhy	
- Změna strukturu ayahuascové sese	17.641; 17.645
5b) Vztah s psychoterapeutem	
- Důvěra	16.593
5c) Vztah s curanderos	
- Nebyl vybudován	16.609; 16.624

Tab.č.12: Tabulka s tématy D7

Příloha 4   Přepis rozhovoru D1

Dobrá, je v pořádku, když budu nahrávat tenhle rozhovor? Chtěla bych Vás ujistit, že toto interview není spojené s Takiwasi a nebudu šířit tyto informace mezi terapeuty a ani dalším osobám z Takiwasi. Pro účely výzkumu změním vaše jméno, takže nikdo nebude vědět, že jste mi toto řekl právě vy.

Super.

Můžete mi důvěřovat.

Moc děkuji.

Já děkuji Vám. Tento výzkum, jak jsem Vám již mnohokrát zmínila a také jak je uvedeno v dokumentu s informacemi, který jsem vám poskytla. Má..vyžaduje dvě interview. Toto první, ve kterém se zaměřuji na proces vaši diety, vaši zkušenost, která je ještě velmi čerstvá. Je to teprve jeden den, ne?

Ano.

To je neuvěřitelné, pouze den. Následně bych ráda udělala další interview po třech měsících od diety. Takže teď máme září a další interview bychom mohli udělat přes Skype v prosinci.

Super.

A co dál říci. Tento rozhovor, tento výzkum je zaměřený na dietu v centru Takiwasi. Je důležité uvést, co zahrnuje dieta v centru Takiwasi. Protože každý curandero vnímá dietu, trochu rozdílně. Ale v Takiwasi jak uvádí Dr. Jaime a ostatní, dieta začíná s purgou, dieta začíná ve čtvrtek. Takže když budeme mluvit o vaši zkušenosti s dietou, je to také purga, ayahuasca, to vše je v dietě zahrnuto. Je to od čtvrtku od purgy, také Ayahuascová sese a když jste nahoře v tambo. Toto všechno je proces diety v centru Takiwasi. Protože výzkum je o dietě v centru Takiwasi.

Hm..

Toto je důležité zdůraznit. A také bych Vám ráda řekla něco víc o cílech toho výzkumu. Ráda bych věděla, zkoumala, zkušenost...jak prožívá člověk svou zkušenost s dietou v centru Takiwasi. Také bych ráda zjistila jaký je dopad této diety po třech měsících. Zda má dieta nějaký dopad. Něco co vidíte dnes, můžete za tři měsíce vidět trochu odlišně. Proto tyto dvě interview, jedna nyní a druhá po třech měsících.

Perfektní.

A trochu více o interview. Můžeme je rozdělit do čtyř oblastí víceméně, není to striktní rozdělení. Je to otevřený rozhovor, zajímá mě, vše, co je vaše zkušenost. Otázky, které mám připravené, můžeme rozdělit do různých oblastí: zkušenost obecně, další oblast je více zaměřená na rostliny, které se užívají a třetí oblast se zaměřuje na psychologickou úroveň, sny, čas, emoce. A poslední část je o centru Takiwasi o jeho službách, o tom co nabízí. Dobrá, to je vše o výzkumu.

Super.

Je vám vše jasné?

Ano.

Nějaká otázka, nejasnost?

Ne.

Vše jasné? Než začneme se samotným rozhovorem, mám několik ideografických otázek. Kolik je Vám let?

Je mi 38 let.

Už jste mi řekl něco o vaší profesi, ale můžete ještě jednou?

Jsem strojní inženýr. Pracuji jako konzultant pro australskou firmu v oblasti mechaniky a strukturalizace v týmu inženýrů, specializované na podzemní inženýrství. Mám 17 let zkušeností v této oblasti, toto tak v retrospektivě ohledně profesního života.

Děkuji.

Jasně.

A odkud jste?

Původně jsem z Kolumbie, ale od roku 2009 žiji v Austrálii.

Hm..děkuji. Něco, co byste rád dodal? Něco více, co byste chtěl říci o sobě?

Aa dobře, mám rodinu, mám ženu, nemám děti. Žiji sám v Austrálii, z mé rodiny tady je pouze má sestra. Moji rodiče ještě žijí v Kolombii..ee.

A vy žijete v Austrálii, s vaší ženou?

Ano, přesně.

A máte tam také sestru.

Přesně.

A nyní začneme s otázkami ohledně diety, ano? Co se vám zdá jako důležitý faktor, který mohl ovlivnit proces diety?

Hm.. řekněme, to proč jsem tu ne? Proč jsem se rozhodl zúčastnit se diety.

Ano, můžete mi povědět o tomhle.

Dobře, nejprve jsem tu, protože jsem osoba, která je velmi mentálně neklidná. Velmi mě baví číst. Jsem inženýr, ale jsem frustrovaný psycholog. Mně hodně baví psychologie, zajímá mě, jak funguje lidská bytost. Takže před mnoha lety, od roku 2000, přesně, když jsem oslavil 33. narozeniny. Nacházel jsem se v procesu osobnostní změny, kdy jsem se cítil hodně špatně. V oblasti profesionální jsem byl velmi úspěšný, ale uvnitř jsem se cítil velmi prázdný. Bylo to něco paradoxního, měl jsem velmi dobrou pozici, vydělával mnoho peněz, měl jsem dobré zdraví, velmi dobrý život. Ale uvnitř jsem se cítil jako..wau.. co je toto... tohle se mi nelíbí, je to nudné, tohle se mi nelíbí. Od tohoto procesu jsem se začal hodně ptát, co se děje? O co se jedná? Začal jsem číst mýty, začal jsem číst Carla Junga, začal jsem číst mnoho autorů. Tím jsem získal představu, že existuje vnitřní svět, který řídí svět vnější. Dobře, řekněme, že toto jsem věděl, ale věděl jsem to spíše na úrovni pragmatické. Pocházím z židovsko-křesťanské formace. Ale od té doby to bylo jako, že jsem začal cítit, že mi chybí průvodce, někdo vyzrálí, cítím, že jsem ztratil svou cestu. Cítím, že jsem ve stádiu dezorientace, kdy jediné na co se orientuju je zlepšení pozice, růst, růst, ekonomický, růst profesionální, to byla má jediná cesta. Ale v tomto procesu jsem si uvědomil, že je mnoho věcí, které mi chybí. A už dlouho jsem chtěl pít ayahuascu, protože jsem ji pil před 10 lety v Kolombii a byla to velmi dobrá zkušenost, velmi introspektivní. Takže kvůli těmto důvodům, že jsem se chtěl zaměřit na svou introspekci, jsem skončil tady v Takiwasi. Google, to za mě spojil. Zadal jsem Jung, ayahuasca, toto kritérium jsem zadal na Google a objevilo se Takiwasi, objevila se Veronika, se svou přednáškou o jungianském aspektu. A začal jsem se dívat na videa o Takiwasi, začal jsem poslouchat Jacquese Mabita a řekl jsem si, tento pán mluví jinak. A proto jsem se rozhodl udělat zde dietu.

Moc děkuji, děkuji.

Ano, to je, proč jsem tady.

Takže tohle byl začátek, proč Takiwasi.

Přesně.

Nyní se můžeme zaměřit trochu na proces diety? Můžete mi prosím detailně vyprávět, o vaší zkušenosti s dietou?

Dobře, zkušenost s dietou byla následující. Rostlina, kterou jsem „dietoval“ se jmenuje ushpa washa sanango je to rostlina, která pomáhá spojit se se ztracenou pamětí srdce. Tato rostlina byla moje primární rostlina na dietě, sekundární rostlinou byla mucuru, která se používá na protekci proti špatným energiím. Dávkování, vy to znáte, ale zopakuj to, je to ráno a odpoledne se pije jedna rostlina. A strava je velmi omezená, pouze rýže a banán. Já jsem člověk, který rád jí, mám rád.. jsem hodně,.. A bylo to pro mě trochu obtížné, cítil jsem, hodně, hodně hladu, celý den, celou dobu, hlad, hlad, hlad. A když mi přinesli jídlo. Snědl jsem 2-3 lžíce a ne, tohle mě nechutná, to není chutné. Chvilí jsem vždycky počkal a pak jsem jedl později. Ale snažil jsem se to sníst všechno, protože i tak jsem vždycky cítil hlad. To je tak z této oblasti. Z pohledu změny...mm, cítění změny spojené se srdcem, necítil jsem nic. Necítil jsem nic, co bych řekl, wau, tohle je speciální vzpomínka, tohle je něco wau. Něco co mě spojilo s mým dětstvím, s něčím, k čemu jsem byl

lhostejný, něco co bych měl ve svém nevědomí, že bych cítil více soucitu s jinými osobami, necítil jsem změny tohoto typu. Co jsem cítil, bylo libido, cítil jsem neskutečně moc libida, cítil jsem vnitřní energii, vnitřní sílu, sílu, jako že chuť dělat něco. Cítil jsem jako wau nedělám nic, jsem tu, ztrácím čas, nedělám mnoho. Mohl bych psát, psát nějaké věci, psát něco do práce, kolik vydělám a teď co budu dělat, jaký projekt, jaké klienty navštívím a mohu prodat ještě tohle, kalkuloval jsem. Nic ohledně srdce, hodně jsem přemýšlel o práci. Co víc? Dobrá, spánek, obecně velmi nepříjemný. Jako že jsem se cítil ospalý, ale matrace pro mě byla nepohodlná, cítil jsem bolest páteře, tento molitan, byl moc slabý, nebyl dobrou oporou, roloval se. Normálně spím s dvěma polštáři, jednu mám mezi nohama a druhou mám pod hlavou. Ten polštář, který jsem měl, byl moc malý, nebyl dobrý pod hlavu. A neměl jsem polštář mezi nohama, takže jsem s bundou udělal něco, co jsem si dal mezi nohy, ale bylo to nepohodlné, takže...eee. Se to přetáčelo, jestli mi rozumíte. Dobře, takže spánek byl takhle přerušovaný.

Takže jste nemohl spát?

Mohl jsem spát, ale bylo to velmi nepohodlné. Vstával jsem, vstával jsem také často močit. Takže jsem spal nepohodlně, nebyl to spánek, kdy bych si odpočnul. Během dne jsem taky spal trochu, abych si nahradil to, co mi chybělo přes nos. Byl jsem velmi naštvaný kvůli komárům. Velmi, velmi naštvaný kvůli komárům. Mně baví kempovat, mně baví být venku, ale cítil jsem velkou nevýhodu kvůli komárům, technologická nevýhoda. Pokaždé, když jsem vyšel, mě štípali, štípali a já jsem neměl ani repelent, nic. Aa..pum,,pum.bral jsem je, zabíjel, takhle..Aa.. zpropadený, zemři..se vztekem, rozumíte? Taky jsem měl vztek kvůli mravencům, mravenci, stovky mravenců, měl jsem je na kufru, začal jsem je odhánět, ale měl jsem strašně vzteku. Co mě uklidňovalo, byla voda. Když jsem se šel koupat, uť zbožňoval jsem to, řeku, zůstával jsem tam, koupal jsem se. Praktikoval jsem spirituální cvičení, v židovství je to něco, čemu se říká mikve. Mikve je podobné jako křest, koupeš se nahý a potopíš se, ujistíš se, že tvá hlava je pod vodou a přemýšlíš nad svou smrtí. Když se vynoříš z vody, vyjdeš jako nový člověk. Dělal jsem toto cvičení, kdy mě matka objímá a cítil jsem se velmi dobře.

Představoval jste si, že vás objímá vaše matka?

Představoval jsem si, že umírám a poté vycházím jako nový. Jsem novým člověkem, mám novou duši. Mytologická matka mě vezme a mám novou odlišnou duši.

A tohle děláte pokaždé, když..

Když se potopím, po každé, když se potopím a pokaždé, když se vynořím. Získám novou duši, jsem novým člověkem. Ee.. co víc. Tohle můžu říct obecně.

A další otázka, která se také týká zkušenosti. Co bylo pro vás to nejdůležitější během diety? Co vidíte jako to nejdůležitější během diety?

Pro mě to nejdůležitější byl odpočinek. Víš, moci se odpojit, nemít smartphone. Jsem velmi hyperaktivní, moje myšlení je pořád..chhcd..dndnd,, pracuje na něčem, přemýšlím nad plány. Cítím se nepohodlně,

můžeme získat více, rozumíte? Řekněme, jako by archetyp krále. Ve kterém se věnuješ, rozšíření hradeb, viditelné hradby mého myšlení, moje myšlení, takhle funguji. A mně to velmi pomáhá na psychické úrovni, protože jsem cizinec, nejsem rozený Australan a cítím, že potřebuji načerpat tuto psychologickou sílu uvnitř, aby mi pomohla získat mé území, území, které neznám. Takže si pomáhám historickými mýty, které mi pomáhají růst a nebýt slabý, které mě pomáhají, abych nerezignoval, když věci nejdou dobře. Věci nepůjdou dobře nebo Bůh nechce, abych dělal tohle. Mně se více líbí tahle vnitřní moc, jestli mi rozumíte. Ano, Bůh chce, abych to udělal, Bůh chce, abych to vytvořil. Tak že z diety jsem si odnesl jako to důležité, odpočinek, odpočinek od tohoto. Dělán to, že se to snažím zadržet, snažím se nedělat nic, jestli mi rozumíte.

A mohl jste dělat to, že jste nedělal nic?

Nemyslím si.

Vždycky musíte mít něco čím se zabývat?

Ano, ano. Pro mě je velmi důležité neustále okupovat mou mysl. Spal jsem nebo jsem si četla nebo jsem psal. Ale pořád musím dělat něco nebo něco pozorovat nebo vytvářím z dřeva pomocí nože kolíky, něco vytvářím. Je to pro mě důležité dělat něco. To nemít telefon je pro mě důležité, nepoužívat ho, nečíst články, nečíst nic, rozumíte? Nic co není spojené s něčím spirituálním, rozumíte?

Takže to důležité bylo odpočívat?

Ano, ano odpočívat.

A mohl jste odpočívat?

Ano, ano řekněme, protože jsem nebyl v presu. Nemohl jsem odpočívat v časových intervalech 8 hodin, ale odpočíval jsem. Řekněme, že jsem mohl spát 5 hodin a během dne jsem také spal.

Ale vaše mysl?

Co se týká mé mysli, dobře. Ano, ano, koukat na zeleň, bez toho přemýšlet... budu mluvit s klientem.. nebo budu nakupovat nové stroje, které mi pomohou udělat tohle, jasně. Nemyslet na plány. Ačkoliv byly okamžiky, kdy jsem přemýšlel nad plány a musel jsem se smát, nech to a uklidni se, nějak tak.

Měl jste chuť dělat tohle, ale chtěl jste to odsunout.

Přesně, nechat to stranou, přesně.

To muselo být obtížné.

Ano pro mě je to obtížné. Vždycky přemýšlím.. kontaktuji dva inženýry a s těmito dvěma inženýry můžeme pracovat v tomto regionu. Smál jsem se, je to něco bláznivého.

A svými vlastními slovy, jaký význam pro vás měla tato dieta? V této odpovědi můžete použít slova, obrázky, barvy, vůně. Jaký význam?

Hmm.. Očista pro mě tato dieta byla očista. Jíst zdravě, nechat cukr, sůl, z tohoto úhlu pohledu to byla očista. Myslím, že to nejvýznamnější na dietě, je to že se cítím čistý. Cítím se čistý na fyzické úrovni, ale také na jiné úrovni. Nevím přesně na jaké. Ale cítím, že je na úrovni lidského těla několik dimenzí. A já se cítím velmi čistý na všech úrovních i na úrovních, které jsou neviditelné. Cítím se čistý.

A jak vidíte tyto dimenze? Co za dimenze je to pro vás?

Je to dimenze více..eee většího klidu ve spirituálním hledání, rozumíte? Více, jako že je tu jedno tajemství a to nemůžeš vyřešit. To, co se děje aby jste mi rozuměla by jsi měla vědět, že na osobní úrovni řeším spirituální konflikt, ve kterém nevím, koho uctívat, rozumíte? Nevím, jakého Boha následovat. Pro mě je vztah s Bohem důležitý, ale nenalézám Boha, Bůh židovsko-křesťanský, pro mě není nyní významný. Takže v této dimenzi se cítím, jako, mám vztek. Všechno to co přišlo od Španělských dobyvatelů, to co sem přinesli, bylo mnoho zabíjení, nenávisti, zklamání, ukradli národní kulturní bohatství, místních domorodců, které bylo velmi bohaté. Takže já se cítím, podvedený touto kulturou dobývačů, cítím, že nemám proč uctívat Ježíše na kříži.

Pro tento vztek, z toho co se stalo?

Přesně, přesně. Pro všechno to utrpení, tohle se nestalo před tolika lety. Před 500 lety byli.. byli lidé, katolíci, kteří upalovali domorodce za živa, rozumíte? A tohle je pro mě traumatizující, cítím, že na tohle nemůžeme zapomenout. Tohle nebylo před tolika lety a nyní, je Bůh dobrý? Nyní chce Bůh, všechnu lásku, radost, mně to přijde jako lež, rozumíte? Politici okrádali vesnice, učili doktrínu, která se musela akceptovat, domorodci museli rezignovat, jinak přišel zásah. Přijde mi to stupidní, rozumíte? Cítím, že to je jako vymývání mozků, cítím, že proto je v Jižní Americe tolik chudoby. Protože katolicismus cítí vinu, vinu spojenou s tím, co se stalo. Změnil jsem náboženství, změnil jsem ho na židovské a brzy jsem v něm našel trochu úlevy, ale také, řekněme, že křesťanství, katolicismus, jsou jen jiná verze, jiná verze toho samého, rozumíte? Má stejné základy, je to to stejné, přesně to samé. Takže v této dimenzi, cítím osobní konflikt, cítím, že prožívám osobní konflikt. Jako že nemám Boha, kterého bych uctíval, rozumíte? Nemám komu dělat šabat, nemám komu zpívat, rozumíte? Protože písně pro mě nemají smysl. Takže v tomto hledání, v této spirituální dimenzi vám dám vysvětlení, aby jsi mi lépe rozuměla. To na co se mě ptáte je, co je tato spirituální dimenze. Co cítím na úrovni této dimenze. Na úrovni této dimenze, cítím trochu více klidu, protože během ayahuascové sese jsem měl vizi, matky ayahuasci. A zeptal jsem se, zeptal jsem se, jestli je Bůh. Odpověděla mi, říkají mi Bůh, jsem Bůh i nejsem Bůh, jsem všechno a nejsem všechno. Jako že.. mnohem více, rozumíte? Jsem zde, jsem všechno, nic co bych nebyla já. Toto všechno, tvůj džus, všechno.. všechno.. všechno je součástí této dimenze, dobré, špatné, hříšné, ošklivé, pěkné, smrt, vrah, násilník, rozumíte? Všechno v této dimenzi, jasné. Takže mi dovolila vstoupit do této dimenze, trochu více obsáhlé,

více než dimenze, která segreguje, dimenze která vše asimiluje. Takže se cítím více klidný, moje úzkost klesla, vztek se zmírnil. Například, to co se mi nelíbilo, bylo, že jsem měl vztek.

Během diety?

Ne, během diety, před dietou v oblasti spirituality, nelíbilo se mi to. A to co mě přivedlo sem, bylo, že jsem měl vztek. Například pokud ty jste katolička a začneš mi něco říkat o Ježíši, že to musím poslouchat.. já .... chrhhh..emm (prezentuje vztek).

Hm, se vztekem?

Se vztekem, nemusím, nemusím poslouchat o Ježíši, nemusím to dělat, zmlkňte. Hledej, čti, cokoliv. Takže cítil jsem konflikt. Což nebylo dobré, to nebylo dobré. Není dobré mít vztek, není to dobré. A uvědomil jsem si, že navzdory tomu že mám vztek, to potřebuji nějak usmířit. A nemyslím, že také teď přesně vím, ale alespoň vím, že jsem probuzený, pro jiné významy, vím, že jdu nějakou cestou.

Kousek něčeho.

Ano, přesně toto. Začátek něčeho, přesně.

Asi se pro to potřebuje více času.

Přesně, přesně. Pro to abych našel usmíření.

Něco jako semínko?

Přesně, přesně.

Takže to důležité bylo.. můžeme říci očista a spirituální hledání?

Nenazýval bych to spirituální hledání, nýbrž spirituální usmíření. Protože spirituální hledání, já jsem vždycky vnímal spiritualitu, od dob co jsem byl malý. Vždycky jsem se zajímal o.. vždycky mě zajímaly věci .. věci spirituální.

Hm. hmm, děkuji vám. A teď otázky ohledně rostlin. Jak myslíte, že užívání rostlin ovlivnilo efekt diety? Obecně co pro vás znamenali rostliny během diety?

Dobrá, jak jsem řekl již předtím. Neměl jsem efekt, který bych viděl jako spojení s rostlinou. Nebo něco co se řekne, něco co se očekává, že rostlina dělá. Jako, že když si dáš prášek ibuprofen, dáš si ho, protože tě bolí hlava, že? Takže očekáváš, že ten prášek má tenhle efekt na tebe. Ve formě tohoto příkladu, neměl jsem žádné spojení s očekáváním od rostliny, jasné. Žádný, který bych mohl označit: tohle mě spojilo s mým srdcem touto formou.

Nyní mluvíte o rostlinách , které jste užíval nahoře?

Ne mluvím o rostlině.. Ushpa Washa. Necítím žádný... mucura nevím, protože mucura je rostlina na ochranu od špatných energií, ty nejsou vidět, pouze doufáš, že ta rostlina je odstraní. To co mohu říct, že je můžu spojit s procesem očisty. Je to jako když ti rodiče, když jsi dítě, dávají sirup, ty si ho dáš a víš, že je to pro tvé dobro. Takhle to cítím, cítím, že ushpa i mucura jsou pro mé dobro. Nevím přesně jakou formou, ale cítím, že byly pro mé dobro.

Takže nevidíte přesně, jak rostlina ovlivnila váš proces?

Nevidím, ale věřím, že to bylo pro mé dobro.

A rostlina na purze a ayahuasca?

Ayahuasca? Ayahuasca, byla velmi, byla velmi významná.

A můžete mi říct trochu více o vaší zkušenosti s ayahuascou?

Jasně, že ano. Dobrá, na začátku ayahuasca byla velmi.. eee.. jak to říct velmi pestrá. Objevily se 3 velmi jasné věci, které se udály během sese. První, když nepočítám íkaros.. měl jsem pocit, že jsem archetyp bojovníka, jako archetyp bojovníka. Takže tenhle íkaro například..ee.. curandero nanana...tanana.. nanannai.. mám vnitřní vizi, vizi bojovníka.

Vy jste bojovník?

Já jsem bojovník. Tento bojovník jsem já, je to bojovník, který je uvnitř mě. A já toho bojovníka předvádím, s pohyby jsem na sesi.. lalala...nanana... na..(zpívá). Cítím energii, která mnou prostupuje, a já si беру tuto energii a rozumím jí, objímám jí, hraje si se mnou, rozumíte? Moc pěkná tato první část. Ve druhé části jsem měl osobnostní vizi, ayahuasca mě nechala vidět mě samého v jedné vzpomínce, kde jsem se právě narodil. V této vzpomínce, kdy jsem právě narozen, mě sestřička předává do rukou mého otce a já vidím, jak se na mě můj otec dívá. A jak se na mě dívá s očima plnými lásky, z toho, že mě má ve svém náručí. Dívám se na něj a vidím, jak je jeho pohled pořád stejný celý život, byl mladý. A později ho vidím, jak pomalu zestárne a přitom se ten jeho pohled nezměnil. A zde jsem plakal a plakal, hodně jsem plakal. Ano, plakal jsem strašně moc. Děkuji, že jste mě to nechala vidět, nevěděl jsem to, možná, že jsem to tušil, bylo to něco, co jsem vždycky hledal. Vždycky jsem hledal u svého otce laskavost, chtěl jsem, aby můj otec byl se mnou spokojen. Jasně, vždycky jsem se snažil naplnit očekávání svého otce. A on má velmi vysoké nároky.

Ano?

Ano.

Má vysoké nároky?

Jasně, má vysoké nároky, od dětství, vždy měl vysoké nároky. Když jsem byl dítě, nikdy jsem se necítil, tak..tak.. že můžu dostáhnout jeho očekávání, vždycky jsem se cítil nedostatečně, jestli mi rozumíte. Trochu

nedostatečně proti jeho velkým očekáváním, měl jsem pocit nedostatečnosti. Takže toto pro mě bylo velmi posilující, vědět, že pohled mého otce byl vždy plný lásky, vždycky, vždycky to byl pohled s láskou.

Ačkoliv jste to nemohl vidět..

Ačkoliv jsem to občas nemohl vidět, přesně.

Hm..hm. od té doby co jste se narodil.

Přesně a proto jsem brečel.

Děkuji, děkuji, že mi říkáte něco tak osobního, opravdu.

Přesně, přesně. Takže tady proběhlo léčení na osobní úrovni, mnoho. Třetí část se zjevila ayahuasca. Matka ayahuasca se mi zjevila ve své ženské energii, jako ženská energii, sexuální, měl jsem erekci, měl jsem erekci během sese. Měla mnoho očí, měla chapadla. Řekl jsem jí, ukaž se, ukaž se. Ona mi odpověděla, není to důležité, abys mě vidět, důležité je, že mě cítíš. A její chapadla začaly mě nasávat, uvnitř mého těla.

Cítil jste..

Nasávání, nasávání, jako když mě nasává. Spojování se.

Neměl jste obraz? Nebyl to obraz? Bylo to více na fyzické úrovni?

Neviděl jsem ji, měl jsem oči zavřené. Cítil jsem, že mě nasává. Později mi řekla, vstup do mého břicha a tam jsem viděl hada, byl to had, který byl těhotný.

Ehm..těhotný had

Ano, těhotný had. A já jsem byl uvnitř.

Byl jste uvnitř hada?

Uvnitř břicha hada.

Ano?

Přesně, byl jsem uvnitř břicha hada. Byl jsem ve uvnitř a ona mi říkala, začni mě nasávat, nasávej.

Ona vás nasávala?

Já ji, uvnitř jejího břicha. Cítil jsem, že všechna ta látka, prostupuje mým tělem. Mými žilami, mým vnitřkem.

Tohle jsou 3 důležité části, během sese?

Přesně.

To s vaším otcem, had a vize bojovníka?

Přesně, přesně.

A vize jste měl jednu se svým otcem?

Přesně.

A další byly spíše, pocitové?

Přesně

Že jste bojovník a to co se dělo s hadem.

Přesně.

Jak zajímavé, tak silné.

Velmi, velmi, necítil jsem se slabý během diety, necítil jsem se slabý. Cítil jsem se silný, cítil jsem se velmi silný. Další věc, které jsem porozuměl, že jsem se cítil jak.. jako.. cítil jsem, že jsem se akceptoval a také že jsem akceptoval ostatní. Pro mě předtím ostatní lidé, kteří nebojovali stejně jako já, jestli mi rozumíte, nebyli dostateční.

Pro vás je toto důležité?

Ano, ale zjistil jsem, že ne všichni jsou takový. Nemusí být, rozumíte? Nemusí být takový, to je důležité. Porozuměl jsem, tomu, že když nejsou takový, neznamená to, že bojují méně. Ale že bojují jinou formou.

Hm.. hm, zajímavé, děkuji. A můžeme se vrátit jeden den předtím. Ráda bych se také dozvěděla, jaká byla vaše zkušenost s purgou. Jestli mi můžete říct o své zkušenosti s purgou? Jak jste prožíval toto?

Dobrá, rostlina kterou jsem měla se jmenuje rosa.. rosisa..mmm.

Rosa siva s tabákem?

Ano, rosa siva s tabákem. Dobrá, zvracel jsem trochu, chuť nebyla dobrá. Ale necítil jsem nic speciálního, kromě fyzické nevolnosti a také toho zvracet s dalšími 20 lidmi. Ale jinak jsem neměl žádné spojení s něčím spirituálním s něčím jiným, než co žiji, kromě zvracení. Nezvracel jsem hodně trochu (ukazuje) a to je tak všechno.

Děkuji, již jste mi něco řekl předtím, ale ráda bych věděla trochu více. Jaký význam pro vás mělo užívání rostlin v "tambu". La ushpa a další...

Mucura

Mucura, děkuji. Jaký význam pro vás mělo užívání těchto rostlin?

Dobrá.

Už jste mi trochu řekl, ale jestli mi můžete povědět trochu více detailů?

Dobře, jak jsem již řekl, neměl jsem žádný.. neměl jsem žádné spojení s efektem rostliny. Neměl jsem žádnou vizi, která se od rostlin očekává. Nic se mi nestalo jako, že bych si vzpomněl na nějakou emočně nabytou vzpomínku. Nic takového, nic jsem neměl. Mucura je proti špatné energii. Řekněme, že já jsem měl vždy dobrou energii, nikdy se mi nic nestalo. Ale otázkou je, jestli bych byl schopný rozpoznat, jak se projevuje špatná energie. Jasně je, že se mi nestalo nikdy nic špatného, takže nemůžu říci, jestli účinkovala nebo ne. To co mohu říci, že se mi obě rostliny zdály dobré. Dobré, jako že dobré ve smyslu, být v procesu zlepšení něčeho.

Hm, hm.. A efekt tabáku na dietě? Jak jste cítil efekt tabáku?

Tabák byl velmi důležitý. Pil jsem ho v úterý ráno, bylo to pro mě silné, cítil jsem to silně. Bylo mi trochu..jako..jako ehm odporný.. a bylo mi nevolno. Cítil jsem se, měl jsem chuť zvracet. V polovině dne jsem trochu zvracel. Potom jsem cítil teplo..ee. a později, když mi přinesli jídlo jsem zvracel..bléé.. hodně. Zvracel jsem a byl jsem na záchodě. Potom jsem se cítil skvěle. Potom jsem se cítil lépe.

Tohle se vám stalo na fyzické úrovni...něco v jiných aspektech?

Na úrovni mentální nevím přesně, trochu víc jasnosti. To je to co říká celý svět, že dá jasnost. Ale nemůžu říci, jestli to bylo zapříčiněno tabákem. Nemůžu to říct, protože, protože když jsem měl po ayahuascové sesi, tak jsem měl jasno, pumb. Cítil jsem, že mám jasno.

Ano, rozumím vám, je to obtížné říci, co za efekt je purga, ayahuasca. Protože všechno je komplexní proces. Ale ano, ano, můžete mít jak to říci, spojení s rostlinou

Nemůžu to rozlišit. Necítil jsem výrazný aspekt, který by to rozlišil.

Hm.hm, děkuji. Teď jsem víceméně v polovině interview. Děkuji, mám pocit, že můžu nyní rozumět vašemu procesu více. A jsem ráda, že mám tuhle příležitost, poslouchat a poznávat vaši zkušenost, je to něco skvělého.

Jasně, jasně.

Moc za to děkuji.

S radostí.

Nyní, budeme mluvit trochu o tom, co se stalo na psychické úrovni během diety. Mohl byste mi říct, co se stalo na psychické úrovni, během diety? S vašimi emocemi? Rozumíte mi, co myslím, pojmem na psychické úrovni?

Myslím, že ano, popíše ti to a řekneš mi, jestli je to správně..

Ano, mám pak více otázek více specifických.

Myslím, že na psychické úrovni to bylo více jako.. ee cítil jsem vztek, jako vztek na věci okolo.. e. Tyhle mravenci.. aa tenhle polštář je nepohodlný.. aa.. tahle matrace, nepohodlná, zlý jsi.. jestli mi rozumíte...

Hm.. hodně vzteku.

Hodně vzteku, měl jsem vztek, že nemůžu spát. Měli by mít lepší matraci, lepší kvality. Polštář lepší, proč pouze jeden polštář..

S čím si spojujete tento vztek?

Nevím.

Myslíte, že to byl opravdu vztek na mravence, postel?

Ano.

A s čím si to spojujete?

Nemám to spojené s ničím konkrétním, ale nevím přesně. Když jsem si uvědomil, že mám vztek, přemýšlel jsem, proč mám tolik vzteku? Vzpomněl jsem si, že Jacques, dr. Jacques říkal, že jestliže někdo cítí vztek, je to rostlina, který ten vztek vytahuje. Že je to rostlina, která vytahuje tyto emoce. Takže nevím, odkud přesně vychází tento vztek, ale vím, že jsem cítil v těchto aspektech vztek. Obtěžovalo mě, že jsem měl ruce, nohy poštipané od komárů, hodně poštipané. Takže jsem měl vztek, že jsem to nemohl kontrolovat tuto epidemii, rozumíš. Tolik hmyzu, měl jsem vztek.

Z toho nemoci kontrolovat?

Z toho nemoci kontrolovat. Nemoci nad tím zvítězit.

Hm..hm.. A co bylo to důležité na psychické úrovni? Co považujete za to důležité?

Nevím.

Hm. Nevíte. A jak jste prožívat čas během diety?

Hm, čas na začátku byl hodně.. nevěděl jsem nic. Později jsem začal mapovat slunce. Věděl jsem, kde vychází a měřil jsem pomocí ruky a definoval jsem pomocí prstů zhruba jednu hodinu (ukazuje mi metodu). Takže jsem věděl, jak jde slunce, že to je přibližně jedna hodina, dvě hodiny, tři hodiny, čtyři hodiny, pět hodin, šest hodin.

S vaší rukou?

S rukou, věděl jsem, kde vychází slunce. Takže jsem více méně věděl, kdy mi donesou jídlo a kdy mi donesou rostlinu. Věděl jsem to poměrně přesně.

Byl pro vás čas důležitý?

Aa, víc než nevědět kolik je hodin, nemít kontrolu. Chtěl jsem vědět, kdy přijdou.

Potřeboval jste mít kontrolu?

Ano, kontrolu.

Nebylo to, že by vám šlo o aspekt času?

Nebyl jsem obsesivní. Když sem něco četl, tak jsem chtěl vědět, kolik je hodin. Takže jestli slunce je tady, tak uběhly dvě hodiny (ukazuje pomocí rukou), je přibližně půl jedenácté, chybí dvě a půl hodiny do jídla.

A aspekt osamocení? Jak jste prožíval osamocení? Být sám?

Líbilo se mi to. Líbilo se mi být sám se sebou. Jsem sám jen málo kdy a líbilo se mi to. Líbilo se mi to hodně, zdálo se mi to dobré nevím přesně jak, ale zdálo se mi to dobré.

Měl jste během diety sny?

Ano měl jsem sny. Měl jsem sen s mým otcem a měl jsem erotické sny. Nejasné, ale měly sexuální obsah krásné ženy..ee a co víc? Svádění, svádivé pohledy, hodně sexuální. To byla jedna věc a sen s mým otcem. Přišli jsme do obchodu, do obchodu s oblečením, moc pěkným oblečením, kam mě bral můj otec, když jsem byl dítě.

Byl to reálný obchod?

Ano přesně reálný obchod. A můj táta mi řekl, podívej, proč si v tomto obchodě nekoupíš boty? Odpověděl jsem, nevím. Využij to, jsou ve slevě. A já řekl, ok a sen skončil. Tento sen s mým otcem jsem interpretoval se svým terapeutem, bylo to moc dobré. Později jsem měl další sen jako.. měl jsem sen, že řídím kamión, ale opačně.

Ehm.. na druhou stranu?

Ne, já jsem řídil, ale sedel jsem záady.

Nemohl jste vidět na cestu, ne?

Ano mohl jsem , ale přes rameno..(ukazuje).

Ale řídil jste záady.

Přesně, představ si tohle je auto. A já jsem řídil takhle (opět předvádí).

Taky zajímavý sen.

Zajímavé, měl jsem tenhle sen a další sny, ale nepamatuji si. S lidmi a tak, hodně sexuální, cítil jsem hodně sexuální energie.

A jaké témata se objevily během diety? Vaše témata?

Žádné.

Vzteky, ne?

To jo, ale spíš v různých momentech. Nebyla spojená například s tím, že tenhle pán mně udělal tohle. Bylo to spíš něco spojené s daným okamžikem.

Takže žádná témata? Nevidíte něco v oblasti snů? Nebo něco spojené s ayahuascovou sesí, purgou?

Nic, nic v tomhle smyslu.

A myslíte, že jste měl nějakou zkušenost, řekněme mimořádnou nebo zkušenost, kterou je těžké popsat? Něco těžko uvěřitelného?

Dobrá, to nejzvláštnější co se stalo. Jedné noci jsem vzpomínal na svého psa. Můj pes zemřel v únoru. A moc mi chybí, byli jsme si hodně blízcí, hodně jsem ho miloval. Měl jsem s ním speciální vztah. Vzpomínal jsem hodně na svého psa, byla noc, byl jsem v posteli. Vzpomínal jsem na svého psa a v tom momentu přilétla do tamba světluška. To je to nejzvláštnější co se mi přihodilo. Zeptal jsem se ji, jsi to ty? Jasně, že mi neodpověděla, ale zdálo se mi to skvělé, že světluška přilétne do mého tamba přesně, když přemýšlím nad svým zemřelým psem. Něco mi říkalo, že to byl on.

Co jste cítil?

Cítil jsem, že je to on. Cítil jsem, že je to jeho duše.

Moc pěkné, pořád je s vámi.

Může být.

Něco více, co byste rád dodal? Protože další otázky jsou spojené s další oblastí, která je zacílená na služby centra. Chtěl byste dodat něco ohledně toho, co se stalo na psychologické úrovni? Něco více co byste chtěl říci? Protože se jedná o oblast s mnoha otázkami, jestli chcete říci něco více, než přejdeme do další části.

Hm.. nemůžu si vzpomenout na nic konkrétního, upřímně. Jak jsem ti řekl, to je ta zvláštní část, co jsem měl na dietě. Neměl jsem žádné spojení s ničím. V obecných termínech na dietě jako že co se týče srdce, psychologické úrovně. Žil jsem den za dnem, všechny ty mravenci, všechna zeleň, byl jsem velmi přítomný.

Dobrá, děkuji. A nyní trochu o centru a dietě. Jak jste vnímal služby centra?

Hodně dobré, hodně profesionální, moc profesionální, bezpečná. Přijde mi, že práce, kterou dělá Takiwasi s panem Jacquesem je hodně..ee.. vnímám ji jako velmi strukturovaná, je zde patrné spojení mezi tradičním léčitelstvím a západní medicínou. Je patrné, že spojily tyto aspekty efektivně. Jedná se o dva důležité proudy. Vnímám to, jako že udržují ojedinělou ideologii, ačkoliv je po nich žádáno mnoho různých věcí.

Co je žádáno?

Místo.. ty víš, že je mnoho firem a mnoho institucí, které se zajímají o mnoho věcí. Hledají více i více.. Vy ne, zdáte se být spokojení. Děláme pouze toto, pracujeme s 20 rostlinami, spojujeme tradiční léčitelství se západní medicínou a děláme to touto formou, tečka. Takže jestliže přijdu a řeknu, chci osobní sesi s ayahuascou, ne neděláme toto. Ne, já vám zaplatím. Nezajímá mě to, my to tady neděláme.

A to se vám zdá?

Skvělé. Toto znamená, že jsi ..tohle je obtížné. Jsem majitel firmy a je to obtížné, je obtížné být takový, je to hodně obtížné. Tomu se říká poctivost, je to hodně obtížné být poctivý. Protože všichni potřebujeme peníze, všichni chceme peníze. Jestliže ti dám tady peníze.. ty děkuji...rozumíš. Můžu je obdržet. Ale také je nemusíš obdržet, můžeš říct, nezajímají mě tvé peníze. Proč? Protože to není v souladu s tím, co dělám. Tohle je velmi, velmi mocný a mně to přijde ohromné.

Něco více, co byste rád dodal ohledně servisu centra?

Přijde mi to bezpečné, celistvé, velmi profesionální, sociální, velmi sociální. Takiwasi je firma, která živí mnoho lidí, mnoho lidí jí, díky Takiwasi.

Jak to myslíte, jí díky takiwasi?

Jako že, se sytí z Takiwasi. Mně přijde, že toto je velmi chudý region a že Tarapoto je velmi chudé a mně přijde, že mnoho lidí přijde do Takiwasi a obdrží plat přes to, co dělá pro Takiwasi a to mi přijde velmi, velmi sociální. Není to nic plné luxusu, nic velmi strohého, je to velmi originální.

A jak jste vnímal servis centra v průběhu procesu vaší diety? Bezpečí, jak jste zmínil?

Ano myslím, že bych se opakoval. Jasně a taky psychologický doprovod je moc dobrý. Možná by se mi líbilo, mít během diety více psychologického aspektu. Ale také vím, že se jedná o omezený čas, jedná se o pouze o jeden týden.

S tímto co jste řekl, je spojená další otázka, kterou mám. Máte nějaké návrhy pro centrum, které se vám zdají důležité?

Ano, přijde mi zajímavé v mém případě a dobře, v případě mnoha dalších lidí. Zdálo by se mi dobré mít možnost říct Takiwasi, že chci mít dlouhodobý proces. Takže například, by mi řekli, za 6 měsíců tě tu znovu očekáváme, moci pokračovat. A v těchto 6 měsících se scházet s terapeutem přes skype, jestli mi rozumíš, těch 6 měsíců.

Jako, pokračovat v procesu?

Další sese s ayahuascou.. a tak..

Jako že mít možnosti jestli rozumím dobře, třeba rok procesu, kdy můžeš přijít určité datum a opakovat nebo taky, že tě někdo doprovází.

Přesně, přesně, pokračovat, pokračovat. Mít psychologický doprovod permanentně, společně s dietou s ayahuascou a také s psychologem. Aby se znovu otevřeli osobní věci.

Hm, děkuji, zajímavý nápad. A jak vidíte svůj vztah s terapeutem?

Moc dobrý, velmi profesionální, vážný, velmi profesionální, velmi lidský, profesionální.

A jak jste prožíval tento vztah?

S ním? Jak jsem ho prožíval? Nerozumím této otázce.

Jak jste viděl ten vztah pro proces diety?

Aa.. velmi důležitý, velmi důležitý. Protože on mi umožnil vidět, pomohl mi vidět, to že by bylo dobré se uklidnit. Když jsem se cítil znuděný na dietě, řekl mi, nemysli si, že tím, že nic neděláš, se nic neděje. Dějí se věci, to co se děje je, že ty je nevidíš. Takže aha, ok. A uklidnil jsem se, trochu jsem se uklidnil. Necítím nic, jestli mi rozumíš, to se srdcem to zní pěkně, ale nepomáhá to, rozumíš. Ale uklidni se, uklidni se.. chci tohle.. aaa..

Ano, rozumím vám. Něco více ohledně vztahu s terapeutem?

Myslím, že jsem zmínil vše.

A nyní, jak vidíte svůj vztah s curanderos?

Hm, velmi vzdálený. Myslím si, že skupina je příliš velká.

Skupina, koho?

Skupina 20 lidí, jako že starat se o 20 lidí je velmi náročné, velmi náročné pro dr. Jacquese starat se o 20 lidí, obtížné. Ale také rozumím, že to nejde dělat jinou formou, rozumím, že jsou nějaké důvody, proč to dělat právě takhle. Ale pokud bych si mohl vybrat, líbilo se mi mít skupinu 5 lidí, rozumíš? 5-10 lidí maximálně, ale také to není něco, co bych si řekl, že kvůli počtu lidí neudělám dietu znovu. To taky není takový extrém. Ale ano, líbilo by se mi méně, aby bylo méně lidí. Necítil jsem se, že by mě zanedbávali, nikdy jsem se tak necítil. Ale já mám rád více věci exkluzivní, mám rád výjimečnost.

Jak jste tedy prožíval ten vztah? Řekl jste, že byste měl rád skupinu s méně lidmi. Co znamená toto s méně lidmi?

Líbilo by se mi, kdyby skupina, skupina na ayahuascovou sesi byla s méně lidmi.

A váš vztah s curanderos? Také s těmi co byli nahoře na dietě?

Jako že na osobní úrovni?

Ano, také na osobní úrovni.

No skvělé. Na osobní úrovni, Jaime, dr.Jaime, velmi otevřený, profesionální. Bydlel jsem v domě u Jaimeho, takže ho trochu znám. A je velmi, velmi lidský.

A obecně curanderos, jak se vám zdají?

Ano, velmi lidský. Jacques velmi lidský, jako dědeček. Cítil jsem, jako kdyby byl můj děda, můj dědeček, velmi lidský. Fabien vidím trochu odměřenou. S Rosou jsem nikdy nemluvil, nevím jaká je Rosa, nikdy jsem se s ní nesetkal více. Fabian je více na pravidla, ale musí někde takový být. Někdo musí dát pravidla, jsme lidi.

To byla poslední otázka, mockrát děkuji. Je něco co byste chtěl dodat?

Zdá se mi velmi dobré, co děláš. Jak dobré, že se někdo zajímá o takové témata. Moc dobré a formuješ se v profesionála, který pomůže mnoho ve světě, svět potřebuje tohle.

Děkuji vám, vážím si vašich slov. Děkuji za interview, které bylo prvním interview výzkumu.

Dobrá, doufám, že ti moje zkušenost pomůže.

A něco co si odnášíte z tohoto interview? Něco vám přineslo toto interview?

Řekněme zopakovat si to. Líbilo se mi, si na to znova zavzpomínat.

Ráda jsem vás poslouchala. A opravdu jsem si představovala, jaká byla dieta. Děkuji, že jste mě nechal do toho tak trochu nahlédnout.

Ano? Ano? Děkuji bez problému, cítím, že mohu mít tuto důvěru.

Děkuji za důvěru, vážím si toho. Nyní můžeme ukončit interview.